

Edita:
Fundació
Catalunya Cristiana
C/. València, 244.
08007 Barcelona
Tels. 215 27 39
215 27 84

Any X N.º 521

Setmana del 17 al 23
de setembre del 1989

Director:
Joan E. Jarque i Jutglar

Preu: 100 Ptes.

Catalunya Cristiana

SETMANARI POPULAR D'INFORMACIÓ I DE CULTURA RELIGIOSES

"Es inútil: el ritme de vida de les vostres ciutats us destruirà, si no organitzeu el vostre interior, la vostra vida interior, si no organitzeu les vostres cases, les vostres famílies, perquè hi hagi un ritme diví, el ritme de Déu."

P. Tomislav Vlasić

AFINANT

Les mans de la violència

JOAN E. JARQUE
i JUTGLAR

La violència ha esclatat a casa nostra, precisament el dia de la "festa" nacional. ¿Cal que reafirmem, una vegada més, el nostre rebuig total i sense paliatius de la violència, de qualsevol mena de violència, com a mitjà d'acció o de manifestació de qualsevol ideal o projecte polític? Però, una vegada més també, ens pertoca invitar els nostres lectors i, tant de bo, l'opinió pública, a anar més enllà de la condemna verbal, i fer una reflexió en profunditat del fet i de les seves causes. Qui comet actes semblants? I per què els cometem? Quina autojustificació es donen? A no ser que els considerem un orats totals, bé es deuen emparar en certes "raons" a l'hora de planejar i d'executar els actes criminals que estigmatitzem. ¿I si aquestes "raons", magnificades i potser distorsionades, les trobem en ambients, en teories, en afalacs que passen per innocents i per benpensants?

Haurem de demanar a en Raimon que ens torni a cantar aquella cançó que ens enardia anys fa. "De l'home sempre miro les mans... mans que maten... mans blanques que manen matar".

SUMARI

Un enviat de Gorbaxov lliura un missatge "de pau" a Joan Pau II

Pàg. 7

El Nunci va assistir als actes del mil·lenari de la població

Monsenyor Tagliaferri va fer present el Papa a Llavaneres

Monsenyor Tagliaferri en els actes de commemoració del mil·lenari de Llavaneres.

Monsenyor Mario Tagliaferri, nunci del Sant Pare a l'Estat espanyol, va presidir el passat cap de setmana els actes que es varen organitzar a Sant Andreu de Llavaneres amb motiu de la commemoració del Mil·lenari d'aquesta localitat.

Monsenyor Tagliaferri va desplaçar-se a aquesta localitat del Maresme convidat pel rector local, mossèn Jaume González Agapito, que durant uns anys va pertànyer al cos diplomàtic del Vaticà.

Durant la seva estada a Sant Andreu de Llavaneres, el nunci va portar a terme una intensa activitat. Va dinar amb diversos capellans de poblacions del Maresme, va visitar diverses institucions benèfiques i es va reunir amb un grup de feligresos disminuïts. L'acte

central de la commemoració va tenir lloc al Parc Municipal de Ca l'Alfaro i va aplegar més d'un miler de persones. En els parlaments es va evocar l'origen de la parròquia que va ser el nucli primitiu de la població. Monsenyor Tagliaferri va presidir un sopar popular amb els feligresos de la parròquia i va presidir la celebració de la Santa Missa del diumenge.

En declaracions als mitjans de comunicació, monsenyor Tagliaferri va comentar que aquesta visita li havia permès de conèixer una comunitat de cristians, i connectar amb l'Església local. "Vinc amb molt de gust —va afegir—, perquè és una manera de fer present el Sant Pare en un lloc".

L'església continuarà treballant a favor de la seva legalització

Malgrat la Perestroika es continua perseguint els catòlics ucraïnesos

ROMA.— L'Església catòlica ucraïnesa no reconeguda per les lleis soviètiques, ha anunciat que continuarà organitzant actes públics de protesta a favor de la seva legalització.

El Sinode ucraïnès de Roma, que cita fonts d'Ucraïna prepara dues manifestacions per als diumenges 10 i 17 de setembre a la ciutat de Stebnyk i en la catedral de Lvov, "abans cor del catolicisme ucraïnès i ara església ortodoxa russa".

Les contínues peticions a l'autoritat per aconseguir el reconeixement de l'Església catòlica, afirmen representants de l'Església ucraïnesa a Roma, no han obtingut fins ara cap resposta. Al contrari, es persegueix i es multa els catòlics. El cas més recent és el del sacerdot Petro Zelsniukh, arrestat i multat amb 100 rubles per haver oficiat dues cerimònies religioses catòliques el passat mes de juliol.

Reobertura d'un seminari a Lituània

Amb vint-i-tres seminaristes començaren les activitats del seminari catòlic de la ciutat lituana de Telsiai, reobert després de 43 anys de ser clausurat. Es tracta del segon seminari catòlic de Lituània, república bàltica de majoria catòlica.

L'altre seminari està situat a la ciutat de Kaunas, compta amb "numerus clausus", per imposició de l'autoritat soviètica, i ha estat durant molts anys l'únic seminari de tota la Unió Soviètica. El centre que ara ha recomençat les seves activitats fou fundat l'any 1927 quan Lituània era un estat independent, però només va romandre obert 19 anys ja que l'any 1946 fou clausurat per l'autoritat soviè-

tica. En aquest temps va preparar una 150 sacerdots.

Segons dades oficials de l'URSS, en els últims 10 mesos s'han registrat a Lituània 25 noves comunitats catòliques, s'han retornat a l'Església 19 esglésies, se'n restauraran 7 i se'n construiran 6 de noves. En l'actualitat hi ha a Lituània al voltant de 655 parròquies catòliques i els gairebé 25 sacerdots que surten de l'únic seminari de Kaunas no poden satisfer les necessitats.

El bisbe de Telsiai, monsenyor Antanas Vaicius, ha expressat la seva satisfacció pel clima de comprensió recíproca entre representants del poder i de l'Església que s'han instaurat en aquesta república des dels anys de la "Perestroika". "Estem molt contents de la possibilitat de recomençar la preparació de sacerdots en un segon seminari lituà —va manifestar monsenyor Vaicius—, car vàrem advertir clarament la insuficiència del clergat".

ACTIVITATS DE "L'ASSOCIACIÓ D'AMICS DE CATALUNYA CRISTIANA"

PELEGRINATGE AL SENEGAL VISITANT LES MISSIONS I CONÈIXER LA HISTÒRIA I LA CULTURA D'AQUEST PAÍS

**DEL 27 DE NOVEMBRE
AL 12 DE DESEMBRE**

ITINERARI:

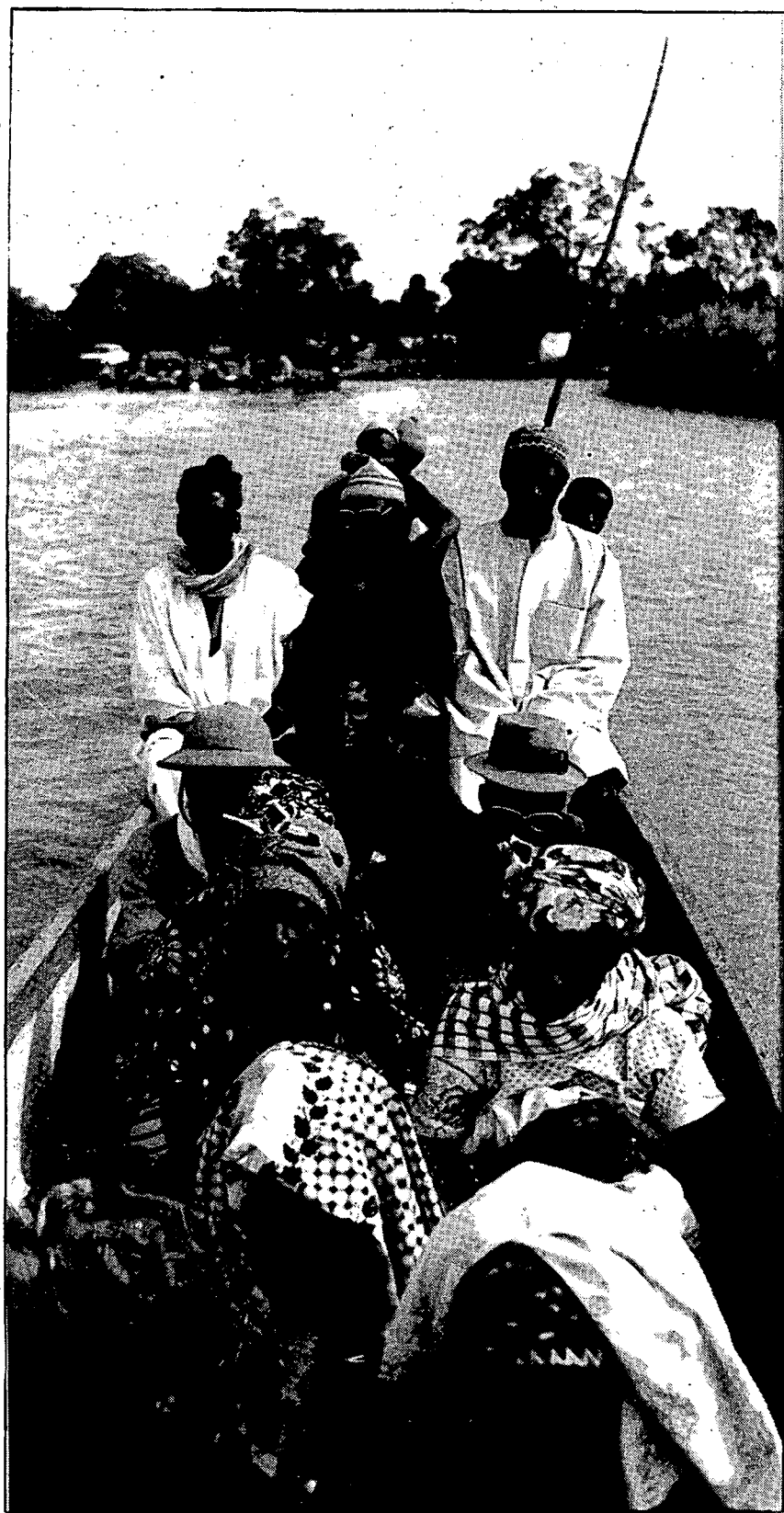
*Dakar, Thiés, Sant Louis, Mbour,
Toubacouta, Banjul, Ziguinchor,
Oussouye, Kaolack, Saly Portudal,
Keur-Moussa, Dakar, Illa de Goree.*

VISITA: Als parcs naturals on cohabiten els grans mamífers africans i també el paradís de les aus marines.

OBERTA LA INSCRIPCIÓ -

Demaneu informació

GC-8

La piragua és el mitjà de transport més utilitzat al Senegal.

"L'ASSOCIACIÓ D'AMICS DE CATALUNYA CRISTIANA" CONTRIBUEIX
ECONÒMICAMENT QUE CADA SETMANA SURTI AL CARRER
"CATALUNYA CRISTIANA"

PER A INFORMACIÓ:
Plaça Urquinaona, 11 - 3^a A
08010 BARCELONA - Telf.: 301 37 18

**FES-TE AMIC...
T'esperem!**

COM FER-SE AMIC DE

**Catalunya
Cristiana?**

L'INFORMAREM AL
TELÈFON 301 37 18

EDITORIAL

El mil·lenari d'una parròquia del nostre Maresme ha propiciat una nova visita a les terres catalanes del Nunci del Sant Pare a Espanya. Comença ja a ser habitual que aquestes agradables visites sovintegin, com no recordem que s'hagués esdevingut abans. Val la pena de subratllar-ho com una realitat positiva, tot reflexionant sobre la figura dels nuncis i sobre els seus contactes amb les esglésies locals.

Cal reconèixer, d'entrada, que els aires dels anys post-conciliaris no van ser pas gaire propicis a les nunciatures. El seu paper de representacions diplomàtiques de la Santa Seu va fer que totes les crítiques, més o menys utòpiques, adreçades a la pervivència del Vaticà com a estat, caiguessin, també, damunt d'elles. A l'hora de dibuixar un esquema simple i funcional, com escau al tarannà de l'època, de l'Església, la col·locació dels nuncis resultava incòmoda. La seva funció diplomàtica engolia la seva imatge pastoral. Per no parlar, encara, de les friccions, reals o imaginàries, entre nuncis i conferències episcopals, que, sovint, han estat objecte de comentaris.

Ara bé, reduir la figura del nunci a la condició estricta de diplomàtic és un simplisme que oblida la dimensió pastoral sempre implícita en una singular diplomàcia al servei, no d'un estat qualsevol, sinó de l'Església, i que ignora les altres missions eclesials, més enllà de tota diplomàcia, amb què els nuncis col·laboren amb el Papa.

El Nunci ha tornat a visitar-nos

Un simplisme, a més, que no fa justícia als mèrits extraordinaris de grans nuncis que, en moments i en països difícils i no massa llunyans, han sabut defensar la presència de l'Església i, al mateix temps, els drets humans. Noms com els de Pacelli i de Roncalli, per esmentar només dos nuncis que esdevingueren papes, no són pas separables de la pastoral més compromesa. I és que la legítima recerca de nous camins de futur cal projectar-la sempre, com és lògic, cap endavant, sense esborrar de la nostra memòria la història real tal com ha estat.

Un dels grans serveis que devem als nuncis deriva de la seva heterogeneïtat respecte del lloc al qual són enviats. Això fa, d'una banda, que no caiguin en estats d'ànim col·lectius que poden sacsejar, en un moment donat, un país, fins al punt d'obnubilar-lo —pensem en el fenomen del nazisme en les seves primeres fases— i, d'una altra, els permet d'introduir en els episcopats nacionals inflexions superadores del risc d'u-

na reproducció i perpetuació de les tendències d'una etapa.

Les visites del Nunci a què femem al·lusió al començament d'aquest comentari editorial tenen un interès especial per a esglésies que, com la de Catalunya, presenten peculiaritats que només resulten assumibles des del coneixement directe i des de la proximitat. Hi ha realitats que fan de mal entendre des dels esquemes oficials. Precisament la romanitat que els historiadors consignen com un tret tradicional del nostre catolicisme ha significat, moltes vegades, l'apel·lació a una instància exterior a l'Estat, per a qüestions que consideràvem mal resoltes al seu interior... Hi ha rareses aparents que responen, tanmateix, a una lògica profunda. No tindria, potser, una explicació cabal, vistes les coses de lluny —per posar un exemple d'una certa actualitat— la tossuda persistència a demanar que les seus episcopals de Catalunya siguin ocupades per eclesiàstics procedents de les nostres diòcesis, si no consideràvem, "a contrari", la utilització que històricament s'ha fet moltes vegades d'aquestes seus per a l'afebliment de la nostra vulnerable identitat nacional...

Per percebre totes aquestes coses cal contactar i cal diàleg. Per això no podem deixar de valorar la proximitat —expressada, fins i tot, en l'ús de la nostra llengua— que palesen les visites a Catalunya de monsenyor Tagliaferri, en ocasions solemnes i en altres de més casolanes com la que ara l'ha portat al Maresme.

L'educació —l'ajuda a progressar en el camí de la maduresa— és una de les activitats humanes més radicals i radicalitzades, en el sentit que ateny les arrels de l'home concret, tant l'educador com de l'educand. Un poca-vergonya no pot educar en l'honradesa i un no creient no pot educar en la fe. Un analfabet ha de partir del seu analfabetisme per educar-se, i un científic no es pot educar prescindint de la ciència que ha acumulat.

De tota manera, l'acció educativa no solament té relació amb "la realitat" de l'educador i de l'educand (ambientació social, qualitats, defectes, deficiències, aptituds...), sinó també amb "la veritat" de la seva condició humana. A aquesta veritat s'ha de referir necessàriament la maduresa per la qual lluita l'educació. I en ella no hi caben molts dels elements que constitueixen la nostra realitat: la "veritat" de l'home mai no podrà acceptar la drogaaddicció, el vici, la mentida o coses semblants.

Posats a plantejar l'educació, és relativament fàcil l'acord respecte a "la realitat": en bona part hom la pot comprovar experimentalment. Però ¿què passa amb "la veritat"?

El nostre món, en general, no en vol sentir parlar. La veritat el depassa, i el que el depassa no li interessa. L'home, a la terra, sempre viurà en la "realitat". I se'n pressiona perquè ens hi conformem. Això sí: amb l'esperança

que sempre podem millorar-la. Mai no assolirem la plenitud absoluta, però tot restarà sota control humà. I el fet de caminar "sota control humà" ens és presentat pels "entesos" de torn com a garantia de progrés.

Tanmateix, tot i partir d'aquesta autolimitació de la plenitud humana, "pro-gressar" significa "caminar endavant". I qui ens pot indicar el Nord? La societat pluralista —cim de la realitat social humana— ens diu que cadascú s'inventi el seu.

Però ¿qui s'atreveix —fins i tot entre els educadors cristians a ser tan clar? El nostre món es riurja de nosaltres si parléssim així. I la riota fa por. Cal, doncs, cercar fórmules que, sense desfonar la nostra consciència, "quedin bé" davant els importants d'aquest món per tal que no ens neguin el pa i la sal. I la fórmula "educar en els valors" trobo que compleix bastant bé aquestes exigències. Enguany l'he vista fins i tot usada per un col·lectiu ex-cristià d'una acusada laïcitat.

En general se sol donar el nom de "valor" a allò que és important. I Déu n'hi do, si eduquéssim en el

Educar en els valors

PAU LÓPEZ CASTELLOTE

que és important! L'important, però —malgrat que els filòsofs parlin de l'important en si— sol ser interpretat per referència al qui li dona la importància. I encara que hi ha filòsofs que parlen de Déu com de la font de la importància de tot, la majoria dels educadors no arriben tan amunt. Per això és bastant freqüent acceptar com a "valors" allò que és important en el món on vivim. I d'aquí a deixar-se portar per la moda social, política, cultural, religiosa... hi va molt poc.

Per altra banda, aquesta acceptació sovint no es fa sota el concepte de "realitat" —cosa necessària—, sinó més aviat sota el concepte de "veritat". I gleshores la confusió en l'acte educatiu és gairebé total. I les conseqüències apareixen en els "cops forts" que la vida no estàlvia a ningú.

Poso exemples: jo he sentit parlar, en reunions de professors

cristians, del "pluralisme", de "les llibertats" o de "la democràcia" com a "valors", barrejant-hi també com a "valors" "la vida", "la comunió" o "la solidaritat". Ull viu! jo no nego en absolut —Déu me'n guard!— que cadascuna d'aquestes realitats tingui un valor. Però el que se sol dir és que totes són valors. I amb això s'insinua —normalment sense dir-ho— que totes aquestes realitats són de la mateixa naturalesa, o almenys semblant; i que, per consegüent, tenen una validesa —i haurien de tenir una vigència— també igual o semblant.

I aquí ve la cosa! ¿Qui no ha d'estar disposat a tot per defensar la vida humana, o procurar la comunió eclesial, o promoure la solidaritat entre els homes sempre i a tot arreu? En canvi ¿podem manifestar-nos partidaris d'un pluralisme que proclama socialment la igualtat del vici i la virtut, de l'honradesa i de la trampa, de l'honest i del deshonest? El pluralisme fruit de la recerca personal i compromesa de la veritat, magnífic! Però el pluralisme eclesial del qui creu en la divinitat de Jesucrist i del

que no hi creu... no sé a quina educació cristiana pot fer cap, malgrat la sinceritat que hi pugui haver. Igualment podem dir de la democràcia: com a sistema de govern en una societat, magnífic. Però d'aquí a pensar que l'Església, la família, l'escola i qualsevol comunitat ha de funcionar amb el sufragi universal...! Pel que fa a les llibertats, no podem oblidar que no més són l'absència d'obstacles socials per a l'ús de la llibertat. Però que el realment important és "la llibertat personal", que cadascú s'ha de treballar amb esforç, dificultat i paciència. Per això una valoració de "les llibertats" que induís la idea que podran "fabricar" la llibertat dels ciutadans sense el seu compromís perjudicaria terriblement l'educació.

A mi personalment m'és igual que els educadors vulguin "educar en els valors", si aquesta fórmula els serveix per promoure el bé dels educands. El que crec que no podem fer és no pensar el que diem, caure en contradiccions, no ser clars a l'hora de "professar" —"parlar als qui tenim davant"— la nostra activitat educativa.

Ajudar a avançar pel camí de la maduresa no és fàcil. Tant per als educadors com per als educands, el Nord que ens fixa Jesús és clar: "Sigueu perfectes com el vostre Pare celestial és perfecte". Dit amb unes altres paraules —que ens ha recordat recentment Joan Pau II—: sigueu sants. Amb la teoria dels valors o sense. Tant se val.

RESPIR

COSES DE COR

Anar pel món amb el cor tancat és molt mala cosa. Tancat perquè res no hi entri, tancat perquè res no en surti. Un cor tancat així és refinament d'egoisme. Caldrà anar-hi amb el cor obert, pel món; d'entrada i de sortida: per donar-nos als altres i per acollir-los. Uns cors oberts faciliten les relacions i les fan grates. Que té els seus perills, anar pel món amb el cor obert, és cosa evident; però això no ens dispensa d'anar-hi. Amb compte, tanmateix. Haurem de vigilar a no fer-ne un gra massa, en això de l'obertura del cor. No tot allò que corre per fora hi ha d'entrar; ni n'ha de sortir tot allò que hi portem dintre. Hi ha uns sectors d'intimitat, o uns racons tan personals, que no és llegut de profanar-los. No sé si ho he llegit, o si ho he sentit, però és una frase que em va quedar i que ara ve a tomb: No vagis pel món amb el cor descosit! Això! Obert, sí; descosit, no!

MIQUEL ESTRADÉ

Catalunya Cristiana

EL SETMANARI DE MÉS
DIFUSIÓ DE CATALUNYA

MEMBRE DE LA UCIPI

Director: Redacció, administració, publicitat i fotocomposició: Edifici de la Parròquia de la M. de D. dels Àngels C/ València, 244, 2on. Tels.: 215 / 27 39 - 27 84 FAX: 215 28 06 08007, Barcelona

Sots-directors: Francesc Malgosa i Riera Joan Carrera i Planas

Edita: Fundació Catalunya Cristiana

Gerent: Jaume Ruigé i Torrentgené

Disseny: Josep Samper i Alejo

Impressora: Publiograf, S.A.L. Pte. Valeri Serra, 30 Tels.: 254 / 16 30 - 17 77 Barcelona D.L. B.14.387/79

SUBSCRIPCIONS ANUALS

Catalunya, resta de l'Estat espanyol, Andorra, Gibraltar i Portugal 4.800 Ptes.
Europa: 8.700 Ptes. □ Amèrica: 10.650 Ptes. □ Àsia, Àfrica: 11.400 Ptes. □ Filipines: 11.400 Ptes. □ Àsia (més oriental): 14.200 Ptes. □

Joan Pau II, als joves de Compostel·la, els ha parlat de castedat, i això ha incomodat alguns sectors d'opinió. Però, no ha incomodat els joves que l'escollaven, i això és important. No els ha incomodat, perquè la joventut, de forma espontània i sense l'impacte de manipulacions externes, és casta. Fins i tot els anomenats "vicis de joventut" són desviacions comeses sense abdicar íntimament de l'esperit de castedat. Un jove pot ser un "cap verd", per falta de maduresa, de principis morals, o de formació adequada. Però, un jove difícilment posseirà aquella morbosa malícia dels ja en-

trats en anys, que fan del món de les pures sensacions el centre de l'univers. Per dir-ho en llenguatge planer, un jove pot ser un "cap verd", però mai no serà un "vell verd"...

Convenia que una persona d'indiscutible carisma, com el papa Wojtyla, comencés aquesta teràpia de desintoxicació en una joventut malmesa per la perversitat dels adults. Uns adults que, sota el fals pretext de "comprendre" els joves, no fan sinó aprofitar-se'n. El successor de Pere no els ha ofert

Joventut i castedat

JORDI BASSAS i RIBALTA

afalacs per als sentits, sinó "beure d'aquest calze". A diferència de tants pederastes intel·lectuals, afamats devoradors de carn jove, ell els ha convidat a menjar la carn i beure la sang d'Aquell qui és la Resurrecció i la Vida. I si —com diuen alguns comentaristes— això és "adoctrinament moralista", benvingut sigui.

Per a aquests "benintencio-

nats" comentaristes, el Papa ha negligit els aspectes "alliberadors de l'Evangeli". Discrepo rotundament. El jove —ho hem dit abans— és cast per naturalesa; predicar la castedat no serà, doncs, un pur "adoctrinar", sinó la proclamació del valor perenne d'allò que és propi i específic de l'ésser jove. I, si només pot ser alliberador aquell qui és lliure, no més pot ser lliure aquell qui ho és respecte del propi cos. Vet ací el valor alliberador de la castedat: vet ací la missió alli-

beradora de la joventut.

Rés més oportú que aquesta trobada dels joves amb el cap visible de l'Església catòlica, d'una Església catòlica que, en el món d'avui, pot presentar-se amb les credencials d'una missió de llibertat no teòrica, sinó pràctica. Fins els més repatanis, han d'admetre, sense obcecacions inútils, que, si avui països com Polònia són una mica més lliures que fins fa poc, alguna modesta contribució hi ha tingut el papa Wojtyla, a part les reformes de Gorbaxov. I si parlem de llibertat, hem de parlar de joventut. I, si parlem de joventut, hem de parlar de castedat.

ARA MATEIX

La gran trobada del Papa, a Santiago de Compostel·la, amb joves cristians d'arreu del món ha donat lloc a un fenomen que, en un altre context, ja es va produir amb la peregrinació a Roma del nostre mil·lenari: hi ha gent que s'hi ha enfadat. N'hi ha entre els que se situen fora de l'àmbit de l'Església, i n'hi ha entre els que hi són dins i, de vegades, molt endins...

Quant als primers, n'hem sentit crítiques realment descordades. He llegit en un periòdic de les terres de l'Ebre in-actives contra Joan Pau II que remunten fins a la inquisició... i en una carta al director d'un diari barceloní l'acte del Monte de Gozo ha estat qualificat de "farsa dels qui exploren i trepitgen la humanitat".

Els segons, els de casa, han estat més mesurats, lògicament, si bé també han posat en circulació alguna expressió prou desafortunada. En tot cas, es mostren igualment tensos, tant si es deixen anar pel vessant de la crítica com si ho fan pel del pessimisme sobre l'estat actual de la fe.

Probablement allò que irrita del Papa és que el seu tarannà esbulli uns esquemes i en matisa enèrgicament uns altres.

Resumint molt, podem dir que l'esquema de molts crítics exteriors és aquest: l'Església és una romanalla del passat que no convé que influeixi gaire en la societat... els seus missatges morals entrebanquen el progrés... per això la majoria ja no en fa cas... Però ve Joan Pau i, sense rebaijar ni una mica el seu pensament, sintonitza amb mig milió... de joves!

L'esquema pastoral d'alguns crítics interiors és més complex. També resumint molt, hi trobem, entre d'altres,

Quan la crítica esdevé irritació

J. CARRERA PLANAS

aquests elements: la secularització és un fet irreversible... els actes massius resulten ambigus... l'evangelització ha de tenir lloc a través de nuclis de militants amb una fe personalitzada, presents a la societat de la qual potencien els valors comuns al món i a nosaltres... Però ve el Papa i matisa: a la nostra societat secularitzada hi ha, tanmateix, set de Déu... és possible la conversió de molts al marge de llargs processos pedagògics i organitzatius... la fe personal s'aferma i es transmet també amb expressions externes, comunitàries i populars... hi ha una joventut més sensible al repte dels valors genuïnament cristians que al simple compartir els valors comuns... hi ha camins d'evangelització teòricament perfectes que no acaben mai de desembarcar... Tot això i més és implícit, si no m'erro, en viatges papals com el de Santiago.

Deixant ara de banda la crítica exterior, m'agradaria d'introduir alguns elements de reflexió per a la crítica

—dolorosa per a tots, també per als qui la fan— que té lloc a l'interior de l'Església.

L'esquema pastoral que he esbossat abans sumàriament, és una conquesta assolida treballósament i que representà la superació de conceptes definitivament periclitats. Però això no justifica que hi restem afixats afectivament fins al punt de considerar-lo intocable. De fet la seva aplicació i la rigidesa o l'exageració amb què molts l'han propugnat té punts negres que de mica en mica anem superant. Per què no acceptar amb més simplicitat de cor la nova llum que hi projecta la figura singular del Papa actual, que a partir de les conquestes anteriors obre, indubtablement, una nova dinàmica?

No seria bo deixar-nos bloquejar per petites anècdotes que ens privessin la visió de conjunt. Quan s'arriba a les dimensions d'una trobada com la de Santiago no es pot fer l'estret dilucidant des de la barrera si és cosa d'un grup o d'un altre... Se'ns escaparia, així, el més important.

M'entristeix un cert aire d'autosuficiència displicant que és perceptible en ambients que havien destacat per la inquietud, l'obertura, la recerca del que es fa en altres latituds... Està perdent la pastoral catalana, el tren de la història?

Per acabar, una constatació curiosa: abans, els qui Joan XXIII batejà amb el nom de "profetes de calamitats", solien sortir dels sectors integristes o, si més no, pietistes d'una pietat resclosida. Sortiran ara de la banda progressista? I tot perquè no sigui dit que no era veritat allò de la secularització irreversible...

A l'enterrament del bisbe Miquel

Sr. Director:

Una catedral —la de Solsona— atiborrada de persones de tota classe. Tants bisbes i sacerdots i laics... Tanta gent que no va poder entrar-hi...

Sí, al bisbe Miquel se l'estimava. Segur que, com tothom, tenia algun ene-

mic o amic a mitges, potser fins i tot: entre els sacerdots. Però penso que tots —o quasi tots— el considerem un home bo.

Jo me l'estimava molt. En el diàleg amb ell el veia un home lliure. Això em feia molt de bé. Me l'estimava molt i continuo estimant-lo, i ara dialogo de tant en tant amb ell i sé que en Jesús Ressuscitat m'escolta ben atentament.

Vaig fer dues vegades els Exercicis del Poble de Déu, dirigits per ell. Una vegada a Manresa —a la Cova de sant

Ignasi—. I d'altra vegada al Miracle, el juny de l'any passat.

Guardo apunts seus molt valuosos. Destil·len alegria, esperança, entusiasme, humor i pau.

I m'encantaria, a Manresa, o al Miracle o en un altre indret donar el missatge que ell donava a grups de persones tan variades com els que ens trobavem en els Exercicis al Poble de Déu.

Les paraules de comiat del bisbe Miquel, llegides en acabar la celebració de l'Eucaristia a la Catedral, moments abans del seu enterrament, em colpiren fortament i avui mateix les tornava a considerar en la meua pregària personal. Suposo que s'aniran divulgant en diverses publicacions i se'n farà referència en diverses homilies... La mort del bisbe de Solsona m'ha arribat molt endins...

Estimat Miquel: Sé que no ens has deixat. Jesús, a qui tant estimes, t'ha acollit. Ara pots dialogar sense traves amb Ell. Sé que ens recordes. Gràcies per la teva amistat, que valoro més ara, quan ja no et puc veure en aquest món... Espero, per la misericòrdia de Déu, retrobar-te per sempre en el cara a cara amb Jesús Ressuscitat.

RAIMON NEGRE i RIGOL

Resposta a mossèn Antoni Pladevall

Sr. Director:

No pretenc respondre al vostre polèmic llibre que fins avui no he llegit. Responc a les vostres afirmacions publicades en el diari Avui. Em coneixeu i sabeu com procuro desmuntar mites històrics amb la veritat documentada.

Tot bon historiador sap que els arguments negatius no permeten fer altra afirmació categòrica que no sigui *no ho sé, no tinc dades*: per tant, no podem afirmar que sant Pau no hagués estat a Tarragona pel fet de no conèixer cap document que ho acrediti, com si la veritat històrica comencés amb els documents que nosaltres coneixem. La tradició de la vinguda de sant Pau, no sols té el suport del desig manifestat per ell mateix, sinó l'afirmació de sant Climent de Roma, coetani de sant Pau, en la seva carta als Corintis, quan diu de sant Pau que "s'havia avançat fins als extrems d'Occident". Queda per tant en peu la possibilitat. Per raons similars no podem afirmar que tal creença comença el segle XI, si els documents d'aquell segle no testimonien tal començament; si, podem dir en tal segle existia la creença. Si en el vostre llibre ho dieu com s'entén de les vostres afirmacions sortides al diari, haurem d'acceptar que el llibre conté aquesta falsedat (això sí que seria una cosa "gruixuda", segons la vostra expressió).

Sobre santa Eulàlia, insinueu una fal·làcia anacrònica volent fer argument contra la realitat de dita santa, del fet d'existir prop de Barcelona, esglésies dedicades a l'altra Eulàlia, la de Mèrida. Abans de l'existència de les altres esglésies, consta en documents del segle IX, la convicció d'haver estat enterrada, santa Eulàlia, a l'església de la Santa Creu, de Barcelona. Llavors, quan en dedicar una altra església es feia a *santa Eulàlia de Mèrida* i no simplement a *santa Eulàlia*, remarcaven la duplicitat d'Eulàlies en què creien. La devoció a la de Mèrida, patrona d'Elna, va lligada amb la immigració dels procedents de tal bisbat, en la repoblació de Catalunya. Per això, dir: no pot existir una Eulàlia de Barcelona perquè els "aficionats" a venerar aquesta advocació tiren mà de la de Mèrida, i si n'hi hagués una del país no ho haurien fet", resulta una fal·làcia, perquè hom no venera un nom sinó una santa, i de santes n'hi ha més d'una amb el mateix nom (dir el contrari deu ser una cosa gruixuda, no?).

I deixant els altres aspectes per no ser llarg, pregunto: "dir coses gruixudes" fa recomanable un llibre d'història? Jo que creia que un bon llibre d'història es recomanava per la seva objectivitat i claredat i saber deixar sota interrogant tot el que hom no pot certificar amb certesa documental. Tinc entès que a Lovaina també ho ensenyaven així.

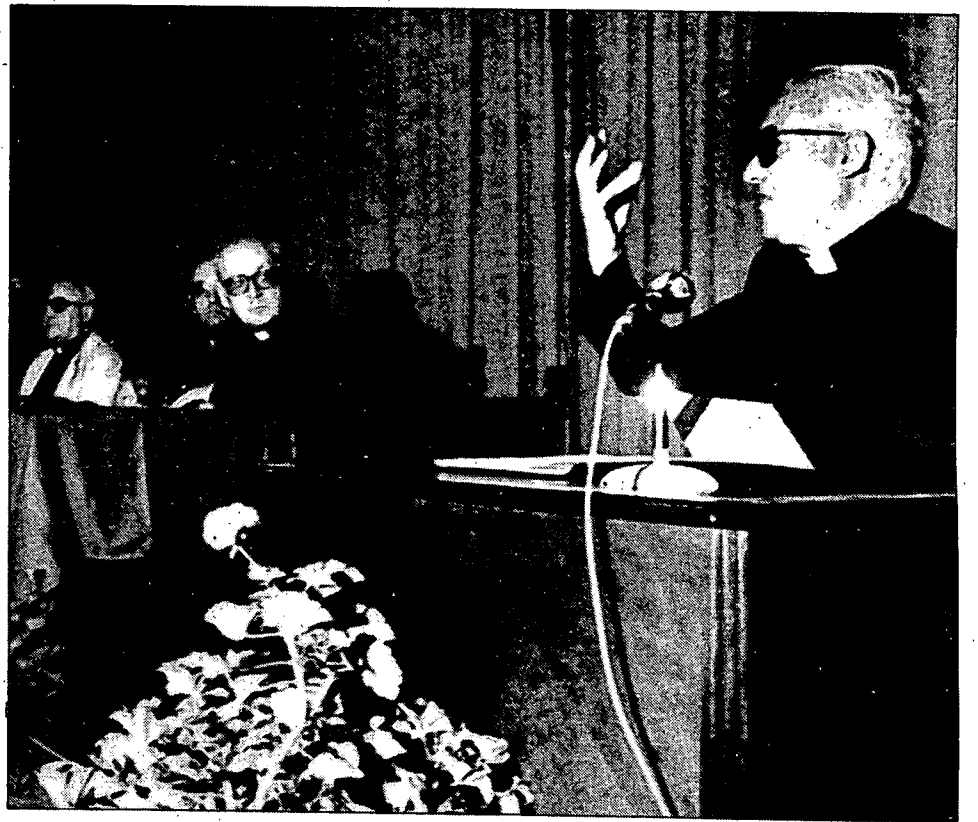
ANTONI MARGARIT P.

ACUDIT

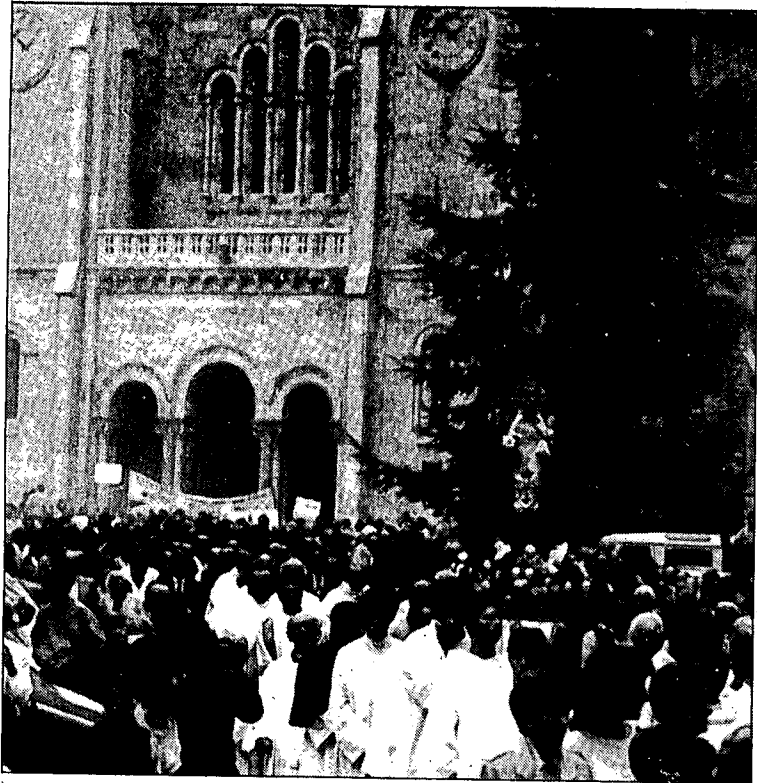
El nou primer ministre polonès Tadeusz Mazowiecki, parla a Varsòvia, amb l'enviat especial del Vaticà Francesco Colssuono.

Inauguració a Toledo de la XLIII Setmana d'Estudis Marians, organitzada per la Societat Mariològica Espanyola, en commemoració del XIV Centenari del Concili de Toledo. En primer terme Enrique Llamas, president nacional d'aquesta societat.

A ciutat del Cap, Sud-àfrica, més de 1.000 obrers i estudiants, formaren una manifestació de protesta arran de les eleccions generals. La dissolgué la policia que efectuà algunes detencions.

Amb motiu de la festivitat de la Verge de Covadonga, Patrona d'Astúries, que coincideix amb el "Dia de Asturias", l'arquebisbe d'Oviedo, monsenyor Gabino Díaz Merchán, presidi la solemne celebració de l'Eucaristia a la Basílica de Covadonga.

Després de la celebració religiosa al Santuari d'Arànazu, a la sortida de les autoritats, un grup de joves manifesta amb crits i cartells la seva protesta.

Missatge de Joan Pau II a Polònia en el 50è aniversari de la Segona Guerra Mundial

“Vam ser tractats com a vençuts i encara no tenim sobirania”

En el 50è aniversari de la Segona Guerra Mundial, Joan Pau ha adreçat una carta a tot el món que vam publicar en el número anterior i un missatge a Polònia, la seva pàtria, que publiquem íntegrament en aquest número.

El Papa en l'esmentat document evoca el pacte Von Ribbentrop-Molotov que “va dividir Polònia i va sentenciar a mort els països bàltics”. També crida l'atenció sobre la responsabilitat històrica dels països occidentals en la reconstrucció econòmica de l'actual Polònia, que “va saber complir plenament del seus compromisos d'aliats” en una contesa que va mantenir el món enfrontat entre els anys 1939 al 1945.

1. “...I llavors el nostre missatge assolirà la seva cimera —va dir el papa Pau VI, el 4 d'octubre del 1965, en l'Assemblea de la Organització de les Nacions Unides— ... Vosaltres espereu de Nos aquesta paraula que no pot mancar de gravetat i de solemnitat: “mai més els uns contra els altres, mai més...” No calen moltes paraules per proclamar la gran finalitat d'aquesta institució. N'hi ha prou recordant que la sang de milions d'homes i innombrables i inaudits sofriments, inútils matances i formidables ruïnes sancionen el pacte que us uneix, amb un jurament que ha de canviar la història futura del món: ¡Mai més la guerra, mai més la guerra! La pau, “la pau ha de guiar la sort dels pobles i de tota la humanitat!”

2. L'1 de setembre del 1989 es commemora el L aniversari de l'inici de la segona guerra mundial. Quan, en les primeres hores del matí d'aquell dia, “Polònia fou atacada des de la frontera occidental”, tot el poble va estar disposat a respondre a aquella invasió armada, afrontant la guerra en defensa de la pàtria mortalment amenaçada.

La dimensió dels danys soferts i encara més “la magnitud dels sofriments causats a les persones”, a les famílies i a les comunitats és veritablement difícil de calcular. Molts fets són coneguts i molts d'altres encara han de sortir a la llum. La guerra es va desenvolupar no solament en el front sinó que, com a “guerra total”, va afectar a tota la societat. Grups sencers de persones foren deportades. Milers foren víctimes de presons,

tortures i execucions capitals. Els homes morien, a més a més de les accions bèl·liques, com a víctimes dels bombardejos i del terror sistemàtic. El seu instrument organitzat foren els “camps de concentració”, orientats formalment al treball, però transformats realment en “camp de mort”. Un crim particular de la segona guerra mundial fou l'extermini massiu de jueus, destinats a les cambres de gas per l'odi racial.

3. “Però cal parlar d'això?” Passats cinquanta anys des de l'inici d'aquella guerra, encara viu la generació que la va experimentar i la va sofrir. Mentrestant, han crescut almenys dues generacions per a les quals l'esmentada guerra és solament un capítol de la història. Cal procurar que aquell tràgic esdeveniment no deixi de ser una advertència.

4. La recerca d'aquest camí afecta a tots els habitants del continent europeu. Principalment afecta Polònia, que fa cinquanta anys fou la primera que amb decisió va tractar de dir “no” a la prepotència armada de l'Estat hitlerian i fou la primera a pagar per aquesta determinació. En tots els fronts i també amb la lluita ciutadana duta a terme en el país, amb l'aixecament de Varsòvia, els fills i filles de la nostra nació donaren innombrables proves del gran valor que tenia per a ells “la causa de la independència de la pàtria”. En acabar aquella terrible batalla, es varen veure obligats a preguntar-se si les decisions preses al final del conflicte respectaven la ingent contribució dels seus esforços i dels sacrificis realitzats: si, tot j

El Primer Ministre polonès, elegit fa poc, Tadeusz Mazowiecki, concedint un autògraf després de visitar el monestir de Jasna Gora.

trobant-se en la part dels vencedors, no havien estat tractats més aviat com a vençuts. Aquesta pregunta cada vegada es va fer més insistent, incitant cada vegada amb més força a emprendre noves lluites. En efecte, “no és veritable sobirania la d'un Estat en el qual la societat no és sobirana”: és a dir, quan aquesta no té la possibilitat de decidir sobre el seu bé comú, quan se li nega el dret fonamental de participar en el poder i en les responsabilitats.

5. Em permeto citar una vegada més les paraules de Pau VI. M'hi he referit altres vegades, du-

rant les meves visites a Polònia (2 de juny del 1979 i 17 de juny del 1983). Les repeteixo novament en la situació actual. Aquell Pontífex va dir: “Una Polònia pròspera i serena interessa... per a la tranquil·litat i la bona col·laboració entre els pobles d'Europa”.

6. “¿Arribarà alguna vegada el món a canviar la mentalitat individualista i bel·licosa, que ha teixit fins ara tanta part de la història?”, es preguntava Pau VI en el seu discurs a la Organització de les Nacions Unides. I responia: “És difícil de preveure; però és fàcil d'afirmar que “cal encaminar-

se decididament vers la nova història, la pacífica, la veritable i plenament humana”, la que Déu ha promès als homes de bona voluntat”.

Diposito aquests pensaments, aquesta oració i una viva esperança en les mans maternals de la Reina de Polònia de Jasna Gora, mitjançant la qual Déu ens ha donat una “meravellosa ajuda i defensa”.

Vaticà, 26 d'agost del 1989, solemnitat de Nostra Senyora de Czestochowa.

JOAN PAU II

FILTRANT LA NOTÍCIA

Trobada ecumènica de teòlegs a tot el món

Segons informa l'agència Kipa, Budapest ha estat l'escenari d'una important trobada de teòlegs de tot el món. La reunió que ha tingut lloc del 9 al 21 d'agost, fou convocada per la Comissió “Fe i Constitució”, un dels pilars del “Consell Ecumènic de les Esglésies (COE). Des del Concili Vaticà II, l'Església catòlica és membre en ple dret de la Comissió “Fe i Constitució” i ha estat representada, per tant, a Budapest.

Dels 120 membres de “Fe i Constitució” del COE, 12 pertanyen a l'Església catòlica. Tres textos teològics foren discutits. Abans que tot, s'estudià un informe valoratiu de 100 pàgines referent a les discussions originades pel “Document de Lima” sobre el Baptisme, l'Eucaristia i els Ministeris, que fou aprovat per “Fe i Constitució” en la capital del Perú l'any 1982.

A continuació ha estat debatut el document “Confessar la fe comuna”, que tracta de la fe apostòlica. El document és una presentació bíblica, històrica i actual del Símbol de Nicea-Constantinoble de l'any 381. Cal recordar que el Símbol de Nicea, aprovat pel concili

que tingué lloc l'any 425 en la ciutat del mateix nom de l'Àsia Menor, refuta l'heretgia arriana que negava la divinitat de Jesucrist, i, completat pel concili de Constantinoble l'any 381, reafirma la divinitat de l'Esperit Sant, veritat negada per diverses heretgies.

A Budapest, els teòlegs revisaran el susdit “Confessar la fe comuna”, publicat l'any 1984 i que va suscitar diverses preses de posició. L'estudi s'ha fet de cara a una publicació conjunta prevista pel 1990 que serà enviada a totes les Esglésies del món.

Finalment, a Budapest s'ha discutit un informe d'unes 60 pàgines sobre la “Unitat de l'Església i la renovació de la comunitat humana”. Cal dir també que aquest col·lectiu d'experts han iniciat els preparatius d'una Conferència Mundial de “Fe i Constitució” que se celebrarà l'any 1993, trenta anys després de la que tingué lloc a Montreal l'any 1963.

Tothom preveu que serà una bona ocasió per fer un balanç global del moviment ecumènic a les portes del segle XXI.

FRANCESC GAMISSANS

EL MIRACLE JORNADA DE REFLEXIÓ I PREGÀRIA

Del 25 de setembre a l'1 d'octubre.

TEMA: CAMINAR AMB ESPERANÇA
Director: P. Oriol Diví, monjo.

Per informació i inscripcions: Casa d'Espiritualitat.
Telf.: (973) 48 00 45

Juri Karlov es va desplaçar a la residència estiuenca del Pontífex

Un enviat de Gorbaxov lliura un missatge "de pau" a Joan Pau II

Joan Pau II conversa amb Juri Karlov, representant personal del ministre d'Afers Exteriors soviètic.

El papa Joan Pau II va rebre en audiència a Castel Gandolfo (a 30 quilòmetres de Roma) Juri Karlov, representant personal del ministre d'Afers Exteriors de l'URSS, el qual lliurà al Pontífex un missatge del líder soviètic, Mikhaïl Gorbaxov.

plia cooperació internacional que pugui trobar solucions a aquests problemes".

La Sala de Premsa de la Santa Seu, per la seva banda, es va limitar a informar que el Pontífex i Karlov havien parlat de "la llibertat de religió i de la pau en el món, especialment a l'Orient Mitjà".

Pel que fa això, Tass també va confirmar que l'enviat soviètic "ha intercanviat opinions amb Joan Pau II sobre la situació al Líban, davant la urgència de reforçar els esforços de pau per resoldre la crisi al més aviat possible, salvaguardant la sobirania i la integritat territorial del país".

Així ho va confirmar a Roma l'agència de premsa soviètica Tass, i informà que la missiva de Gorbaxov era la resposta a un missatge que li envià el Papa l'any passat.

En la carta al Pontífex, segons Tass Mikhaïl Gorbaxov analitza els "grans problemes del nostre temps", el desarmament nuclear, la consolidació de la pau i la justícia en el món i la defensa dels valors fonamentals de la civilització.

"Gorbaxov —assegura Tass— parla de les vies concretes per promoure una àm-

Ràdio Vaticana pot reduir les emissions en castellà

L'emissora internacional en ona curta Ràdio Vaticana podria eliminar a partir del mes de gener que ve l'espai en castellà dins del programa *Quatre veus*. El motiu seria una reestructuració en els temps d'emissió d'algunes de les 33 llengües en què emet l'emissora del Papa. D'aquesta manera disminuiria l'oferta en general en castellà per a Europa i Amèrica, de l'emissora.

Quatre veus és l'informatiu diari de Ràdio Vaticana sobre temes polítics i socials, en el qual s'expressa el punt de vista de la Santa Seu sobre els temes d'actualitat. Les notícies es llegeixen, de manera seqüencial, en italià, anglès, francès i castellà. Aquest informatiu quadrilingüe té tres edicions diferents, que s'emeten a les 8, 12.30 i 17 hores.

La direcció de Ràdio Vaticana confirmarà la possible supressió del castellà dins de *Quatre veus* a finals de setembre. De moment, el rumor ha fet reaccionar bona part de la colònia sud-americana resident a Roma i a la Ciutat del Vaticà, donat que aquest espai és força seguit pel personal de les ambaixades i pels religiosos sud-americans o espanyols. Val a dir que les emissions de Ràdio Vaticana es poden escoltar a Roma en freqüència modulada i a la resta del món en ona curta.

Els altres dos espais en castellà que Ràdio Vaticana emet cada dia cap a Europa a les 15 i 22.10 hores es mantindran sense cap canvi ni reducció. Per tant, en cap cas Ràdio Vaticana deixarà d'emetre en castellà cap a Europa. Fins i tot, algunes fonts apunten que les emissions en castellà per a Sud-amèrica podrien augmentar en un futur. L'objectiu serà incrementar la presència en els països llatinoamericans a canvi de minvar la presència radiofònica als països europeus.

Ès polonès

Kowalczyk, primer nunci a Varsòvia

El Papa Joan Pau II ha nomenat nunci apostòlic a Polònia monsenyor Josef Kowalczyk, de cinquanta-un anys, fins ara encarregat de la secció polonesa en al Secretaria de l'Estat vaticà.

Monsenyor Kowalczyk és el primer nunci a Varsòvia des que el passat 17 de juliol es restabliren les relacions diplomàtiques entre el Vaticà i Polònia, interrompudes per espai de més de quaranta anys.

Kowalczyk, va néixer el 28 d'agost de 1938 a Tarnow (Polònia), fou ordenat sacerdot el 14 de gener del 1962, i ha treballat successivament en el Secretariat General del sinode de bisbes i el dicasteri vaticà per als Sacraments i el Culte Diví.

El Govern de Varsòvia, per la seva banda, ha nomenat Jerzy Kuberski, ambaixador davant la Santa Seu. Kuberski anteriorment va exercir de cap del grup de contacte de treballs permanents entre la Santa Seu i Polònia, va informar Varsòvia.

A V I S O S I C O M U N I C A T S

BARCELONA

• **Curs organitzat pel Centre d'Estudis Cristianisme i Justícia.** "EUROPA... EL MITE! POSSIBILITATS PER A LA SOLIDARITAT?" (d'on venim, on anem, on som, i el tercer i el quart món?). Professors: Nazario González, Eugenio Recio, Carles Comas, Jordi López, Luis de Sebastián, J.N. García-Nieto, Joan Travé, Ferran Manresa i J. Ignacio González Faus. Tindrà lloc els dijous, del 5 d'octubre al 30 de novembre, a Barcelona, c/. Roger de Llúria, 13, de 7'30 a 9 de la tarda. Tel. 317 23 38.

• **MOSTRA AUDIO-VISUAL: "CONSTRUÏM LA PAU".** -L'Escola Audio-Visual de la Delegació Diocesana de Cateques de Barcelona, prepara, com a activitat de començament del nou curs, una Mostra de Material Audio-visual sobre la Pau. Amb el títol "CONSTRUÏM LA PAU", la mostra vol oferir, especialment als catequistes, material sobre aquest tema, sempre tan actual. Es presentarà material de vídeos, muntatges, posters, còmics, discos, cassettes, llibres, publicacions, símbols, etc., destacant el material i les accions realitzades per diverses institucions de casa nostra,

que treballen en la línia d'educar per a la pau. La Mostra durarà del 3 al 5 d'octubre. A més, el dia 4 d'octubre es projectaran diversos muntatges i vídeos sobre el tema, i el dia 5 es presentaran experiències realitzades, a diverses catequesis a partir d'aquest tema. Tant les projeccions com l'intercanvi d'experiències es faran de les 18 a les 20 hores. Tant la Mostra com les diverses activitats, es realitzaran a la mateixa Escola Audio-visual: c/. Diputació, 231 (edifici del Seminari). Inscripcions i informació: c/. Diputació, 231. Tel. 254 18 98, de dilluns a dijous, de 18 a 21 h.

• **Tanda d'Exercicis del Poble de Déu. El Miracle (Solsonès).** De l'11 al 15 d'octubre.- Es comunica als interessats a assistir a aquesta última tanda de les organitzades per aquest any, que encara que normalment s'hagués hagut de suprimir a causa de la mort del bisbe Miquel, tindran l'oportunitat de participar-hi gràcies a la disponibilitat de Dom Cassià Maria Just, Abat emèrit de Montserrat que graciosament s'ha ofert a dirigir-la. Per informació i inscripcions: Casa d'Espiritualitat - 25287 El Miracle (Solsonès). Tel. (973) 48 00 45.

• **Taller d'Oració i Vida. Per a persones interessades a aprendre a resar.** -L'oració és gràcia però també és un art que cal aprendre. En el Taller d'Oració "s'apren a resar" a relacionar-se amb Déu, pas a pas, "com un amic amb un altre amic", des de "lectura resada" fins "oració de contemplació" segons les modalitats

del pare Larrañaga; s'apren a recuperar i consolidar "la pau" i l'equilibri emocional, a estimar la "Paraula de Déu", es desperta a la vida apostòlica i a simpatitzar i comprometre's amb el món dels pobres.

Es desenvoluparà els dijous durant quinze setmanes al carrer Trafalgar, 70, 2n. 1a. Es pot escollir l'horari que es vulgui: de 4 a 6 o de 7 a 9. La sessió inaugural serà el dijous 5 d'octubre. Tel. 245 24 54.

Institut de Teologia de Tarragona

CURS 1989-1990
INICI DEL CURS:
Dimarts 3 d'octubre 1989
CLASSES:
Dimarts, dimecres i dijous de 7'30 a 10 del vespre
MATRICULACIÓ:
Dies 25, 26, 27, 28, i 29 de setembre, de 7 a 9 del vespre a la secretaria de l'Institut.

Carrer Armanya, n.º 16
Tel. 23 38 33 43004 Tarragona

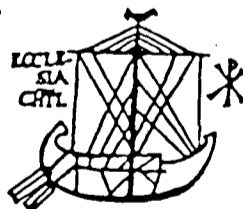
INSTITUT DE TEOLOGIA DE BARCELONA

Curs 1989-90

- ELS ESTUDIS DUREN TRES ANYS
- LES CLASSES SÓN VESPERTINES, DE DILLUNS A DIJOUS
- ATORGA EL «DIPLOMAT EN TEOLOGIA»

Informació i preinscripció a partir del 5 de setembre

SECRETARIA De dilluns a dijous, de 6 a 9 del vespre
Diputació, 231 (edif. Seminari) Teléf. 254 19 63
08007 Barcelona

Centre diocesà de formació cristiana obert a laics —joves, homes i dones—, religiosos i religioses, que ofereix una visió global i actualitzada de la Teologia

Cal, però, fer desaparèixer les barraques situades sobre el recinte olímpic

Caritas fa front a les necessitats d'habitatges dels gitanos de la Seu

LA SEU D'URGELL.— Una família gitana ha adquirit un habitatge digne i adequat a les seves necessitats gràcies a la intervenció de Caritas Diocesana que ha facilitat la compra de la casa.

La família, formada per nou membres, vivia en una de les barraques ocupades per gitanos al barri antic de la ciutat. La intervenció de Caritas Diocesana ha consistit en la obtenció d'un crèdit de cinc milions de pessetes en condicions assequibles als ingressos periòdics de la família. Caritas s'ha fet càrrec dels materials necessaris per adequar la casa comprada i renovar les instal·lacions d'aigua i electricitat.

L'edifici ha estat ja ocupat per la família gitana que l'ha dividit en tres habitatges —un per a cada parella— i els antics corrals els destinara a magatzem. Els nous propietaris ocupen el temps lliure en la renovació i neteja de la casa i agraeixen, entusiasmats, l'ajuda de l'Església.

Els membres més grans de la família fa 50 anys que resideixen a la ciutat, els més joves ja hi han nascut i tots estan plenament integrats al veïnat. Fa temps, sobretot els darrers anys, reclamaven a l'Ajuntament uns habitatges dignes. CATALUNYA CRISTIANA ja informà d'aquesta situació al número del 17 de març del 1985. Tot continua igual per a les famílies gitanes que ocupen les barraques del barri antic de la ciutat, solament dues famílies han pogut aconseguir un habitatge digne i ha estat per la intervenció de Caritas Diocesana. "Els polítics passen de nosaltres, solament se'n recorden en temps d'eleccions", manifesten els gitanos.

Ara, però, hi ha una circumstància que pot donar una solució definitiva als habitatges dels gitanos: Les barraques que ocupen estan situades, com en un balcó natural, al costat mateix del camp de piragüisme on el 92 hi haurà la competició olímpica. És possible

que l'esport obtingui el que la justícia i la dignitat humana han ajornat tants anys. Almenys perquè tant diner esmerçat i tanta modernitat en unes instal·lacions esportives no esdevinguin una provocació per als pobres.

15 preveres han rebut noves responsabilitats pastorals. Algunes de les principals parròquies canvien de rector

LA SEU D'URGELL.— Quinze preveres del Bisbat prenen possessió durant la primera quinzena de setembre dels nous càrrecs que durant l'estiu els han estat assignats per voluntat del senyor Bisbe. Els nomenaments han estat recentment signats pel bisbe Joan després de consultar els seus col-

laboradors i dialogar amb els mateixos preveres interessats. Els nomenaments són els següents:

Josep Maria Feixa, rector de Tremp; Ramon Gay, rector de Clavalls i Delegat de Vocacions; Ramon Solé, rector de Guissona; Antoni Vidal, rector d'Oliana; Bonifaci Fortuny, rector de Ponts; Joan Ordi, rector d'Albesa i la Portella; Roc Salvia, rector d'Artesa de Segre; Joan Marquilles, rector de Folquer-Comiols; Joan Fenosa, rector d'Alentorn; Pere Balagué, corresponsable de Balaguer; Àngel Saball, rector de Seró; Josep Morros, rector de Rubió; Armentol Donisa, rector de les Avel·lanes; Jaume Tarragó, vice-director del Museu Diocesà.

Els canvis de preveres a les comunitats cristianes responen al desig de millorar el servei dels fidels i a la necessitat de coordinar aquests serveis, fet exigint per la jubilació d'alguns preveres i altres causes. En algun cas possiblement s'ha seguit criteris de rotativitat sobretot en els serveis de les parròquies més grans, algunes de les quals no havien canviat de rector feia més de 20 anys. Per part dels preveres s'ha fet palesa una actitud de sincera disponibilitat que el mateix senyor Bisbe ha agraït públicament.

ANTONI MIRABET

P E T I T S A N U N C I S

VARIS

NECESSITO: Matrimoni català, jubilat 60/65 anys, bon estat salut per tenir cura a Sant Cugat del Vallès, casa, jardí i feines de casa per una persona que viatja la major part de l'any. Escriure a l'apartat postal 14023, Barcelona 08080.

S'OFEREIX lloc de treball per feines de casa tot el dia. Tel. 237 62 26 - 797 04 01 - 797 20 67.

SENYOR SOL, 61 anys, jubilat anticpat, idiomes, cultura, carnet conduir, salut excel·lent, s'ofereix horari parcial. Tel. 258 95 23 i 235 01 92 de 7 a 10 matí i 231 12 58 de 10 a 11 nit.

C.A.F. Centre Apòstolic Formatiu. Rda. Universidad, 27. Dissabtes matí: Formació de la Fe, i altres activitats. Per nois i noies de 8 a 20 anys.

Per a informació i inscripció, dijous 21 i 28 de setembre, i 5 d'octubre, de 7 a 9 tarda. Ronda Universitat, 27. Tel. 317 10 52.

C.A.F. Residència per a noies joves. Rda. Universitat, 27, 1r. T. 317 79 44 de 10 a dos quarts de dues i de 5 a 8 h.

M'AGRADARIA que m'escriuissin nois de l'església de sant Felip Neri. Tinc 37 anys. Emancipació, 25-27, 3er. 1a. 08022 Barcelona. Dora.

SOLTER 40 anys, formal, bona presència, desitja relacionar-se amb noia educada i senzilla, fin serio. Tel. 778 27 05 de 10 a 1 nits. Pere.

A L'ESCALA traspaso, o llogu botiga amb habitatge. Tel. (972) 77 06 14, d'1 a 4. Sra. Vicenta Falcó.

ANGLÈS, francès a domicili. Truqueu al tel. 218 22 31 de 9 a 10 de la nit.

S'OFEREIX senyora per tenir cura de malalts en el seu domicili particular. Pts nou amb totes les comoditats. Tel. 307 08 35.

DIRECTOR COMERCIAL, per a ram construcció, busca multinacional suïssa. Indispensable saber alemany o anglès. Truqueu al 257 65 03

CLASSES DE TALL I CONFECCIÓ (C.E.P.P.S.)
Classes de tall i confecció, horari flexible, ambient acollidor. Informació de 5 a 8. C/. Canuda, 4 - Tel. 317 17 90.

VENDES

TEAS

Taller escola d'Arts Sumptuàries
Centre d'Educació especial
Dedicat a disminuïts psíquics
A partir dels setze anys
Taller especialitzat
Esmalt sobre metall-ceràmica
Tapis i estora
Cultura General
Recuperació Física-Logopedia
"CLUB-ESPLAI"
Assessorament psiquiàtric i psicològic
Informació: 215 69 77 de 12 a 14 hores

Prohibit reflexionar

Durant molts anys, ens han ensenyat que la meditació, la reflexió era per a l'home seriós i conscient no tan sols necessària o recomanable, sinó imprescindible, insubstituïble.

Si totes les decisions es prenguessin en calent i sense meditar-les més de quatre vegades ens equivocaríem. Per contra, si reflexionem una mica, si examinem les qüestions per un costat i per l'altre, si les reconsiderem detingudament, podem aprofundir en el tema i descobrir solucions més justes que de primer ens passaven desapercebudes. És clar que a vegades no hi ha temps, però generalment el temps es troba si hom el cerca. Durant la feina, en petites interrupcions de la tasca o bé anant d'un lloc a l'altre sempre ha estat molt fàcil, per poc que un s'ho proposés, de trobar uns minuts per meditar sobre una qüestió.

I aquesta meditació podia ser, principalment, per dues finalitats: a, per trobar una solució a una dificultat que ens preocupava amb urgència, o b, per intentar desxifrar una incògnita, un dubte, o aclarir un punt fosc que se'ns hagués plantejat sobre qualsevol qüestió religiosa, tècnica o familiar. Els beneficis que la meditació ha proporcionat a la humanitat al llarg dels segles són incomptables. Hi ha hagut grans savis i grans sants que, gràcies a les hores que han dedicat a reflexionar, han il·luminat generacions amb els seus descobriments i, com que és ben evident que encara queden moltíssims detalls per descobrir, també és ben evident que necessitem molts cervells que es dediquin a la meditació.

Avui, però, ha esdevingut gairebé impossible meditar, ja que la primera i principal condició que cal, per poder-ho fer, és silenci i cada dia és més difícil aïllar-se i gaudir d'uns minuts de silenci. Hi ha molt de soroll ambiental que entra per les finestres i balcons, procedent del carrer, dels veïns o de casa mateix produït per altres membres de la família. Avui, els joves, és a dir: molts joves, de seguida s'avorreixen si hi ha una mica de silenci; necessiten la ràdio, la tele per omplir tots els moments lliures. Necessiten soroll, molt de soroll, i constant, sense parar ni un moment. No són gaire exigents, o potser no gens, sobre la qualitat del soroll ja que sembla que més que el goig de fruit amb una música determinada, del que es tracta és d'evitar el silenci.

I així no s'adonen que estan perdent moltes oportunitats d'exercitar el seu cervell i d'omplir el seu esperit. Sempre amb distraccions superficials i poca-soltes han perdut l'ocasió d'entrenar-se a introduir-se al seu interior, pensar, reflexionar, meditar, enriquir-se espiritualment.

No tenim res contra les meravelles de la tècnica moderna: ràdio, cinema, televisió, discs, cintes, portàtils amb auriculars, etc., tot al contrari: Indiscutiblement, tot això és bo. El que cal és que hom sàpiga usar-ne quan és l'hora i no caure en una addicció que l'esclaviti, en un abús que no permet dedicar el seu temps a d'altres activitats tant o més importants. Cada cosa al seu temps i hem d'admetre que podem obtenir més benefici de la meditació que de la dependència cega i babau d'aquesta idolatria moderna al soroll pel soroll.

ANTONI MUNNÉ i TOMAS

Si voleu anunciar, ompliu la BUTLETA D'INSERCIÓ a base d'una lletra per quadrat, deixant un espai en blanc entre cada paraula i envieu-ho junt amb un taló nominatiu de l'import total del vostre anunci a CATALUNYA CRISTIANA, carrer València, 244. 2.º. 08007 - Barcelona

NOM
ADREÇA
POBLACIÓ Tel.
PREU LÍNIA SETMANES

125 pts.
250 pts.
375 pts.
500 pts.
625 pts.
750 pts.
875 pts.

Calculeu l'import que haureu d'abonar multiplicant el preu de l'anunci pel nombre d'insercions.

Adjunteu un taló o gir postal a nom de CATALUNYA CRISTIANA carrer València, 244. 2.º. 08007 - Barcelona

El pare Abat de Montserrat, Dom Sebastià Bardolet, visità la seva vila natal de Torelló

"Sapiguem ser sempre testimonis ben transparents de la bondat i la joia de Déu"

TORELLÓ.— Amb gran joia hem celebrat enguany a Torelló, la Festivitat de sant Feliu, màrtir, patró de la Vila, ja que hem tingut com a convidat d'excepció Dom Sebastià Bardolet i Pujol, fill de la nostra vila. El dia de la seva consagració abacial ja ens va prometre una visita car aquell dia no va poder atendre'ns gaire.

Per desig seu va pujar primer a la parròquia de Montserrat a visitar la Mare i a conèixer la parròquia que és nova. Cal dir que la Moreneta que venerem ací va ser traslladada en peregrinació des de la Santa Muntanya, després d'haver estat presidint una Eucaristia i de rebre la benedicció del pare Abat. Després d'unes paraules i el cant del Magníficat, el comiat va ser el Virolai.

A les 11 hi va haver l'Eucaristia a la parròquia de Sant Feliu. Concelebraren el pare Abat, el senyor Bisbe de Girona, Jaume Camprodon, també nat a la mateixa vila, i mossèn Salvador Mundó, rector d'aquesta parròquia; aquests a l'altar major i a l'entorn un bon nombre de sacerdots, fills també de la vila, entre ells el germà gran del pare Abat i altres de les rodalies.

En l'església molt ben ornada, no cal dir que l'organista i cantors varen oferir el millor del seu repertori. Era plena de gom a gom tot i que molts ja havien marxat de vacances.

Un moment de l'ofrena que li feren els torellonencs.

Al final de la celebració, mossèn Mundó en nom d'ambdues parròquies i amb unes breus paraules va obsequiar el pare Abat amb la col·lecció de "CATALUNYA ROMÀNICA", dutes amb sengles safates de vímet per un matrimoni de cada parròquia.

Acabada la cerimònia, el varem poder veure al balcó de la Casa de la Vila, contemplant el ball dels gegants i nans del qual deu tenir bona memòria de quan era infant.

Va fer, com tot bon torellonenc,

una visita al Santuari de Rocaprevera i una salutació a la Residència d'ancians... I així va finalitzar aquesta visita tan esperada del pare Abat Dom Sebastià Bardolet i Pujol a la seva vila natal.

Fragment final de l'homilia del Pare Abat

"No puc amagar-vos que venir avui a Torelló per presidir aquesta Eucaristia m'ha produït un doble

sentiment: una gran joia i un compromís de responsabilitat. Retrobar la meua comunitat parroquial el dia del seu patró sant Feliu, em reforça els lligams que crec que mai no s'han trencat. En aquesta església vaig ser batejat. Aquí va començar la meua vida de cristià; aquí vaig començar a escoltar la Paraula de Déu i a participar de l'Eucaristia. I, malgrat les meves limitacions personals, Déu va anar fent la seva bona obra en mi, com mai no l'ha deixat de fer en cada un de nosaltres.

Donada la meua vocació monàstica no he pogut demostrar gaire la meua vinculació a aquesta comunitat parroquial. Però ben conscient que sempre m'hi he sentit unit, celebren que avui m'hàgiu ofert aquesta oportunitat. Com mai, l'amor de Crist ens uneix, i la fe en una mateixa esperança ens fa sentir membres d'una mateixa família, la de Déu. Aquesta és la meua gran joia.

Un sentiment de responsabilitat. Amb la vostra invitació, sense voler-ho, m'heu fet present un compromís seriós, que convé que sovint se'm recordi de diverses maneres. La nova missió que els meus germans monjos fa uns mesos m'han confiat, posa damunt les meves espatlles la greu responsabilitat d'haver de ser un testimoni ben clar de l'amor i de la sol·licitud que Déu té com a Pare.

En la confiança que dona d'estar com en família en aquesta celebració, em permeto demanar-vos per a la meua comunitat i per a mi la vostra pregària. Que, si no hem de ser màrtirs donant la vida—que això costa i Déu ho reserva a aquells a qui més estima—almenys personalment i comunitàriament sapiguem ser sempre testimonis ben transparents de la bondat i de la joia de Déu. Que la Mare de Déu, que es fa present arreu i amb noms tan estimats, avaluï la vostra pregària."

ROSA COLLELL

IMPROMPTU

Els diners

"És tan pobre, que només té diners"... La frase té la seva profunditat i, potser, volent aprofundir-la no arribaríem del tot al fons.

I ben mirat, n'hi ha molts de pobres d'aquesta mena. Els trobaríem a cada pas. Recordo un senyor que, ja fa molts anys, es queixava que "només" podia deixar "mig milió de duros" a cada una de les seves filles... Penso que en aquell temps si el bon senyor hagués tingut l'optimisme de comptar amb pessetes hauria tingut la satisfacció de deixar-les milionàries.

També aquells que no poden ajudar un cas extrem... perquè s'han construït una casa de deu plantes, o han signat una pòlissa de prima única. Aquells que donen més importància a la fastuositat del seu tren de vida... i es resignen a privar-se de coses essencials.

Podríem aplicar la frase a altres camps en els quals es demostra que els diners han desfet la vida pròpia i no cal dir la familiar...

La veritat és que el diner és útil i també necessari. Però cal guanyar-lo honradament. I si algú honradament l'aconsegueix abundant, cal que obri de manera que mai ningú no pugui dir d'ell que "és un pobre que només té diners".

ORIOL CAMPS

GLOSSES DOMINICALS

Un nou despotisme il·lustrat

La cultura dominant en els nostres temps és el "carpe diem" dels antics; és a dir, extreu el plaer més gran possible del moment present, concebut com una materialitat pràcticament exhaustiva. És, com algú ha dit, "un nou despotisme il·lustrat", ja que el nou permissivisme troba l'arrel més pròxima en la mentalitat difosa en el segle XVIII. Segons aquesta, "els assumptes humans són exclusivament humans, sense que Déu tingui dret a intervenir-hi". Les exigències religioses, en la nostra cultura moderna, només s'han d'expressar de manera que no incideixin substancialment en la vida dels homes o en la societat. Si aquesta necessitat ser regida per uns valors que salvaguardin la convivència dels ciutadans, no serà Déu —inexistent per a l'ateisme o l'agnosticisme— sinó l'home, jutge únic de si mateix, qui els determinarà.

Es manifesta clarament en aquesta línia de reflexió que, per a una convivència pacífica dels ciutadans, cal apel·lar a una "voluntat general" o bé a una "mentalitat comuna" que l'Estat tindrà cura d'interpretar i els mitjans de comunicació de divulgar. És pràcticament impossible que la mentalitat de tothom no resti afectada, més o menys conscientment, per aquell dictat comú.

Les normes ètiques que procedeixen d'un Ser transcendent són refusades per endavant; però s'accepten els tòpics, la publicitat o les directrius capricioses de modes, corrents o costums. Una tal llibertat és invocada únicament "per a gaudir d'una emancipació de tota norma que vingui de fora". Els individus estan totalment determinats pel dictat comú en els seus judicis i en els seus actes. Llavors és lògic, posem per cas, que l'instint sexual es converteixi en un valor social o personal, que la llei civil s'encarrega de protegir. La pèrdua del pudor, el divorci i l'avortament són considerats "autènci-

ques conquestes socials".

Si algú s'hi oposa, se l'acusa d'atemptar contra la llibertat i de ser contrari als moderns avenços de la tècnica i de la ciència. És una persona que es recolza en "una antiquada estructura repressiva". Per això la paraula més freqüent i novella és la d'alliberament", de tot el que va contra la llibertat. Alliberament del sexe; alliberament de la veritat, perquè tot és relatiu; alliberament de tot compromís, perquè tot és transitori; alliberament de tota disciplina o voluntat, perquè tot això "neurotizta" les persones.

Aquesta situació és greu per si mateixa. I encara ho és més si es té en compte que, en les escoles i en les institucions educatives de l'adolescència i de la joventut, és possible detectar-hi "una manca de formació per als veritables valors ètics". El buit és espantós, perquè llavors la porta resta oberta als impulsos que degraden la personalitat humana. Un pedagog modern no dubta d'afirmar que els problemes de la droga, de la degradació sexual, del vandalisme, de la delinqüència, del buit de viure, es mostren i sorgeixen en relació estreta amb la manca de formació dels veritables valors ètics que han de regir la conducta humana.

Tenia raó Dostoievski, quan posava en boca d'un dels personatges de les seves obres: "si Déu no existeix, tot és possible". El permissivisme, tan en voga avui, confirma la veritat d'aquesta afirmació. El món actual es troba amb problemes dramàtics individuals i socials. Per a solucionar-los d'una manera adequada, cal obrir-se a Déu, autor de la vida. D'ell procedeix la veritable llum que il·lumina la consciència humana.

NARCÍS JUBANY
Cardenal-Arquebisbe de Barcelona

El pare Abat de Montserrat, Dom Sebastià Bardolet, visità la seva vila natal de Torelló

"Sapiguem ser sempre testimonis ben transparents de la bondat i la joia de Déu"

TORELLÓ.— Amb gran joia hem celebrat enguany a Torelló, la Festivitat de sant Feliu, màrtir, patró de la Vila, ja que hem tingut com a convidat d' excepció Dom Sebastià Bardolet i Pujol, fill de la nostra vila. El dia de la seva consagració abacial ja ens va prometre una visita car aquell dia no va poder atendre'ns gaire.

Per desig seu va pujar primer a la parròquia de Montserrat a visitar la Mare i a conèixer la parròquia que és nova. Cal dir que la Moreneta que venerem ací va ser traslladada en peregrinació des de la Santa Muntanya, després d'haver estat presidint una Eucaristia i de rebre la benedicció del pare Abat. Després d'unes paraules i el cant del Magníficat, el comiat va ser el Virolai.

A les 11 hi va haver l'Eucaristia a la parròquia de Sant Feliu. Concelebraren el pare Abat, el senyor Bisbe de Girona, Jaume Campdonat, també nat a la mateixa vila, i mossèn Salvador Mundó, rector d'aquesta parròquia; aquests a l'altar major i a l'entorn un bon nombre de sacerdots, fills també de la vila, entre ells el germà gran del pare Abat i altres de les rodalies.

En l'església molt ben ornada, no cal dir que l'organista i cantors varen oferir el millor del seu repertori. Era plena de gom a gom tot i que molts ja havien marxat de vacances.

Un moment de l'ofrena que li feren els torellonencs.

Al final de la celebració, mossèn Mundó en nom d'ambdues parròquies i amb unes breus paraules va obsequiar el pare Abat amb la col·lecció de "CATALUNYA ROMÁNICA", dutes amb sengles safates de vimet per un matrimoni de cada parròquia.

Acabada la cerimònia, el varem poder veure al balcó de la Casa de la Vila, contemplant el ball dels gegants i nans del qual deu tenir bona memòria de quan era infant.

Va fer, com tot bon torellonenc,

una visita al Santuari de Rocaprevera i una salutació a la Residència d'ancians... I així va finalitzar aquesta visita tan esperada del pare Abat Dom Sebastià Bardolet i Pujol a la seva vila natal.

Fragment final de l'homilia del Pare Abat

"No puc amagar-vos que venir avui a Torelló per presidir aquesta Eucaristia m'ha produït un doble

sentiment: una gran joia i un compromís de responsabilitat. Retrobar la meua comunitat parroquial el dia del seu patró sant Feliu, em reforça els lligams que crec que mai no s'han trencat. En aquesta església vaig ser batejat. Aquí va començar la meua vida de cristià; aquí vaig començar a escoltar la Paraula de Déu i a participar de l'Eucaristia. I, malgrat les meves limitacions personals, Déu va anar fent la seva bona obra en mi, com mai no l'ha deixat de fer en cada un de nosaltres.

Donada la meua vocació monàstica no he pogut demostrar gaire la meua vinculació a aquesta comunitat parroquial. Però ben conscient que sempre m'hi he sentit unit, celebro que avui m'hàgiu ofert aquesta oportunitat. Com mai, l'amor de Crist ens uneix, i la fe en una mateixa esperança ens fa sentir membres d'una mateixa família, la de Déu. Aquesta és la meua gran joia.

In un sentiment de responsabilitat. Amb la vostra invitació, sense voler-ho, m'heu fet present un compromís seriós, que convé que sovint se'm recordi de diverses maneres. La nova missió que els meus germans monjos fa uns mesos m'han confiat, posa damunt les meves espatlles la greu responsabilitat d'haver de ser un testimoni ben clar de l'amor i de la sol·licitud que Déu té com a Pare.

En la confiança que dona d'estar com en família en aquesta celebració, em permeto demanar-vos per a la meua comunitat i per a mi la vostra pregària. Que, si no hem de ser màrtirs donant la vida —que això costa i Déu ho reserva a aquells a qui més estima— almenys personalment i comunitàriament sapiguem ser sempre testimonis ben transparents de la bondat i de la joia de Déu. Que la Mare de Déu, que es fa present arreu i amb noms tan estimats, avaluï la vostra pregària."

ROSA COLLELL

IMPROMPTU

Els diners

"És tan pobre, que només té diners"... La frase té la seva profunditat i, potser, volent aprofundir-la no arribaríem del tot al fons.

I ben mirat, n'hi ha molts de pobres d'aquesta mena. Els trobaríem a cada pas. Recordo un senyor que, ja fa molts anys, es queixava que "només" podia deixar "mig milió de duros" a cada una de les seves filles... Penso que en aquell temps si el bon senyor hagués tingut l'optimisme de comptar amb pessetes hauria tingut la satisfacció de deixar-les milionàries.

També aquells que no poden ajudar un cas extrem... perquè s'han construït una casa de deu plantes, o han signat una pòlissa de prima única. Aquells que donen més importància a la fastuositat del seu tren de vida... i es resignen a privar-se de coses essencials.

Podríem aplicar la frase a altres camps en els quals es demostra que els diners han desfet la vida pròpia i no cal dir la familiar...

La veritat és que el diner és útil i també necessari. Però cal guanyar-lo honradament. I si algú honradament l'aconsegueix abundant, cal que obri de manera que mai ningú no pugui dir d'ell que "és un pobre que només té diners".

ORIOI CAMPS

GLOSSES DOMINICALS

Un nou despotisme il·lustrat

La cultura dominant en els nostres temps és el "carpe diem" dels antics; és a dir, extreu el plaer més gran possible del moment present, concebut com una materialitat pràcticament exhaustiva. És, com algú ha dit, "un nou despotisme il·lustrat", ja que el nou permissivisme troba l'arrel més pròxima en la mentalitat difosa en el segle XVIII. Segons aquesta, "els assumptes humans són exclusivament humans, sense que Déu tingui dret a intervenir-hi". Les exigències religioses, en la nostra cultura moderna, només s'han d'expressar de manera que no incideixin substancialment en la vida dels homes o en la societat. Si aquesta necessita ser regida per uns valors que salvaguardin la convivència dels ciutadans, no serà Déu —inexistent per a l'ateisme o l'agnosticisme— sinó l'home, jutge únic de si mateix, qui els determinarà.

Es manifesta clarament en aquesta línia de reflexió que, per a una convivència pacífica dels ciutadans, cal apel·lar a una "voluntat general" o bé a una "mentalitat comuna" que l'Estat tindrà cura d'interpretar i els mitjans de comunicació de divulgar. És pràcticament impossible que la mentalitat de tothom no resti afectada, més o menys conscientment, per aquell dictat comú.

Les normes ètiques que procedeixen d'un Ser transcendent són refusades per endavant; però s'accepten els tòpics, la publicitat o les directrius capricioses de modes, corrents o costums. Una tal llibertat és invocada únicament "per a gaudir d'una emancipació de tota norma que vingui de fora". Els individus estan totalment determinats pel dictat comú en els seus judicis i en els seus actes. Llavors és lògic, posem per cas, que l'instint sexual es converteixi en un valor social o personal, que la llei civil s'encarrega de protegir. La pèrdua del pudor, el divorci i l'avortament són considerats "autènci-

ques conquestes socials".

Si algú s'hi oposa, se l'acusa d'atemptar contra la llibertat i de ser contrari als moderns avenços de la tècnica i de la ciència. És una persona que es recolza en "una antiquada estructura repressiva". Per això la paraula més freqüent i novella és la d'alliberament", de tot el que va contra la llibertat. Alliberament del sexe; alliberament de la veritat, perquè tot és relatiu; alliberament de tot compromís, perquè tot és transitori; alliberament de tota disciplina o voluntat, perquè tot això "neurotizta" les persones.

Aquesta situació és greu per si mateixa. I encara ho és més si es té en compte que, en les escoles i en les institucions educatives de l'adolescència i de la joventut, és possible detectar-hi "una mancança de formació per als veritables valors ètics". El buit és espantós, perquè llavors la porta resta oberta als impulsos que degraden la personalitat humana. Un pedagog modern no dubta d'afirmar que els problemes de la droga, de la degradació sexual, del vandalisme, de la delinqüència, del buit de viure, es mostren i sorgeixen en relació estreta amb la manca de formació dels veritables valors ètics que han de regir la conducta humana.

Tenia raó Dostoievski, quan posava en boca d'un dels personatges de les seves obres: "si Déu no existeix, tot és possible". El permissivisme, tan en voga avui, confirma la veritat d'aquesta afirmació. El món actual es troba amb problemes dramàtics individuals i socials. Per a solucionar-los d'una manera adequada, cal obrir-se a Déu, autor de la vida. D'ell procedeix la veritable llum que il·lumina la consciència humana.

NARCÍS JUBANY
Cardenal-Arquebisbe de Barcelona

No va perdre mai l'esperança

Tadeusz Mazowiecki: Déu, honor, pàtria

L'autor d'aquesta pregària no és altre que el nou primer ministre polonès, Tadeusz Mazowiecki. Un text meditat, com molts d'altres, en la quietud de Łaski, prop de Varsòvia, lloc preferit per aquest home, cristià de fe profundament arrelada, tota l'existència del qual és guiada per la paraula del Crist.

Va impressionar-me des del primer encontre, ara fa vint-i-dos anys —i això mai no

la seva acció pública la voluntat que siguin respectats els drets fonamentals de l'home, i que aquest sigui realment subjecte de la seva història, i no un objecte sacsejat al vent dels atzars de la societat.

En la revista WIEZ (El vincle) al costat de Solidaritat i de Lech Walesa, al front del setmanari del Sindicat, sempre la mateixa fidelitat fins a l'obsessió. Tadeusz Mazowiecki ha estat prou ferit en la prò-

que són una mena de professió de fe personal: "Ell va haver de lluitar contra si mateix. I quan escrivia semblava molt segur del què volia dir: és en la feblesa que s'adquireix la força".

Fidel a l'Església, afí a Joan Pau II, Tadeusz Mazowiecki sempre ha estat un decidit defensor del laic i de la necessitat imperiosa pels cristians de ser presents en els combats del món. Una actitud i un comportament difícils de viure en una Polònia esdevinguda —jurídicament— comunista i atea. Però Mazowiecki no ha perdut mai l'esperança, segur que un dia la veritat triomfaria i que, per preparar la vinguda d'aquest dia, no calia abandonar això que ell anomenava una "mentalitat d'esquitllada", un rebuig, per facilitar, o per por, d'anar sempre més lluny, més enllà de si mateix, sigui al preu que sigui.

Sobre els estendards dels combatents polonesos durant les insurreccions del segle passat contra els ocupants, es podia llegir aquests tres mots: Déu - Honor - Pàtria. Una divisa que Tadeusz Mazowiecki podria inscriure, sense cap mena de dubte, al frontis de la seva nova residència de primer ministre.

JEAN OFFREDO
Periodista

(De "la Croix")

"Per la nostra i la vostra llibertat, esperança i caritat, doneu força a la veritat. Feu que els homes aixequin el cap, doneu la vostra mesura al món, Senyor".

s'ha desmentit, fins i tot ara que hem esdevingut amics— per aquesta passió de Déu que habita en Tadeusz i l'alta concepció del deure que això imposa al servei dels homes i del seu país. Impregnat del pensament de Maritain i de Mounier, fascinat per Dietrich Boenhoffer, fill espiritual d'un altre escriptor, el filòsof polonès Jerzy Zawieyski, Tadeusz Mazowiecki no para d'expressar en la seva vida personal i en

plia carn per no saber què és el sofriment dels altres, i avui, quan accedeix a una funció per la qual el destí no l'havia preparat, hom pot estar segur que sabrà infondre fins allí on li sigui possible, l'esperit de justícia que viu en ell.

Quan va ser internat després del cop d'Estat del 13 de desembre del 1981, rellegint les cartes de sant Pau, va escriure en les seves notes sobre l'apòstol aquestes paraules

Una assignatura anomenada religió

En la nostra tasca d'educadors, ens adonem que, com més ens formem, més ens cal fer-ho. És com un camí que mai no s'acaba. Els alumnes que tenim al davant ens exigeixen més esforç cada dia.

Aquest curs, dues mestres de la nostra escola vam decidir millorar la nostra formació en l'àrea de Religió, assistint a les sessions del Curs de Pedagogia de la Religió —organitzat pel Secretariat de l'Escola Cristiana— no principalment per a l'obtenció de la D.E.I., que amb prou feines sabíem què era i per què servia, sinó perquè ens hi animava un afany de formació.

Ha estat profitós contrastar, cada dilluns, les dificultats que suposa programar seriosament els objectius, continguts i activitats d'aquesta àrea, que, en la nostra tasca docent, sovint deixàvem per al final com una activitat de més a més, o que treballàvem sense gaire convicció. Que en pot ser de diferent si es mira des d'una altra òptica! No és gens menyspreable el desig de voler transmetre als nostres nois i noies el fet de saber pensar i obrir els ulls, amb un esperit obert i ecumènic, a les realitats més profundes i transcendents de l'experiència humana. Com a educadora, em vaig sentir motivada a millorar la meua tasca de cada dia, i, com a cristiana, empena al compromís de seguir el procés de la pròpia formació permanent.

La interpretació del missatge evangèlic des d'una òptica vital i oberta i el desig d'elevat l'assignatura de Religió a un alt nivell, perquè deixés de ser una de "les tres maries", em va fer sentir que l'Església, avui, és viva i el seu esperit evangelitzador pot ser present en el món d'avui.

Sé que la feina en els col·lectius de mestres no és gens fàcil. Cadascú està en nivells de recerca i compromís ben diferents i respectables, però no podem, per això, infravalorar aquesta assignatura. I menys, quan ens ofereix la possibilitat de treballar objectius com: el desenvolupament del sentit crític, la descoberta de la tasca meravellosa de ser col·laboradors de la creació, la capacitat d'admiració, la cooperació, la reflexió sobre el propi destí... Seria una negligència per la nostra part deixar de plantejar el nostre treball més seriosament, desaprovechant l'oportunitat que ens brinda la classe de Religió.

Si, a més, hi afegim un Ideari o Caràcter Propi del Centre, que fem nostre, encara ens hem de sentir més obligats a desenvolupar millor la nostra labor educativa, ja que l'assoliment d'aquest Ideari exigeix que cada educador, dia rera dia i any darrera any, posi el seu gra de sorra en aquesta tasca col·lectiva.

ANTÒNIA SÀNCHEZ CALBET
mestra de 1r. d'E.G.B.
Viladecans (Baix Llobregat)

BLANQUERNA
FORMACIÓ PERMANENT

**FORMACIÓ PERMANENT
BLANQUERNA**

CURSOS DE POSTGRAU 1989-1991

- Educació Especial
- Informàtica Educativa
- Coordinació de Recursos Audio-visuals a l'ensenyament
- Educació Musical
- Educació Física: Tècniques corporals
- Tutoria: programa d'orientació i formació del tutor
- Professors d'Ètica

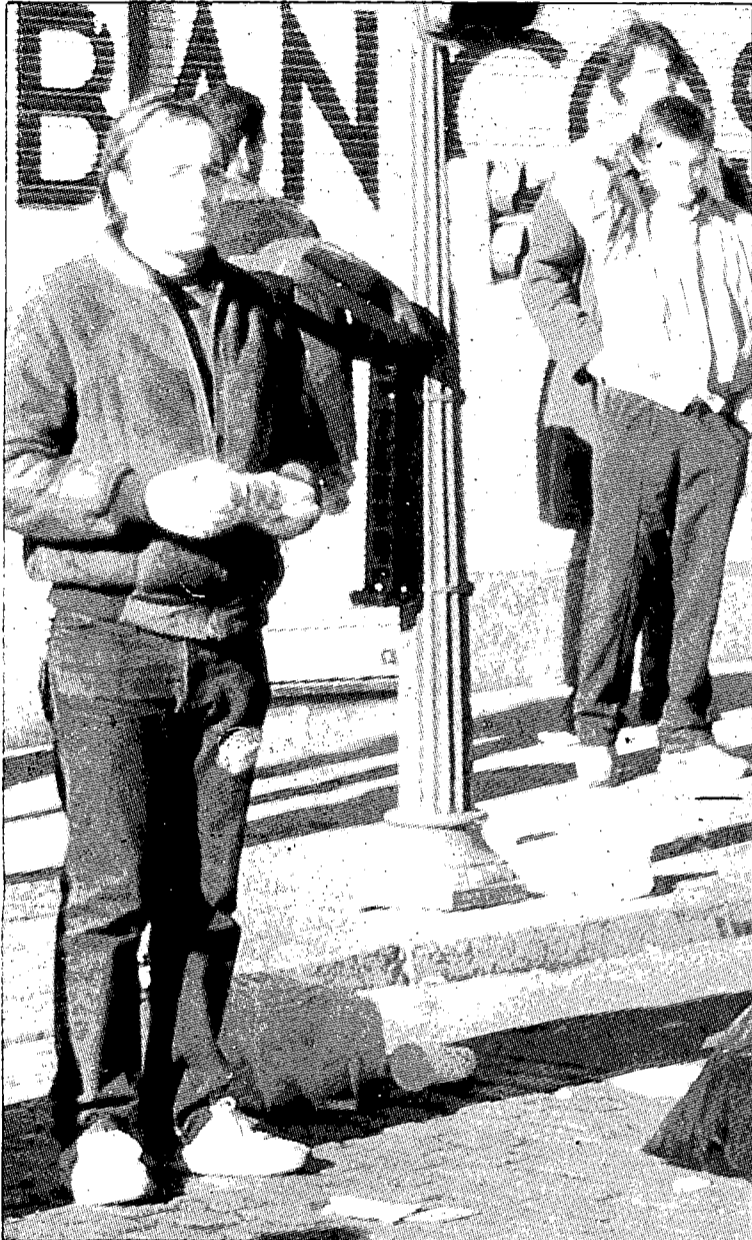
Oberta la pre-inscripció fins el dia 19 de setembre, de 12 a 2 i de 18 a 20 hores, a la secretaria de Formació Permanent Blanquerna.

Documentació necessària:

- fotocòpia compulsada del títol de mestre o llicenciat
- breu currículum de la formació i experiència docent (amb la documentació que ho acrediti)
- una fotografia

Per més informació, adreceu-vos a la secretaria de Formació Permanent
C/. Marquès de Santa Anna, n.º 7 - 08023 BARCELONA - Tel. 237 72 01

Xile: mobilització juvenil contra Pinochet

La protesta pren tot sovint formes violentes.

El cop militar de 1973 va portar, evidentment, conseqüències per a tots els xilens. En el cas dels joves, van ser les pitjors de totes. La dictadura significà un canvi radical per a aquesta generació respecte de les anteriors. El teixit social, molt important des de sempre a Xile, va ser desmembrat; la llibertat d'associació i la llibertat d'expressió, anorreades; van intervenir militarment a la universitat i els professors que no estaven d'acord amb el nou règim van ser depurats. La cultura i l'oci passaren a estar plenament identificats amb el poder i els seus valors i, per tant, sotmesos als límits estrets que aquest determinava. A aquesta situació política es va unir la repercussió de la crisi econòmica. Les mesures neoliberals que va adoptar la dictadura van incrementar encara més els efectes dramàtics per als joves xilens. Així, per exemple, l'autor arribava a un 34% per al grup dels 14 a 19 anys i a un 23% per al de 20 a 24 anys, en el període 74-82. Aquestes xifres, cinc i sis vegades més altes per als joves de classes d'ingressos baixos, duplicaven les mitjanes anteriors i, en concret, significaven mantenir 200.000 joves en atur.

Però els problemes que afronten els joves per inserir-se en el món laboral no són les úniques formes amb què es manifesta l'exclusió que patei-

xen. La problemàtica de l'habitatge és una de les més grans. D'acord amb les xifres publicades en una enquesta recent, el 54,6% dels joves casats viuen amb els pares o sogres i el dèficit d'habitatge a tot el país es calcula en 850.000. Aquesta situació de precarietat que viuen la majoria de joves contrasta amb el bombardeig continu per part dels mitjans de comunicació, en especial la televisió, de la promoció de certs estils de vida, del consumisme i de l'exaltació de l'individualisme. Aquesta dominació cultural, molt acusada a tota l'Amèrica Llatina, és en part responsable de les actituds racistes envers la població d'origen indi.

Aquesta realitat socio-econòmicament que la dictadura tant va invocar durant la campanya electoral. Però, a més, reflecteix que els joves xilens han vist els seus drets coartats, uns drets íntimament lligats als drets humans. Unes pessimes condicions de vida han influït els joves, després d'uns anys de passivitat, a fer-se presents a la societat amb una rebel·lia que els ha posat a la primera línia de la lluita antidictatorial.

Els joves, primers actors en la protesta social

La presència dels joves en la protesta social es pot mostrar fàcilment si en té en compte l'edat de morts o ferits per la dictadura a les manifestacions quotidianes. A més, tal com pot observar-se directament, gran part de les organitzacions de resistència de barris, és a dir, les que estan arrelades a les "poblacions" o barris marginals de Santiago, són dirigides per persones la majoria de les quals no supera els 18 anys. No és estrany, doncs, que el 1983, data en què s'inicia el cicle de les "protestes nacionals" el 70% dels detinguts tingués entre 15 i 25 anys.

Un amic, ex-professor de la universitat de Santiago, es referia a la situació conflictiva dient que els joves xilens eren veuen cada cop més obligats a participar en la lluita contra la dictadura, lluita que freqüentment agafa formes violentes, això limita molt la capacitat de desenvolupament i de formació del jove. Durant la meua estada a Xile, vaig poder parlar amb algun d'aquests

El 50 per cent dels detinguts té entre 15 i 25 anys.

SALUT

La "malaltia"

BARCELONA.— La Tripanosomiasi Africana (TA) és una malaltia causada per protozous transmesos per la picada de diferents espècies de mosques tse-tse del gènere glossina, presents a 36 països sub-desenvolupats, entre les latituds 15 Nord i 20 Sud, mai per damunt dels 1.800 metres. També és possible contreure-la a través de transfusions de sang no controlades i per via transplacentària. No té vacunació eficaç.

La malaltia de la son és un dels problemes sanitaris més greus del desenvolupament a l'Àfrica: 35 milions de persones i una cabana de 25 milions de caps de bestiar es troben exposats al risc d'infecció; la incidència anual (nombre de nous casos humans/any) es calcula entre 6.000 i 13.000 casos, dels quals 2/3 provenen d'Uganda i Zaire.

Geogràficament té dues àrees definides, una a l'Àfrica occidental, ocupada per l'espècie *Trypanosoma brucei gambiense*, que acostuma a afectar els assentaments humans i els animals domèstics (el porc); l'altra, a l'Àfrica oriental, produïda pel *Trypanosoma brucei rhodesiense* que es distribueix entre grups transhumans de nadius, que per la seva forma de vida (ramaders i caçadors) constitueixen un grup de risc ben definit; en aquest cas els animals més afectats són els salvatges (antílops). El turisme,

en qualsevol de les o sament afectat.

La seva aparició dèmies, correspon a rens factors com les la disminució dels n rició de grups hun ceptibilitat.

La incubació d Tripanosomias diferents anys

Les primeres m inclouen la ulceraci de la mosca (xanc erupció cutànea en i diferents adenopa

A l'Àfrica occid malaltia de la son p anys i la seva defini racterístiques sub ment, amb període ccurrents, amb presé mia, dolors articul gressen en intensit

Encefalitis

Si s'abandona la

Els joves, primers actors en la protesta social.

“joves-adults” de la població de la Victòria, barri molt conegut per la quantitat de màrtirs que ha donat a la causa anti-Pinochet. Els nois parlaven amb una gran maduresa, però amb una ànsia de justícia i de venjança que em va fer pensar que la via possible de transició de la dictadura a la democràcia basada en el pacte entre l'oposició i els militars tindria contrapartides difícils de superar, com el descontentament i la frustració d'aquests joves d'ambients populars.

Un altre dels sectors més actius en la mobilització anti-

dictatorial, així com una de les més eficaces en la recuperació de les seves organitzacions, ha estat el dels joves estudiants universitaris. Després de l'atomització i el control de la vida social que va significar la dictadura, especialment a la universitat, des de 1983 fins ara, la universitat ha viscut un procés protagonitzat pels mateixos estudiants. Aquests contestaren els intents del règim d'organitzar canals restringits i “premlialistes” de participació estudiantil. Actualment, el moviment universitari a Xile compta amb el CONFECH

(Congreso Nacional de Federaciones de Chile), organisme en el qual participen totes les federacions d'estudiants, que és signe de l'articulació i coordinació d'aquests i que ha permès convertir els estudiants en actors socials rellevants.

L'Església, en primera línia

L'Església catòlica i la pastoral juvenil han estat també a primera línia a Xile. És prou coneguda la tasca que en el

camp dels drets humans realitza la Vicaria de la Solidaritat. Amb els joves, la contribució s'ha realitzat a través de moviments i associacions, la reflexió i acció dels quals ha estat sempre incòmoda al dictador, que els ha reprimat periòdicament. També hem de destacar la tasca fidel a la realitat i no sense perill que molts capellans realitzen en barris populars, acompanyant els joves en la seva dura vida quotidiana.

El que fins aquí hem mostrat de la vida dels joves xilens, i de la seva inquietud social, es

pot estendre a d'altres sectors. El Comando del NO, màxima expressió durant el plebiscit del 5 d'octubre de la coordinació entre les forces democràtiques, va fer possible el que semblava un somni en un país on la por és present a diari des de fa quinze anys, i a més en unes condicions totalment favorables (mitjans de comunicació, recursos econòmics, etc.) al poder establert.

Els dies després del plebiscit van ser d'una gran tensió, i també d'una alegria difícil de contenir. Tothom, però, tenia en el cap que s'obria per als xilens un difícil procés de transició. I un factor destacava: el militar.

Les forces armades xilenes des dels anys 50 va esdevenir un estament tancat i incomunicat de la societat. La doctrina de la Seguretat Nacional promoguda pels Estats Units i estesa per tot Llatinoamèrica, va orientar les forces armades vers una postura cultural antidemocràtica, antimarxista, i sense cap mena de sensibilitat vers el diàleg social. En aquestes condicions Xile va arribar al cop d'estat.

Després de l'Onze de Setembre, interpretat pels militars com a gesta de salvació, va iniciar-se l'estructuració d'un règim que podem qualificar de tutelat pels militars. Exemple clar d'aquesta via política és la Constitució xilena, sobre la qual, actualment i després del Plebiscit hi ha una forta polèmica entre les forces d'oposició i el govern sobre el paper dels militars.

El futur de Xile encara està ple d'incògnites.

SALVADOR GAUSA

a de la son” afecta 36 països africans

lues àrees, es veu escas-
sovint en forma d'epi-
la confluència de dife-
variacions climàtiques,
itjans de control i l'apa-
ans amb diferent sus-

e la
pot durar

anifestacions de la TA
de la zona de la picada
re d'inoculació), febre,
forma d'eritema anul·lar-
ties.

ental, la incubació de la
ot durar mesos i fins i tot
iva presentació pren ca-
clíniques molt lenta-
de febre irregulars i re-
ncia d'adenopaties, anè-
ars i cefàlgies que pro-
t.

malaltia al seu curs, de-

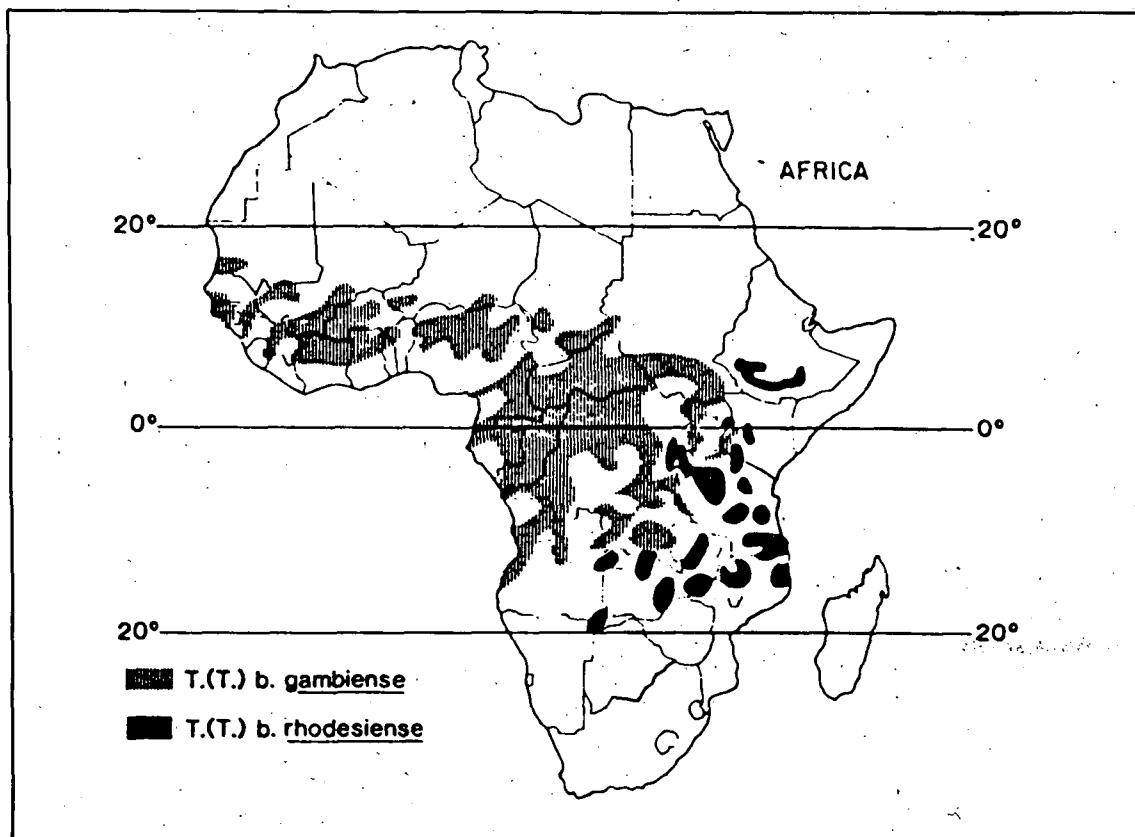
riva cap a una encefalitis de pronòstic molt greu, que li ha valgut el sobrenom de la malaltia de la son. La forma oriental de la malaltia presenta similars característiques a l'occidental, encara que difereix en la incubació que es redueix a 1-3 setmanes, l'afectació cerebral apareix ràpidament i les complicacions cardíaques sovintegen més.

La sospita d'afectació per la TA passa per tenir en compte no només els aspectes clínics, que sovint presenten la complicació d'assemblar-se a diferents malalties tropicals, sinó també factors climàtics, geogràfics, epidemiològics i sociològics.

El diagnòstic s'adquireix amb la visualització en el microscopi de les formes vives del tripanosoma a partir del xancre, de la sang o del líquid cefalo-raquídic (LCR). Així mateix, resulta molt suggestiu d'aquesta malaltia, la detecció a la sang d'anticossos específics contra el tripanosoma i la presència de cèl·lules de Mott en el LCR o a la medul·la òssia.

El tractament inclou pentamidina, suramina i melarsoprol; aquest últim, en vigència des dels anys trenta, s'utilitza per combatre la forma encefalítica greu, davant la qual, des de fa poc temps es disposa d'una nova droga: la Fluorometilornitina (DFMO).

Unitat de Medicina Tropical
Hospital Clínic de Barcelona

CALENDARI

Diumenge, 17 de setembre. XXIV del temps ordinari. La Impressió de les Nafres de St. Francesc. Sant Robert Belarmino, S.J., bisbe doctor. Sta. Adriana màrtir.
Fira a les Bordes.
El sol surt a les 5,33 i es pon a les 17,58 —Hora solar.
Dilluns, 18 de setembre. Sants Josep de Cupertino, confessor i Ferriol, màrtir.
Fira a Viella.
Dimarts, 19 de setembre. Santa Maria de Cervelló, verge i sant Gener, bisbe.
Dimecres, 20 de setembre. Sants Eustaqui i Teopista i fills màrtirs. Santa Felipa màrtir.
Festa major a Franciac.
Dijous, 21 de setembre. Sants Mateu apòstol evangelista; Jonàs, profeta. Stes. Ifigènia i Celina, verges.
Festa major a Esplugues de Llobregat, i Vallirana.
Fira a Figueres.
Divendres, 22 de setembre. Sant Maurici i companys màrtirs. Santa Digna, verge màrtir.
Festa major a Espot, la Portella i Sant Mori.
Dissabtes, 23 de setembre. Santa Tecla, verge màrtir, i Sant Linus, papa.
Festa major a Calella, Roda de Ter, Sitges i Tarragona.

L'ESGLÉSIA CELEBRA

17 de setembre. Diumenge XXIV de durant l'any. Lectures: Primera Ex 32,7-11.13-14, S 50, segona 1 Tm 1,12-17, tercera Lc 15,1-32.
18 de setembre. Dilluns de la setmana XXIV de durant l'any. Lectures: Primera 1 Tm 2,1-8, S 27, segona Lc 7,1-10.
19 de setembre. Dimarts de la setmana XXIV de durant l'any. Lectures: Primera 1 Tm 3,1-13, S 100, segona Lc 7,11-17.
20 de setembre. Dimecres de la setmana XXIV de durant l'any. Lectures: Primera 1 Tm 3,14-16, S 110, segona Lc 7,31-35.
21 de setembre. Dijous. Sant Mateu, apòstol. Lectures: Primera Ef 4,1-7.11-13, S 18, segona Mt 9,9-13. (1 Tm 4,12-16, S 110, Lc 7,36-50).
22 de setembre. Divendres de la setmana XXIV de durant l'any. Lectures: Primera 1 Tm 6,2-12, S 48, segona Lc 8,1-3.
23 de setembre. Dissabte de la setmana XXIV de durant l'any. Lectures: Primera 1 Tm 6,13-16, S 99, segona Lc 8,4-15.

Litúrgia de les Hores Setmana IV

Diumenge, 17. Propi del temps.
Dilluns, 18. De fèria.
Dimarts, 19. De fèria.
Dimecres, 20. S. Andreu Kim Taegon, prevere, S. Pau Chong Hasang i companys, màrtirs. Memòria obligatòria.
Dijous, 21. Sant Mateu, apòstol i evangelista. Festa.
Divendres, 22. De fèria.
Dissabte, 23. De fèria. Vespres I de demà.

D'ACÍ I D'ALLÀ

La reflexió femenina del pensament teològic

A la revista SAL TERRAE de teologia pastoral hi col·labora sovint Dolores Aleixandre professora de Sagrada Escripura a la Universitat de Comillas. La consciència femenina ofereix, en qualsevol llibre de Teologia fet en col·laboració, matisos nous, que passarien desapercibuts a l'home. Per treure del cofre joies noves i joies velles, la mà femenina es la més adequada o, almenys, imprescindible. Ni que no hagin estat, potser, les dones les primeres a descobrir la realitat dolorosa del Tercer Món, si que, almenys, han estat elles les qui ens han fet veure-la com una dimensió importantíssima i urgent del món profètic. La germana de Leonardo Boff li deu haver donat bona empenta. Quan hi intervé la dona, segur que la teologia no serà "light" o baixa en nicotina.

PERE CAMPAS BONAY
Monestir de L'Estany

HOMES I INSTITUCIONS

El bisbe Miquel Moncadas

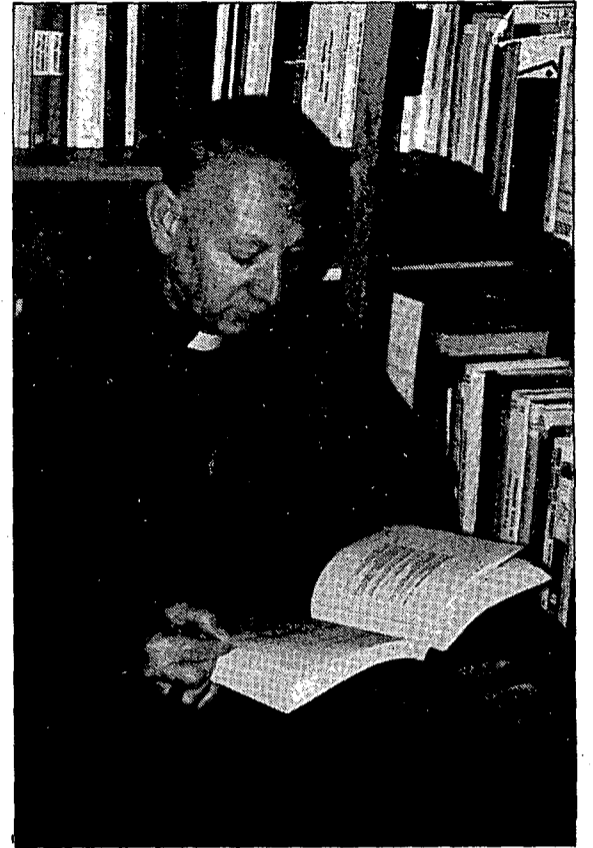
A Solsona, en plena canícula, ha mort sobtadament el bisbe Miquel Moncadas. Escric entre els pins i l'ametllerar mallorquins, davant l'antic mar, l'entranyable regne d'aquest món que el bisbe tant s'estimà i del qual l'havia apartat l'alada, l'absorbent crida d'un altre regne d'un altre món, la seva vocació espiritual. Moncadas creia en la resurrecció de Jesucrist, Moncadas creia que l'home havia d'aspirar a una pau interior que transcendís la matèria, que s'inscrivís en una dimensió de l'eternitat.

De vegades, jo pensava en Miquel Moncadas. Tots tenim idees, persones, que constitueixen els nostres punts de referència íntims. En la llunyania, intuïa tènue el seu halo, encara que estigués molt de temps sense veure'l. Em preguntava què diria sobre allò que estigués jo escrivint, imaginava com ho hauria vist ell, sabia que em llegia, que sabia el que jo pensava i desitjava. Aleshores, a vegades, un matís, un principi, un silenci meus, provenien realment no d'una influència seva, però sí d'un marc, d'un vell i pregon alè que ell tenaçment encarnava, que em tractava d'una forma subtil fins i tot sense proposar-s'ho.

Pertanyia Miquel Moncadas a una Església ja marginal? Diverses gents poden creure-ho. Jo penso absolutament el contrari. Per què havien de tenir raó ahir els cristians pel socialisme o ara la teologia de l'alliberament, i en canvi ha de ser piadosament i irònicament enterrat l'avial missatge catòlic, el que entén l'home com a faedor de la pròpia "estàtua interior", com diria el físic François Jacob? És que tan estrany sona que algú cregui que posseeix una ànima immortal, que desitgi una comunicació amb la deïtat, que intueixi un enlluernant i fondo vector més enllà de la matèria, de les galàxies?

Contestaré amb la crítica de l'adversari. Fins fa ben poc, des de la Revolució Francesa al marxisme, a la Revolució d'Octubre, ens havien inculcat la idea que la finalitat de la Història era d'assolir la justícia social i que aquesta havia de venir a través de la igualtat, de l'abolició de la propietat, i per aconseguir-ho resultaven pràcticament imprescindibles la guillotina, la presó, la pèrdua de tota llibertat.

Bé, doncs això a les darreries del segle XX es revela com una monumental estafa o, si es vol, com una teoria muntada sobre la pura arbitrarietat, que no solament ha estat impossible portar a la pràctica, sinó que la seva doctrina oponent, la del lliure mercat, la de la democràcia formal, és la que més justícia i benestar social ha distribuït, més igualtat ha patrocinat. I no faig judicis d'intencions, no dic que res no sigui perfecte, sinó que em limito a constatar resultats. A través dels quals no s'entén que els corrents de l'Església lligats a la sudista progressia siguin èticament més respectables que les lliurades a

Monsenyor Miquel Moncadas, bisbe que fou de Solsona.

treballar la dimensió moral i religiosa de l'home. Plantejo les coses entre dos extrems radicals perquè, en el fons, aquí rau el quid de la qüestió. Moncadas creia que aquesta desbordada invasió del que és material, de la facilitat, estaven molt bé per resoldre els problemes quotidians, per contribuir al benestar de la societat, però que, al capdavant, havien de servir encara més per engrandir l'home, per enriquir-lo espiritualment, i no per disminuir-lo, mer consumidor de tota mena de productes.

L'ascètica de l'auto-realització, que per a Miquel Moncadas s'agermanava amb l'ensenyament i la fe evangèlica, enfront de la mera combustió, sigui la del disseny, la música, els ordinadors o la gastronomia.

BALTASAR PORCEL
"La Vanguardia"

ADULTS EN LA FE

Què és el cristianisme?

JOAN GUITERAS i VILANOVA

Heus aquí una pregunta elemental, una qüestió bàsica. És important saber-la contestar. La resposta a les preguntes és una llum, certament per als altres, però també per a un mateix. Una resposta fonamentada, raonada i coherent és una peanya que sustenta la fe, aquesta realitat teològica que està inscrita en el nostre cor des del baptisme i que ha de ser duta a la maduresa.

Un jove, fa pocs dies, em demanava que li expliqués quina era l'essència, el nucli, l'especificitat del cristianisme. La pregunta va ser contestada, fins i tot amb un ordre escolar. No feia gaire que havia llegit un article sobre aquesta qüestió que m'ajudà a enquadrar, diguem-ho així, la meua síntesi personal. D'aquest escrit, aparegut a la "Civiltà Cattolica" —una revista italiana—, em serveixo per a redactar unes notes que poden ser aclaridores per als lectors.

El cristianisme no és una religió

La primera afirmació és que el cristianisme, pròpiament parlant, no és una religió. Algú pot pensar que, d'entrada ja hi ha l'escapada per la tangent. A poc a poc ja ho explicarem. Però, més d'una vegada, el cristianisme és qualificat com una religió, una religió entre les altres. Doncs, no. Diem, en el sentit exacte del mot, que el cristianisme no és una religió. —"Oh, pot dir algú, bé hi ha pregària, culte, pelegrinatges, pràctica de bones

obres..." La rèplica aquí és que el cristianisme s'expressa i s'encarna en formes religioses. Però que el contingut i la significació d'aquestes formes són diferents de les altres religions històriques. Si, el cristianisme necessita la forma religiosa per expressar-se i encarnar-se en la història. Però, la transcendeix i, diguem-ho així, la fa esclatar. Un concepte —el de religió— que aplicat al cristianisme és analògic, és a dir, en part igual i en part totalment diferent. El cristianisme té aspectes que l'assimilen a les altres religions, però n'hi ha d'altres que la fan radicalment diversa.

Les religions

S'afirma, deduït-ho de l'estudi del fet religiós, que, en les religions, és l'home qui cerca Déu i s'esforça per a posar-s'hi en contacte. És l'home qui prega, qui parla a la divinitat i qui es fa la seva pròpia idea i imatge de Déu. Ai-

xò ho tradueix en mites, relats, cants, imatges, temples... La religió és, per tant, un "fet humà", en el sentit que és obra de l'home.

No, no es tracta d'una simple afirmació devaluadora. "Es tracta, certament d'una obra en la qual l'home expressa el millor de si mateix, les seves aspiracions més enlairades, en les quals cerca la resposta a les seves qüestions més difícils —les referides al sentit de la seva vida— i l'alleujament dels seus dolors, de les seves inquietuds, de les seves angixes i de les seves pors; però és sempre una obra humana."

Prendre seriosament el religiós

Una cosa és clara: que cal fer-se càrrec del tema que ens ocupa quan conclougui la sèrie d'articles que avui comença. Ho dic perquè es tracta d'una qüestió enormement seriosa. No es pretén desqualificar cap persona ni cap realitat. Qui hagi llegit atentament els documents del concili Vaticà II s'haurà adonat de la justesa amb què els Pares conciliaris tractaren aquesta problemàtica.

Un exemple molt aclaridor, quant a la presentació d'aquest assumpte, es troba en el "Catecisme per a adults", l'anomenat Catecisme holandès, publicat per editorial Herder, on les diverses religions són presentades com un camí cap al Crist. Una exposició sintonitzada amb els ensenyaments del Vaticà II. I vàlida per als nostres dies.

Els nostres llibres litúrgics

• AUTORITAT EN LA LITÚRGIA

Fa dues setmanes, ens aturàvem sobre el "nosaltres" que celebra la Litúrgia: és l'Església, no pas com a simple grup reunit en un lloc, sinó com a comunitat de creients en comunió catòlica i apostòlica.

Això té unes conseqüències importants, que val la pena destacar. El Concili les havia assenyalat en la seva Constitució sobre la Litúrgia, i no és gens fora de lloc fer-ne, memòria:

"La reglamentació de la sagrada Litúrgia depèn únicament de l'autoritat de l'Església: la qual es troba en la Seu Apostòlica i, d'acord amb el dret, en el bisbe" (Constitució sobre la Litúrgia, n. 22,1).

És ben lògica aquesta afirmació. Si la Litúrgia és acció de l'Església, que professa la seva fe, és clar que el seu exercici està sota l'autoritat d'aquells que en tenen i que són els vèlladors de la fe de l'Església. Si es tractés només d'expressar el que cadascú sent, o el que experimenta un grup concret, aleshores seria cadascú, o el grup, el que hauria de vèllar perquè les seves expressions estiguessin d'acord

amb la fe de l'Església. Si en una família, per exemple, o en una reunió d'amics, es vol fer una pregària, es pot fer lliurement: expressa la fe d'aquelles persones, i el seu desig de comunió amb Déu, o les seves peticions. Però en la Litúrgia de l'Església hi ha més que això: quan l'Església prega expressa la seva fe, i alhora la seva pregària es constitueix en norma per la fe.

• ELS LLIBRES DE LA PREGÀRIA

L'exercici d'aquesta autoritat del Papa i dels Bisbes en la Litúrgia de l'Església es concreta en els llibres litúrgics. Ells —el Papa i els Bisbes— en són els responsables; ells els donen a l'Església com a tal, perquè pregui i celebri la Litúrgia segons aquella pauta. És important adonar-se que els llibres litúrgics són "nostres", de tota l'Església, és a dir, dels pastors i dels fidels, encara que cadascú tingui una funció diversa en relació amb ells. Insisteixo, però, que són igualment de tots. Els pastors no poden pas prendre's els llibres litúrgics com una mena de "llibre del mestre" en el qual seleccionen fragments, o a partir del qual organitzar la pròpia Litúrgia; ni els fidels els poden prendre com el "llibre del capellà", que només interessa a ell.

Els llibres litúrgics, doncs, són els que ens ensenyen i són instrument per celebrar la Litúrgia de l'Església. Això, que és tan senzill i tan clar, no es comprèn com pugui ser oblidat. Massa vegades, en efecte, hom es troba amb celebracions que, o bé prescindeixen d'elements del conjunt previst, o bé estan organitzades amb textos ben llunyans dels previstos pels llibres litúrgics. Si un sacerdot, per exemple, recita una pregària eucarística que no està proposada en un llibre litúrgic, ¿com pot dir que està recitant la pregària de l'Església? Si en una litúrgia de la Paraula es posen de costat, amb el mateix valor de lectures, l'Evangeli i altre textos —tinc da-

vant dels ulls un fulletó d'una missa on la primera lectura és "Prent-te temps", i la segona és "La senyora mandra"—, ¿quina és la valoració que es fa de la Paraula de Déu? Si en comptes de recitar els textos venerables del Crec en un Déu —pel qual lluitaren fins a la sang tants cristians— o del Pare nostre —que ens ve del Senyor!— hom comença a fer parafrasis més que subjectives, ¿què queda d'aquests textos com a símbols de la fe i de la pregària comunes?

Segurament que aquestes coses passen, en principi, per una bona voluntat de fer més "adaptada" la celebració. Però cal dir que la bona voluntat ha de ser il·luminada i obediència, i que "adaptar" les coses no vol pas dir canviar-les. ¿Hi hauria algú que, per "adaptar", en un concert de música clàssica, la novena simfonia de Beethoven, fes tocar una sardana, amb el convenciment que totes dues coses són música?

• "NOSTRES"

Els llibres litúrgics, no obstant, no han de ser pas considerats com uns llibres "oficials" en el sentit de vegades peyoratiu i llunyà de la paraula. Són els llibres oficials, certament, perquè donen la pauta de l'autèntica pregària de l'Església. Per això, tant i més que seguir-los fidelment (i això suposa conèixer-los en tots els seus punts), és important meditar-los, fer-ne tema de pregària personal. Els cristians que en fan l'experiència saben com és profitosa.

Potser és menys freqüent, ara, que els cristians tinguin el seu missal, amb la seguretat que a la missa podran entendre ja les lectures i les pregàries. Tanmateix continua essent molt important que cada cristià tingui el seu propi missal, com —si és possible— la litúrgia de les hores. Tenint a mà aquests llibres —que són "seus", és a dir, de tots els membres de l'Església— podran entrar amb més fruit en tota la riquesa de pregària que actualment l'Església posseeix.

"EL SENYOR ES DESDIGUÉ DEL MAL QUE HAVIA AMENAÇAT DE FER AL SEU POBLE"

El contingut d'aquesta lectura és una súplica vehement de Moisés en favor del poble de Déu. El motiu de la intercessió no són pas les bones obres del poble —el poble ha pecat!— sinó la memòria d'Abraham, d'Isaac i de Jacob, els dipositaris de la promesa de Déu. La misericòrdia de Déu és, abans que tot, fidelitat a si mateix, a les seves promeses.

Lectura del llibre de l'Èxode (32:7-11.13-14)

En aquells dies, el Senyor digué a Moisés: "Vés, baixa a la plana: s'ha pervertit el teu poble, que tu havies fet pujar de la terra d'Egipte. De seguida s'han desviat del camí que jo els havia prescrit. S'han fet un vedell de fosa i l'han adorat, li han sacrificat víctimes i diuen: «Poble d'Israel, aquí tens els teus déus, els qui t'han fet sortir d'Egipte». Per això el Senyor digué a Moisés: "Veig que aquest poble és rebel al jou. Deixa'm que s'inflami la meua indignació, i no en deixaré rastre. Després et convertiré en un gran poble".

Però Moisés apaivagava el Senyor, el seu Déu, i li deia: "Senyor, ¿per què s'encén el vostre enuig contra el vostre poble, que heu fet sortir de la terra d'Egipte amb gran poder i amb mà forta? Recordeu-vos d'Abraham, d'Isaac i d'Israel, els vostres servents; recordeu que els va jurar per vos mateix i els va dir: "Faré que la vostra descendència sigui tan nombrosa com les estrelles del cel i tot aquest país que jo us havia dit, el donaré als vostres descendents i el posseiran per sempre".

Llavors el Senyor es desdigué del mal que havia amenaçat de fer al seu poble.

"ANIRÉ A TROBAR EL MEU PARE I LI DIRÉ: PARE, HE PECAT"

Les paraules del fill prodig penedit acompanyen el text del Miserere, reunint dos textos penitencials clàssics. El text del salm continua destacant l'obra de Déu en la reconciliació del pecador: és Déu el que es compadeix, el que renta, purifica, fa renèixer un esperit ferm i crea un cor ben pur.

Salm 50,3-4.12-13.17 i 19 (R. Lc 15,18)

Compadiu-vos de mi, Déu meu, vos que estimeu tant; vos que sou tan bo, esborreu les meves faltes; renteu-me ben bé de les culpes, purifiqueu-me dels pecats.

R. Aniré a trobar el meu pare i li diré:
Pare he pecat.

Déu meu, creu en mi un cor ben pur,
feu renèixer en mi un esperit ferm.
No em lleueu de la vostra presència,
ni em prengueu el vostre esperit sant. R.

Obriu-me els llavis, Senyor,
i proclamaré la vostra lloança.
La víctima que ofereixo és un cor penedit;
un esperit que es penedeix,
vos, Déu meu, no el menyspreu. R.

"JESÚS VINGUÉ AL MÓN A SALVAR ELS PECADORS"

El perdó dels pecats continua essent l'element central de la segona lectura: l'Apòstol es reconeix objecte de la misericòrdia de Déu, salvat per Jesucrist. Ell es confessa com el primer entre els pecadors. Altra vegada, la referència bàsica és la gràcia de Déu, que és més forta que el pecat de l'home.

Lectura de la primera carta de sant Pau a Timoteu (1:12-17)

Estic agraït a Jesucrist, el nostre Senyor. És ell qui m'ha donat forces. Li agraeixo que m'hagi considerat prou fidel per a confiar-me un servei a mi, que primer blasfemava contra ell i el perseguia i l'injuriava. Però Déu s'apiadà de mi perquè, quan encara no tenia fe, no sabia què feia. La gràcia de nostre Senyor ha estat pròdiga amb mi, juntament amb la fe i l'amor en Jesucrist.

Això que ara et diré és cert, i del tot digne de crèdit: que Jesucrist vingué al món a salvar els pecadors, i entre els pecadors jo sóc el primer. Però Déu se n'apiadà perquè Jesucrist pogués demostrar primerament en mi tota la grandesa de la seva paciència, fent de mi un exemple dels qui es convertiran a la fe i tindran així la vida eterna.

Al rei de tot el món, Déu únic, immortal, invisible, honor i glòria pels segles dels segles. Amén.

"AL CEL HI HAURÀ ALEGRIA PER UN SOL PECADOR CONVERTIT"

Les tres precioses paraboles de la misericòrdia de Déu culminen la litúrgia de la Paraula d'aquest diumenge. En totes elles es destaca el terme felici: la joia i la festa perquè ha estat trobat allò que s'havia perdut. La referència que posa Jesús ens endinsa en el goig celestial, i ens dona la clau per interpretar el sentit de la festa cristiana.

Lectura de l'evangeli segons sant Lluc, (15,1-32)

En aquell temps, veient que tots els cobradors d'impostos i els altres pecadors s'acostaven a Jesús per escoltar-lo, els fariseus i els mestres de la Llei murmuraven entre ells i deien: "Aquest home acull els pecadors i menja amb ells". Jesús els proposà aquesta paràbola: "¿Qui de vosaltres, si tenia cent ovelles i en perdia una, no deixaria en el desert les noranta-nou i aniria a buscar la perduda fins que las trobés? I quan l'ha-

gués trobada, ¿oi que se la posaria tot content a les espatlles i, arribant a casa, convidaria els amics i els veïns dient-los: "Veniu a celebrar-ho: he trobat l'ovella que havia perdut?" Us asseguro que al cel hi haurà també més alegria per un sol pecador convertit, que no pas per noranta-nou justos, que no necessiten convertir-se.

I si una dona tenia deu monedes de plata i en perdia una, ¿no encendria el llum, i escombraria la casa, i la buscaria amb tot l'interès fins que la trobés? I quan l'hagués trobada, ¿oi que convidaria les amigues i les veïnes dient-los: "Veniu a celebrar-ho: he trobat la moneda que havia perdut?" Us asseguro que hi ha una alegria semblant entre els àngels de Déu per un sol pecador convertit".

[I també els digué: "Un home tenia dos fills. Un dia el més jove digué al pare: "Pare, dona'm la part de l'herència que em toca". Ell els repartí els seus béns. Pocs dies després, el més jove arreplegà tot el que tenia, se n'anà cap a un país llunyà i un cop allà, dilapidà els seus béns portant una vida dissoluta. Quan ho hagué malgastat tot vingué una gran fam en aquell país i començà a passar necessitat. Llavors es llogà a un propietari d'aquell país, que l'envià als seus camps a pasturar porcs. Tenia ganes d'atipar-se de les garrofes que menjaven els porcs, però ningú no li'n donava. Llavors reflexionà dintre seu: "Quants treballadors del meu pare tenen pa de sobres, i aquí jo m'estic morint de fam! Aniré a trobar el meu pare i li diré: Pare he pecat contra el cel i contra tu; ja no mereixo que em diguin fill teu; pren-me entre els teus treballadors". I se n'anà a trobar el seu pare.

Encara era lluny, que el seu pare el veié i es commogué, corregué a tirar-se-li al coll i el besà. El seu fill li digué: "Pare, he pecat contra el cel i contra tu; ja no mereixo que em diguin fill teu". Però el pare digué als criats: "Porteu de pressa el vestit millor i vestiu-lo, poseu-li un anell i calçat, porteu el vedell gras per celebrar-ho, mateu-lo i mengem, perquè aquest fill meu, que ja donava per mort, ha tornat viu; ja el donava per perdut i l'heu trobat". I es posaren a celebrar-ho.

Mestrestant el fill gran tornà del camp. Quan s'acostava a casa sentí música i balls i cridà un dels criats per preguntar-li què era allò. Ell li digué: "Ha tornat el teu germà. El teu pare, content d'haver-lo recobrat en bona salut, ha fet matar el vedell gras". El germà gran s'indignà i no volia entrar. Llavors sortí el pare i el pregava. Però ell li respongué: "He passat tants anys al teu servei, sense haver desobeït mai ni un sol dels teus manaments, i no m'has donat mai un cabrit per fer festa amb els meus amics; i ara que torna aquest fill teu després de consumir els teus béns amb dones públiques, ¿fas matar el vedell gras?" el pare li contestà: "Fill, tu sempre ets amb mi, i tot el que jo tinc és teu. Però ara hem d'alegrar-nos i fer festa, perquè aquest germà teu, que ja donàvem per mort, ha tornat viu; ja el donàvem per perdut i l'heu trobat".]

Anar a trobar el Pare

No és la primera vegada que la litúrgia ens presenta una selecció de versets del salm 50 com a salm responsorial. Aquest diumenge, però, —XXIV de durant l'any, del cicle C—, la resposta del salm ens marca la pauta de la seva interpretació. La recitació d'aquest salm penitencial per excel·lència, avui pren el to de pregària de retorn. Retorn a l'amor del Pare, tal com ens mostrarà la lectura de l'evangeli (Llc 15:1-32). El pecat és trencament. Trenquem el lligam de fidelitat a l'amor de Déu. Per això és també separació. Des d'Adam, en els orígens de la humanitat, passant pel fill pròdig, fins a arribar a cadascú de nosaltres, el pecador sempre és un que s'allunya, que fuig de Déu. La reconciliació, que suposa refer la comunió trencada, s'inicia i es realitza en un moviment de retorn. **Aniré a trobar el meu pare i li diré: Pare, he pecat.** Vet aquí el retorn. I no sols del fill pròdig de la paràbola evangèlica, sinó de tots i de cadascun dels pecadors. També d'aquests pecadors aplegats en la celebració eucarística. Potser aquest aspecte de retornar a l'amor del Pare —i a l'amor dels germans— sigui desgraciadament una de les realitats de la celebració eucarística que troben menys ressò en la reflexió i en l'actitud dels assistents a missa. És cert que tots sabem que un dels fruits de la missa és de l'expiació i del perdó dels pecats. Però massa sovint —per no dir sempre— això ho veiem com un pressupòsit ritual, quelcom que ens implica a tots, però d'una manera general perquè el ritme de la celebració s'ho porta. No ens sentim colpits personalment per la necessitat i la urgència del retorn a Déu. Per això difícilment som somoguts per aquest convenciment: Ja sé que haig de fer: anar cap

Demandar perdó

*(Salm 50-H. 51:-3-4.12-13.17i19R.:Llc15:18)**

al Pare. Per això ens quedem sempre allà on som: entre el pecat i la gràcia. O sigui, en el buit més esgarrifós de la indefinició. Ens quedem a mig camí, seduïts pel mal i atrets per l'amor de Déu, sense acabar de decidir-nos a fer el pas definitiu que ens allunyi del pecat i ens porti a la comunió. Així és d'una gran oportunitat que, enfrontant-nos amb aquesta nostra situació, diguem amb el salm responsorial: **Compadiu-vos de mi, Déu meu, vos que estimeu tant; vos que sou tan bo, esborreu les meves faltes; renteu-me ben bé de les culpes, purifiqueu-me dels pecats** (vv. 3-4). És la pregària del retorn. La confessió de la nostra condició de pecadors.

Anem a trobar el Pare perquè estem convençuts del seu amor i de la seva fidelitat. Per això no temem cap mena de refús. Així preguem amb el salmista: **No em llencèu de la vostra presència, ni em prengueu el vostre esperit sant** (v. 13). A la nostra actitud de trencament i d'allunyament. Déu hi ha respost amb un capteniment de recerca. No ens ha abandonat. Més encara, no ha parat de buscar-nos, de sortir-nos al pas, de cridar-nos. De fet, ha estat ell qui ha iniciat el que nosaltres en diem el nostre camí de retorn. Ha estat aquest esperit sant de l'amor del Pare el qui ha anat treballant dins nostre fins a fer-nos alçar i menar-nos cap a la comunió. Per això, no sols ell no ens llençarà de la seva presència, sinó que farà renéixer en

nosaltres l'amor malmès. **Déu meu, creeu en mi un cor ben pur, feu renéixer en mi un esperit ferm** (v. 12). Com en la creació del món, no ha estat pas el caos del nostre pecat el qui ha anat a buscar l'autor de l'ordenament —el Creador del cosmos—, sinó que ha estat Déu qui ha vingut fins al fons de la nostra prostració i ens ha convidat a alçar-nos, tot donant-nos la mà. Ell ha infós la força del seu esperit i ha fet de nosaltres una nova creació. L'acció salvadora de Déu ens ha fet renéixer a l'amor. A l'amor que nosaltres havíem malmès, però que Déu ha mantingut enter en la seva fidelitat infrangible.

Així com el pecat no és mai un circuit tancat en nosaltres mateixos, sinó que sempre comporta una dimensió social, també el penediment i el retorn al Pare comporten una projecció missionera. Encara que potser ens ho hagi semblat, no hem fugit sols de la casa paterna. Marcats amb el segell de l'amor de Déu, hem arrossegat amb nosaltres la tendresa de l'estimació paterna. Una estimació que m'ateny a mi personalment, però que també em lliga a la comunió amb els germans. Crèiem que ens escapàvem tot sols, però venia amb nosaltres la comunió dels sants. Malmesa, rebregada, certament. Però hi era. Obturada pel nostre entestament en el mal. Però a punt d'actuar, de fluir, així que nosaltres li deixéssim el pas lliure. Era la suau però amorosament eficaç pressió de Déu que actuava damunt

de nosaltres pecadors, cridant-nos al retorn. És el que demana el salmista: **Obriu-me els llavis, Senyor, i proclamaré la vostra lloança** (v. 17). Vet aquí la dimensió missionera del procés de conversió. Els llavis, que el mal havien fet emmudir, ara Déu els obre. Érem morts, però ell ens ha ressuscitat. No ha fet reviuire cap cadàver. Ens ha arrencat del poder del mal i ens ha transplatat al regne de la llum. I des de la llum del perdó de Déu, ara parlem. Confessem l'amor de Déu, proclamem la seva lloança cantant la gran misericòrdia del Senyor. Reunits en la celebració eucarística som tots —tota la comunitat— que, havent retornat al Pare i rebut el seu perdó, ens sentim amb els llavis afranquits i ens disposem a proclamar la lloança divina. Amb l'eucaristia donem gràcies, i diem a tot el món el que el Senyor ha fet i fa a favor nostre. Ens posem com un exemple. I no justament com exemple del que hem estat capaços de fer, sinó del que el Senyor ha fet. Per això amb el salmista acabem el salm responsorial dient que la víctima que oferim és el nostre cor penedit, la nostra contrició, el nostre retorn (v. 19a), i al mateix temps recordem al Senyor com no és capaç de refusar el pecador penedit que retorna: **Un esperit que es penedeix, vos, Déu meu, no el menyspreu** (v. 19cs). Som missioners de l'amor misericordiós de Déu. Ens hem mostrat pecadors davant de tothom, ara ens mostrem també davant de tots com a beneficiaris de l'amor del Pare, tal com en el v. 15 —que no recull el nostre salm responsorial— reconeix el salmista: **Ensenyaré els vostres camins als pecadors, i tornaran a vos els qui us han abandonat.**

* Diumenge 24 de durant l'any —cicle C—.

CULTURA CIENTÍFICA

Ciències físiques i filosofia de la naturalesa

Allò que Déu té d'invisible, com el seu poder etern i la seva divinitat, des de la creació del món és fa visible a la intel·ligència humana a través de les seves obres.

Rom 1.20

2. La Física en els seus inicis

Com va començar la ciència que estudia les lleis que regulen els canvis del món material? No hi ha cap document històric que ens ho faci saber. Però essent l'home un ésser racional ben aviat es devia interrogar sobre les regularitats de la natura. Segurament la primera observació que va fer en aquest camp fou el fet (ben misteriós, per cert, si s'analitza) de la caiguda dels cossos pesants: si hom deixa una pedra suspesa enlaira tot seguit cau segons una línia vertical; per evitar que caigui cal posar un obstacle o agafar-la amb la mà, cosa que fa fer una acció, un esforç amb la pròpia energia muscular. Això és d'una constatació tan immediata que no podem pas dubtar que no fos cosa coneguda per l'home primitiu. Però, és clar, hem de dir que constatar aquest fet no és encara fer ciència.

Per ciència física hom entén un coneixement sistemàtic i ordenat de les causes, pròximes o immediates almenys, dels esdeveniments que ocorren en el món inorgànic. Mentre no hi hagi coneixement de "lleis" de la natura que "expliquin" les regularitats dels fets no es pot parlar encara de veritable "ciència". Hom podria dir que la frase "els cossos pesants cauen" ja és una llei física. Certament, però només fins a un cert punt; perquè

sigui una expressió autènticament científica hi falta una sistematització, una anàlisi. No es pot quedar en simple constatació experimental. El dia que l'home descobreix que, a més de caure tots els cossos a la mateixa velocitat en el buit, és a dir quan no hi ha la resistència de l'aire, es compleix que "la velocitat de caiguda a cada instant és proporcional al temps transcorregut des del moment de començar a caure", si que es pot dir que ha fet "física"; ha descobert una "llei" que es pot expressar amb una fórmula matemàtica, $v=gt$. Però una llei així no es va descobrir per l'home del paleolític. Hauré d'esperar fins al segle XVI i ben al final, en què és formulada per primera vegada per Galileu Galilei (1564-1642).

Quines són, doncs, les primeres idees referents a la física que trobem en les cultures humanes més antigues? La resposta que hem de donar és que de física en el sentit actual estricte, van ser els grecs els primers a dir-nos-en alguna cosa. De totes maneres cal dir que ja els caldeus i els egipcis iniciaren mètodes científics d'observació, que els grecs assimilaren i serviren de base en ordre a progressar en el coneixement de la natura. Per això serà bo que en diguem alguna cosa:

FRANCESC NICOLAU
Professor de la Facultat
Eclesiàstica de Filosofia
de Catalunya

Els caldeus de la Mesopotàmia

Els sumeris que poblaren la comarca del Tigris i l'Eufrates, la Caldea, ben bé que ja començaren a sistematitzar coneixements dels fets que passen en el món inorgànic. Però, curiosament, les primeres "lleis" que descobreixen —o que almenys són les primeres que tenim en els documents que han arribat fins a nosaltres— no fan referència a fets de la Terra que trepitgem sinó al curs dels astres que són al damunt de les nostres testes. Cosa que no ens ha de fer estranyesa, ja que és clar que els cossos celestis més que no pas altres fets naturals mostren unes regularitats evidents. Ben aviat el càlcul matemàtic permeté saber la durada de les revolucions dels astres per a preveure'n les conjuncions. Sembla que van ser els babilònis els primers a senyalar els períodes de 223 llunacions (18 anys, 11 dies i 8 hores), que anomenem Saros i que són el temps que ha de transcórrer perquè la successió d'eclipsis de Sol i de Lluna es repeteixi; cosa que permeté pre-

veure'ls d'avançada. Tenim aquí un primer exemple de com la troballa d'una regularitat en fets naturals porta a enunciar una "llei" que serveix per fer previsions. I fou la matemàtica la que va proporcionar el coneixement de la regularitat. Sense el càlcul no s'hauria arribat a la previsió. I és que els sumeris i babilonis ja aprengueren a fer càlculs complicats i amb mètodes que han arribat fins a nosaltres: la divisió de la circumferència en 360 graus i el grau en 60 minuts (primers) i cada minut primer en 60 (minuts) segons ha arribat fins als nostres dies.

L'antic Egipte

Dels egipcis de l'Imperi Antic no podem pas dir que ja fessin física pròpiament dita. No en tenim documents que ho demostrin. Però sí que van ser grans observadors i també avançaren en el càlcul, que és la base per fer física. Tots els historiadors que coneixen estan d'acord en dir que els grecs van aprendre d'ells moltes coses en aquest camp. La seva habilitat calculadora ja apareix en les grans construccions que ens deixaren. La precisió arquitectònica amb què està feta, per exemple, la gran piràmide de Keops, del 2580 aC aproximadament, exigeix coneixements més que elementals de la matemàtica, dei-

xant a part certes consideracions matemàtiques que s'han elucubrat sobre ella, com la de suposar que la volgueren fer de manera que el perímetre de la base fos el producte de l'alçada per 2π , cosa no ben exacte i que pot molt ben ser casual. Però tenim una confirmació dels seus coneixements matemàtics en el cèlebre Papir d'Ahmes (dit també Papir Rind, pel seu descobridor) que és còpia d'un original escrit entre el 2000 i el 1800 aC i que porta la resolució de problemes força complicats. I encara se'n conversen d'altres que confirmen això mateix: el papir de Kahun i els de Berlín i Moscou. Aquest últim és interessant perquè s'hi troba usada correctament la fórmula del volum d'un tronc de piràmide quadrangular.

A més de calculadors competents els egipcis es revelaren bons observadors; sobretot en astronomia, tant o més que els babilonis. El seu calendari luni-solar i altres detalls astronòmics trobats en les tombes dels faraons ho demostren. És digna de citar-se la tomba de Senmut, de la XVIII dinastia, pels volts del 1500 aC que presenta una "carta celest" molt completa amb el nom de constel·lacions i altres indicacions. Així, doncs, podem dir que, sense fer física, els egipcis deixaren ja una base i una mentalitat per a fer-ne. I els grecs se n'aprofitaren.

L'Església catalana hi va ser present

XV Col·loqui europeu de parròquies a Fàtima

Una trentena de catalans de les diòcesis de Barcelona, Girona, Tarragona i Vic han viscut una enriquidora experiència d'intercanvi pastoral a nivell europeu, gràcies al XV COL·LOQUI EUROPEU DE PARRÒQUIES. Aquesta trobada, que es fa regularment cada dos anys en algun país de l'Europa occidental, tingué lloc enguany a Fàtima (Portugal), prop del santuari que recorda la visita i el missatge de Maria, ara ha fet vuitanta anys, i que és fita de multitudinària pelegrinatges.

Preocupats per aconseguir que les nostres parròquies ajudin positivament l'home postmodern d'avui, els 250 participants al Col·loqui de Fàtima treballaren partint de les pròpies experiències i confrontant-les amb 7 tesis de sociologia religiosa presentades pel secretari general del Col·loqui. Les tesis volien fer veure com creixen constantment a la nostra societat occidental la diferenciació i l'especialització. Això, unit a la massa d'informació oferta constantment, crea tensions en molts dels nostres contemporanis, que procuren superar-les retirant-se a la seva "esfera privada" i anònima i triant allò que els va bé a cada moment. Però molts perden així els valors de referència i queden desorientats; o simplement passen a dependre de les consignes publicitàries que assimilen la compra o utilització de determinats productes a la felicitat i a la realització personal.

De la confrontació de les experiències pastorals dels congressistes amb les tesis esmentades i de les intervencions aclaridores de dos teòlegs i un sociòleg en van anar sorgint unes breus conclusions adreçades a les comunitats parroquials d'Europa que ara, un cop donades a conèixer pel Consell internacional dels Col·loquis, oferim als lectors. Més endavant seran publicades les Actes d'aquesta trobada de Fàtima que permetran fer-se càrrec de manera més detallada del bon treball que s'hi va realitzar. Com les de Col·loquis anteriors aquestes Actes les podreu trobar, en el seu moment, al Centre d'Estudis pastorals de Barcelona.

3. El retorn pluriforme del "religiós" a l'interior de l'Església, unit al naixement de moviments espirituals, obliga a revisar un concepte excessivament rígid de la parròquia.

II- PER TANT

1. La parròquia serà fidel a la seva vocació si afavoreix la comunicació entre les persones i els grups, la convivència entre tots els seus membres i l'acolliment de cadascun.

2. Donarà preferència a la formació bíblica, a l'animació litúrgica i dels grups, a la reflexió sobre la vida cristiana i a posar al dia les implicacions socials, polítiques i culturals de la fe.

3. Amb la preocupació de no tancar-se en el culte, en la burocràcia o en les relacions privilegiades entre els seus membres, la parròquia vetllarà perquè totes les pobreses i totes les exclusions (econòmiques, socials, ètniques i culturals) siguin una preocupació prioritària de la comunitat.

4. La litúrgia serà significativa:

a) si assumeix les penes, alegries i esperances dels homes;

b) si afavoreix l'encontre amb Déu en l'oració, el silenci, els ritus, els símbols.

c) si convida a l'entusiasme missioner i al testimoniatge.

Propostes del grup espanyol

A partir del tema "Parròquia al servei de l'home d'avui" que ha estat l'objectiu del XV Col·loqui de parròquies i després d'haver constatat que el pluralisme és una

El col·loqui ha reunit 250 persones provinents d'11 països d'Europa.

realitat a la nostra societat i a l'interior de l'home actual, els participants de l'estat espanyol oferim a les nostres comunitats parroquials algunes pautes que ens sembla que podran contribuir a fer-les més accessibles i útils a l'home d'avui:

1. L'única raó de ser de la comunitat cristiana és l'evangelització i el servei a l'home i a la societat. És per això que l'Eucaristia dominical —màxima expressió de la comunitat— i totes les altres activitats que es realitzen a l'interior de la comunitat cristiana —assemblees, trobades, etc.— cal que s'integrin en la vida quotidiana de l'home d'avui i que impulsin a posar-se al seu servei.

2. Per aquest home d'avui —fragmentat i aïllat, freqüentment temptat de refugiar-se en la seva esfera privada— sembla més necessària que mai una opció decidida de les parròquies en favor de la construcció d'una comunitat autèntica. El grup reduït —de revisió de vida, de matrimonis, de pregària...— és un àmbit privile-

giat per a la creació de comunitat. El grup s'ha de mantenir obert i amb actitud de servei.

3. La formació bíblica i teològica dels membres de la comunitat cristiana esdevé particularment urgent per aconseguir que cadascú pugui aprofundir la seva fe i ser capaç d'entrar en diàleg amb l'home d'avui, donant raó d'allò que creu i espera.

4. La parròquia podrà ser útil a l'home d'avui en la mesura en què sigui lloc d'acollida i de formació personalitzades, que tinguin en compte les diverses situacions i nivells de fe. Aquest acolliment es pot fer amb motiu de la petició de sagraments o per mitjà d'altres contactes personals.

5. Els anomenats moviments especialitzats segueixen essent vàlids en l'àmbit parroquial, perquè aporten llur accent evangelitzador i llur presència en els diversos ambients en què es desenrotlla la vida de l'home d'avui.

I.O.

EDUQUEM JUNTS

la família, l'escola, els mitjans de comunicació

ELENA ELIZALDE i AUBERT
Doctora en Pedagogia

TERESA SANMARTÍ i GARCÍA
Mestra Especialista en Preescolar

Convidem a tots aquells que estan en contacte amb nens a treballar junts per tal d'ajudar-los a créixer amb alegria. Cada setmana propossem dos objectius educatius, centrats en l'edat de 5 anys (dins de les àrees de socialització, llenguatge, adquisició d'hàbits o desenvolupament intel·lectual i motriu), i suggerim uns exercicis divertits i fàcils de fer.

Tant de bó que, treballant plegats, recuperem el civisme que trobem a faltar en la nostra societat. Endavant, els nostres nens s'ho valen. El nostre país, també.

Habilitació

Objectiu: Saber comportar-se correctament a taula.

Exercicis:

- Fem que el nen vingui a taula amb les mans netes i que sigui correctament per menjar (colzes fora de la taula, esquena dreta, etc...)
- Insistim que mastegi amb la boca tancada i que no parli amb la boca plena.
- Mostrem al nen per què serveix el tovalló, com l'ha d'utilitzar abans i després de veure i com l'ha de plegar en acabar l'àpat.

— L'acostumem a posar atenció a l'hora de passar el pa, la sal o les olives a la persona que li ho demani.

— Un altre dia descobrirem els dos cognoms del pare i de la mare, dels avis...

— De tant en tant li demanem que ens digui el seu nom i cognoms.

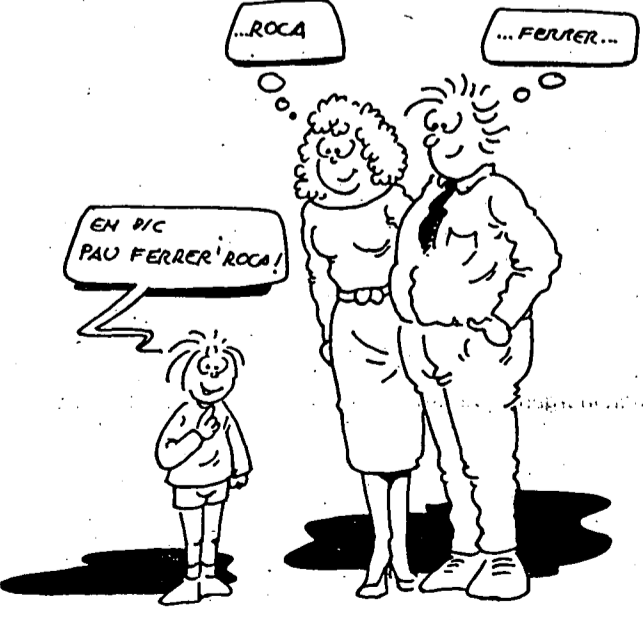

Llenguatge

Objectiu: Saber dir clarament el seu nom i cognoms.

Exercicis:

- Expliquem al nen que totes les persones tenen un nom, que els pares van triar per ell, imposant-li-ho el dia del bateig i amb el qual el van inscriure al registre civil.
- També li fem notar que tenim dos cognoms. Per què dos? Un és el primer cognom del pare, l'altre el primer cognom de la mare.
- Tot jugant li farem veure que ell té el "seu" nom i, a més a més un cognom, que li vé del pare i un altre que li vé de la mare. Totes tres paraules, juntes i amb ordre, representen la seva identitat.

Històries, llegendes i tradicions del romànic català

La parròquia d'Unya va mantenir les tradicions araneses

Església parroquial de Santa Eulàlia (s. XII). De tres naus, absis amb arcuacions i bandes llombardes. Campanar de paret (un altre campanar independent, obra del segle XVIII). Pica baptismal ornamentada.

Des de Salardú, capital del Cap d'Aran, la petita població d'Unya sembla molt propera. Però la realitat és totalment diferent ja que un gran barranc, produït per l'erosió del riu Unyola, separa els dos nuclis. S'ha de donar una llarga marrada per arribar d'un cantó a l'altre. Salardú és una vila activa i moderna, i Unya, allunyada de tota comunicació directa, resta molt més tancada en si mateixa. Això li ha permès conservar, més que cap altra població, els antics

costums i tradicions de la Vall d'Aran.

Els tresors de la parròquia

No és costum, en els meus articles, parlar d'arquitectura, escultura o d'altres manifestacions artístiques del romànic. Crec que aquesta és una tasca dels especialistes. Però en el cas d'Unya s'ha de parlar, encara que sigui breument, de les seves piques d'aigua beneïta que es conserven en l'interior del temple. Són uns exemplars extraordinaris, d'una rusticitat modèlica.

La primera serveix per prendre l'aigua beneïta o l'aigua assenyada —com s'anomena en aranès—. La segona és la pila de batejar. És més gran que la primera, amb una

L'església de Santa Eulàlia d'Unya és al municipi de Salardú, a la Vall d'Aran.

decoració geomètrica que encercla una creu llatina. La tercera és potser la més interessant; és una peça poc habitual en les esglésies. Ens referim a una gran pica de les anomenades d'immersió de característiques semblants a les altres dues, potser feta amb un treball més arcaic, més primitiu, però una autèntica joia, una peça per figurar en un lloc preferent, en qualsevol museu.

li van posar enmig del blat una enclusa amb la intenció que el sant baró trenqués la seva eina, cosa que no va succeir. Amb la seva petita falç la va partir en dos trossos.

S'explica que en una altra ocasió el sant volia travessar el riu Garona. El barquer li va negar el dret d'embarcar. El sant insistia que el deixés pujar, però el barquer, amb altres segadors, li negà novament que es pogués embarcar. En aquest punt sant Albert d'Unya llançà el seu gran barret de segador a l'aigua i, posant-hi els peus a sobre, va travessar el riu amb tota tranquil·litat.

Foren tants els miracles i els fets prodigiosos d'aquest sant, que la gent de la Vall d'Aran el va tenir durant segles com a patró, sobretot dels segadors i també dels barquers pel fet que acabem de comentar.

El culte als avantpassats

Retre una gran dedicació, i fins i tot un culte als avantpassats, era

una pràctica habitual entre els pobles d'ascendència cèltica, un costum que practicaven i que encara es practica en certes zones del País Basc. Com que els habitants de la Vall d'Aran són descendents llunyans d'aquells pastors i ramaders bascos, que havien fet d'aquestes terres lloc de pastures i d'estada, aquells costums del seu poble varen arrelar fortament entre la gent d'aquesta terra i així el culte als avantpassats fou un fet i una tradició que seguien totes les famílies araneses. Una tradició que va anar desapareixent amb l'arribada de nova gent, però que a la parròquia d'Unya, tan separada de les rutes i de les noves influències, es va mantenir amb força, fins fa molt pocs anys.

En què consistia aquesta veneració vers els familiars difunts? Bàsicament en dos comportaments vers els traspassats. El primer era un ritu purament funerari, consistent en la possessió, per part de cadascuna de les famílies, d'una mena de panteó en el cementiri d'Unya, una molt ben agenciada tomba presidida per una rica estela funerària, un espai totalment reservat. Era un patrimoni intransferible i irrenunciable per cadascuna de les famílies de la parròquia.

L'altre fet característic de record vers els familiars difunts era tenir un espai a terra reservat dins la pròpia església. Un lloc que en moltes ocasions era delimitat per una làpida amb el nom dels que havien mort. En totes les cerimònies que tenien lloc a l'església d'Unya, les famílies col·locaven, sobre aquestes làpides, uns canelobres amb ciris encesos per recordar els familiars. Aquest costum es va seguir per tots els pobles de la Vall d'Aran durant centúries i es va mantenir fins fa molt poc en aquesta parròquia rural d'Unya, fins que l'anomenat "progrés" acabà amb gairebé tots els antics costums i tradicions.

JOSEP M. BROTO i TWOSE

Un sant molt curiós

A més de les piques d'aigua beneïta, Unya tenia també un sant propi, un sant nat en aquest poble que havia estat venerat per la gent de tota la Vall d'Aran durant segles. Ens referim a sant Albert d'Unya. Era, segons la tradició, un home de camp i un gran treballador. La seva especialitat era segar. Davant un camp de blat era millor que vint segadors. Era un home virtuós i bon cristià, disposat sempre a fer el bé al proïsme. Malgrat això, els altres segadors li tenien molta enveja. Li feien sempre males passades; en una ocasió

Restaurada l'església romànica de Barberà del Vallès

BARBERÀ DEL VALLÈS. — Tècnics del Centre de Restauració de la Generalitat han finalitzat els treballs de condicionament de les pintures de l'església romànica de Barberà del Vallès, informaren fonts municipals.

Els treballs s'iniciaren a principis del passat mes de juliol i han consistit en la restauració amb pintura al tremp dels frescos i teles d'aquest temple, la majoria del segle XII, que, segons les mateixes fonts, tenen un gran valor històric i artístic.

Segons la responsable del projecte, Núria Pedragosa, els especialistes han aplicat diferents tipus de resines a les pintures per aconseguir "un colorit més viu de les obres".

L'església romànica de Barberà del Vallès és un dels temples de Catalunya que millor conserva les pintures i frescos que hi ha en el seu interior.

VALENTINE
La pintura ideal

Hotel Sant Antoni
SANT ESTEVE D'EN BAS
Anomenat "La petita Suïssa Catalana" per Joan Maragall.
480 metres d'altitud

Lloc ideal per unes bones vacances durant tot l'any pel seu microclima. Habitacions amb bany, piscina, tennis, terrassa, bar, salons i calefacció central. Tel. (972) 69 00 33.

GERMANOR AMB ELS NOSTRES MISSIONERS

Ja són més de 450 les missioneres i missioners que reben Catalunya Cristiana gràcies a les persones que "apadrinen" la seva subscripció.

Rebre "CATALUNYA CRISTIANA" és com rebre una carta de casa"
Francesca Rovira. JAPÓ

MISSIONERS QUE ESPEREN PADRÍ:

ASSUMPTA PRATSOBREROCA (GNTE. DELS POBRES GOMEZ CARRENO, S/N - CASILLA 113 VINA DEL MAR CHILE	10.650.- Ptes
GUILLEM BAUZA i BAUZA RWAMAGANA B.P. 37 - RWANDA AFRIQUE CENTRALE	11.400.- Ptes
P. RAMON VICENS KIDAHWE CATHOLIC PARISH P.O. BOX 259 - KIGOMA TANZANIA	11.400.- Ptes
BUYANGO CATHOLIC MISSIONS P.O. BOX 753 MARAGOLI KENIA (EAST AFRICA)	11.400.- Ptes

Butlleta de subscripció

Nom i cognoms
Direcció Tel.
Població DP Província
subscriu a "CATALUNYA CRISTIANA" el missioner
(nom i cognoms)

L'import el faré efectiu mitjançant:
 taló que adjunto gir postal
 domiciliació segons l'adjunta autorització:
Domiciliació: Banc/Caixa
Sucursal n.º
N.º compte corrent
Població Província
Prego al Banc/Caixa que consideri aquesta butlleta com la meua autorització per aquest pagament.
Població Data

Signatura:

"CATALUNYA CRISTIANA", c/ València, 244, 2on. 08007 Barcelona - Tel.: 215 27 39

RACÓ DEL LENGUATGE

Els adverbis (2)

ALBERT PERA

Ja hem vist com un dels senyals que ens permeten distingir un adverbí és la influència que transmet al verb, al qual acompanya i modifica. Igualment pot acompanyar i modificar els adjectius i els mateixos adverbis. Pels acompanyants, doncs, podem identificar l'adverbí, i són aquests tres: verb, adjectiu i adverbí.

També el podem conèixer a causa de la seva invariabilitat. Presenta sempre la mateixa forma a desgrat del nombre i gènere del mot al qual es refereix: T'estima molt. T'estimen molt. Llegeixo un llibre molt bonic. Vaig veure una pel·lícula molt bonica. No corris tant. No correu tant. Compareu-ho amb: Et té molt d'afecte, molta estimació. Llegeixo molts llibres. Vam veure moltes pel·lícules. No feu tantes corredisses. Els mateixos mots molt i tant quan fan d'adjectius s'adapten al gènere i nombre del substantiu que acompanyen i modifiquen, però romanen invariables quan fan d'adverbí, és a dir, quan els seus acompanyants són el verb, l'adjectiu o l'adverbí.

A més dels mots anomenats adverbis hi ha, a la llengua catalana, un gran nombre de grups de mots que en diem locucions adverbials, els quals són usats amb el mateix valor que els adverbis i en constitueixen un dels tresors d'expressió popular més genuïns.

Segons les circumstàncies que ens descriuen, hom acostuma a classificar els adverbis els grups següents: de manera, de temps, de lloc, de quantitat, d'afirmació, de negació i de dubte. Sense que aquesta classificació pugui considerar-se exhaustiva, ni s'hagi d'observar rigorosament, ja que un mateix adverbí o locució adverbial pot caure dins de més d'un encasellament i d'altres no troben el seu lloc en aquesta distribució. Tenim, per exemple, la locució **al capdavant** que és clarament de lloc en una frase com: Trobareu la farmàcia al capdavant del carrer. És de temps a: Després de tant d'esperar l'autobús, al capdavant en van arribar tres de cop. I denota una certa oposició amb el que s'ha dit abans en: Tantes amenaces, i al capdavant no va fer res.

Donem una ullada als adverbis de manera, considerats els adverbis per excel·lència, perquè actuen sobre el verb de la mateixa manera que els adjectius sobre els substantius. La majoria d'ells són formats a partir dels adjectius.

Perles ortogràfiques

Al cor de la Barcelona gòtica hi ha un establiment de begudes retolat amb grans lletres també gòtiques que diu: **TABERNE LES TAPES**. És d'aplaudir el retorn a l'antiga denominació popular de taverna i és de doldre no haver-hi tornat amb bona ortografia.

889 milions d'analfabets en el món

PARÍS.— Segons un document de l'Oficina d'Estadística de la UNESCO, els analfabets en el món són 889 milions. Les xifres que presentem sobre això foren publicades en el número 30 de la sèrie "Informaciones y estudios estadísticos" de la UNESCO.

Segons una enquesta realitzada per aquesta oficina, el 1985 hi havia en el món 3.203 milions d'habitants de més de 15 anys d'edat, dels quals 2.134 milions són alfabetitzats i 889 milions són analfabets. Aquests 889 milions representaven més d'un quart de la població

adulta (27%). Prop d'un de cada cinc homes adults és analfabet, i més d'una dona de cada tres. La totalitat d'aquests analfabets, excepte 20 milions, són en els països en vies de desenvolupament.

En la introducció d'aquest estudi es fa notar que la definició d'alfabetització continua essent una cosa incerta, però que es va afirmant definir l'alfabetització com "la capacitat d'informar-se sobre les activitats bàsiques corrents de la vida quotidiana".

La Bíblia, traduïda a 160 llengües

ROMA.— La Bíblia ha estat traduïda ja en 160 de les llengües i dialectes indis, segons un estudi realitzat pel Consell Pontifici per a la Difusió de la Bíblia.

De les 160 traduccions, 39 contenen la traducció de l'Antic i del Nou Testament. El Nou Testament està traduït a 31 llengües i l'Evangeli a 90 llengües.

A l'Índia hi ha 370 llengües principals parlades cada una per un mínim de 5.000 persones. La llengua oficial de l'Índia és l'hindi, i també encara l'anglès. En alguns Estats es reconeix tanmateix l'ús de la llengua local (el telugu a Andhra Pradesh, el tàmul a Tamil Nadu, etc.). Entre les llengües més conegudes hi ha també el bengalí, marathi, urdu, gujarati, kannada, malaialam, etc...

CUINA

Trufes

200 gr. nata 5 o 6 cullerades de cacau en pols
150 gr. de rissos de xocolata.

Barregeu amb suavitat la nata amb el cacau en pols de bona qualitat fins que quedi espès. Poseu-ho una estona a la nevera perquè quedi més dur.

Amb dues culleretes de postres formeu unes boles petites i passeu-les sobre els rissos de xocolata posats en un plat. Amb les mans arrodoniu-les una mica i poseu cada trufa en una cassoleta de paper, poseu-ho en una capsula, després dins d'una bossa de plàstic i poseu-ho en el congelador d'un dia per l'altre.

MARIA GLÒRIA MUNTAÑOLA

COSTUMS I TRADICIONS

Sant Roc a l'Aragó

ESTEVE BUSQUETS i MOLAS

Per la Mare de Déu d'agost —la Dormida, o l'Assumpta— em trobava a l'Aragó. Arreu empalmen la festa amb la de Sant Roc, l'endemà. Els comerços de menjar només obren el matí d'aquest segon dia. No hauria dit mai que la devoció al sant advocat contra la pesta fos tan estesa en aquelles terres. Potser més que a Catalunya.

Vaig poder comprovar que no hi ha poble ni ciutat on no es veneri sant Roc. Si no és en altars dins les esglésies, és en ermites o fornícules. Més en ermites que en les altres.

En alguns llocs, com a Calanda des d'on escric, la capella és situada damunt un arc que uneix dos caps de carrer —un dels quals duu el nom del sant— i és prou gran perquè hi pugui haver altar per celebrar-hi l'Eucaristia. A Calanda s'amenitza amb la música de la Missa Baturra. Els fidels l'oïen a peu dret des del carrer.

Curiosament la festa solen organitzar-la les penyes recreatives, culturals i lúdiques que sol haver-hi arreu, la majoria de les quals veneren per patró sant Roc. Val a dir que dites penyes tenen una varietat d'activitats tan sorprenent, com la de promoure devocions —talment en aquest cas— com d'organitzar "capeas de vaquillas" o restaurar monuments. Així ho estan fent a Montearagó on reconstrueixen un històric castell i antiga abadia canonical de començos del segle XI.

Sorpren, també, trobar a Calamocha, no una imatge, sinó un monument a sant Roc, en una plaça, davant el qual es practica un "dance", d'ençà

del 1885. Només que no es tracta solament d'una dansa d'espases d'on prenen nom els "dances", sinó d'una controvèrsia ballada, o acció poemàtica interpretada, abans per homes sols i ara, ja amb alguna dona.

Cadascun dels intèrprets a l'estil dels "versolari" bascos ha de salmodiar un "dicho" en forma de poemeta crític al qual ha de donar rèplica un altre component, però sempre amb sant Roc com a interlocutor. El "dance" aragonès és parent de la "Dansa prima" asturiana, dita, també, "de sant Pau, de sant Roc o de la Magdalena" car se celebra en dites festivitats.

Les festes solen acabar amb un sopar o berenar col·lectiu, entre penyes o veïnats, que van des d'una xocolatada, a una mongetada o repartiments de pa, formatge o arengades.

A Calatayud la festa de Sant Roc és una autèntica festa major. Hi ha com als "sanfermines", "chupinazo" i gresca pels carrers, "vaquillas" i, de matinada es puja la imatge del sant fins a la seva ermita, molt enlairada, a espatlles dels penyistes. Després, xocolatada a les eres.

Cal dir que a Calatayud hi ha deu penyes sota l'advocació de sant Roc, que comptabilitzen uns sis mil components. Tots amb vestimenta pròpia. La colla més nombrosa té dos mil socis i duu el nom de Rouna que segons una tradició local era el nom de la gossa —que no gos—, companya del sant. Preguem-li en català:

"Gloriós sant Roc, lliureu-nos de pesta i de foc".

Interessa persona responsable i capacitada que vulgui col·laborar en despatx, fundació cultural. (Treballs mecanografiats, arxius, fitxers, comptes.) No importa que sigui jubilada.
08080 Barcelona
Apartat 93.008

per la pau
exposició itinerant
Tel. (93) 302 51 29 (matins de 9 a 2)
Fundació per la Pau
Pau Claris 72, 3er. 2^a B / 08010 Barcelona

Residència Geriàtrica Bon Viure
Estem a Horta, en una torre amb jardí, alimentació adequada, calefacció, ascensor, sala repòs, control sanitari i teràpia humana. Estades per sempre, i per convalescències. Poques places. Tel. 427 44 53.

CENTRE DE RELACIÓ SOCIAL I MATRIMONIAL
Si es troba sola o sol, cerqui la seva parella seriosament. Servei de psicologia, ordinador i vídeo, dirigit per psicòloga col·legiada.
COSM. Balmes 64 3er 2a.
Tels. 317 41 44 - 302 59 83
Pref. Concert entrevista.

 CURS DE CREIXEMENT PERSONAL
És un procés de recerca interior per descobrir quins mecanismes, quines defenses, quines manipulacions, conscients o inconscients, utilitzem en la relació amb nosaltres mateixos i amb els altres. En descobrir-ho podrem desenvolupar noves actituds i noves formes de relació que ens ajudaran a viure una vida més autèntica, més plena de sentit, més feliç.
Dirigit per Anna M. Pujol, A.T.S., formada en l'àrea del Comportament Humà i Relacions Interpersonals. Estudis de Teologia a la Facultat de Teologia de Catalunya.
DIES: Una sessió setmanal, d'octubre a juny.
SESSIONS INFORMATIVES: El dimarts 26 de setembre, a les 11, a les 16 i a les 20 h.
CENTRE DE CREIXEMENT PERSONAL
Gran Via, 690, pral. 2a. 08010 BARCELONA
Tel. 232 51 53, de 10 a 1 i de 4 a 7.

ENCREUATS

per ROSA COLLELL

FOTO: ALTRE ACTIVITAT.
MANERA D'AFIRMAR.

FOTO: ALTRE ACTIVITAT.
NOTA MUSICAL. CONSONANT.

QUE TÉ FORMA D'ARPA.
DONAR. CONSONANT.

REFERENT AL COSMOS.
AFIRMACIÓ.

QUEIXA.
DÉU EGÍPCI. NOM D'ARBRE.

VEU DE COMANDAMENT.
CENT-U.

QUEIXA.
BARRIL DE LA CRIPTURA ALFABÈTICA. DEFECTE.

ORANTA-NOU.
CONSONANT.

LA TEVA.

RIU D'ITALIA.
ESCLLI.

LA TEVA.

PETITA EMBARCACIÓ PER A LA PESCA I EL CABOTATGE.

CINQUANTA-QUARANTA-NOU.
VOCAL.

CONSONANT CINQUANTA-U.
VOCALS. PREPOSICIÓ.

CONSONANT TALSIFICAR.
DESNATURA. LITZAR.

FOTO: I AC-TIVITAT.
NOM D'HOMRE.

DRET DE NE-SUTATGE SE-RE ELS CÉ-REALS.
HORA DE JOE, NI.

CONDOR DEL POLITIC.
MARCEL·LÓ...

PETITS DEL FICIS ON SU-TEM SIF-RENTS SE-RECIÓNE...
SUOR, SEA

PERSONES QUE HAN SOFERIT TRACTIÓ

ONADA VOCAL.
POSA AC-CENT SOBRE UNA SILLABA.

MORAL.
IL·LUSTRE, GLORIOS.

VAS GREC EN FORMA D'AL·LINA.
CINC-CENTS.

PRODUCTE DE LA DESINTE-GRACIÓ D'UN COS DÓLIG.
MAUCAT D'IN-TENSITAT.

SOLUCIÓ

N	A	L	A	R	E	R	A	R
A	O	I	A	R	A	T	O	R
U	T	G	A	L	A	T	A	G
A	T	A	G	I	P	T	I	O
N	A	N	A	N	A	N	A	N
D	E	T	I	R	A	R	A	D
C	A	S	C	A	S	C	A	S
A	V	I	C	O	S	M	I	C
R	A	D	A	R	P	E	R	P
U	N	O	A	N	O	A	N	O
S	T	A	I	T	S	T	A	I
S	R	O	P	O	R	S	R	O
O	T	P	O	T	P	O	T	P

SOPA DE LLETRES

per SNOOP

CERCAR 9 LLENGÜES EUROPEES

I	C	F	R	A	N	C	E	S	I
I	A	U	X	C	X	I	H	M	
I	N	S	I	U	X	V	H	A	
G	O	G	I	T	A	L	I	A	Z
I	R	L	A	L	E	M	A	N	Y
X	U	E	I	I	L	I	H	P	
A	E	S	C	A	T	A	L	A	P
F	G	N	I	Z	P	B	I	A	K
A	I	N	O	T	T	O	V	R	V
R	I	S	B	A	N	L	Z	Y	P

HORITZ: Francès, italià, alemany, català.
VERT: Norueg, anglès, rus.
DIAG.: Grec, castella.

R	I	S	B	A	N	L	Z	Y	P
A	I	N	O	T	T	O	V	R	V
F	G	N	I	Z	P	B	I	A	K
A	E	S	C	A	T	A	L	A	P
X	U	E	I	I	L	I	H	P	
I	R	L	A	L	E	M	A	N	Y
G	O	G	I	T	A	L	I	A	Z
I	A	U	X	C	X	I	H	M	
I	C	F	R	A	N	C	E	S	I

ESCACS

per JAUME MORA

DIAGRAMA 291
Blanques juguen i guanyen.

Confesso que és un xic bar-roer, però que hi voleu fer.

Solució al diagrama 290
1 Ta1-c1 Dc7-d7, 2 Ad5xe6 1-0
(si 1...Dc7-bc8, 2 Ad5xe6)

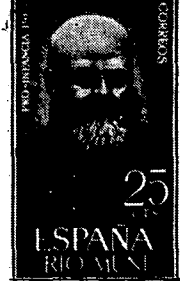
RESULTATS

CASTELLÓN-R. MADRID	0-0
MALLORCA-OVIEDO	2-2
BARCELONA-OSASUNA	4-0
R. VALLECANO-VALLADOLID	2-1
R. SOCIEDAD-ZARAGOZA	2-1
TENERIFE-ATH. BILBAO	1-1
CELTA-SEVILLA	0-1
LOGROÑES-MÁLAGA	1-0
AT. MADRID-CADIZ	1-0
SP. GIJÓN-VALENCIA	1-1

LA TRAVESSA

1. Castellón-R. Madrid	X
2. Mallorca-Oviedo	X
3. Barcelona-Osasuna	1
4. R. Vallecanao-Valladolid	1
5. R. Sociedad-Zaragoza	1
6. Tenerife-Ath. Bilbao	X
7. Celta-Sevilla	2
8. Logroñes-Málaga	1
9. At. Madrid-Cádiz	1
10. Gijón-Valencia	X
11. Sestao-Murcia	X
12. Betis-Coruña	1
13. Bilbao Ath.-Las Palmas	1
14. Huelva-Burgos	2
Pleno al 15 (Elche-Español)	2

FILATELIA

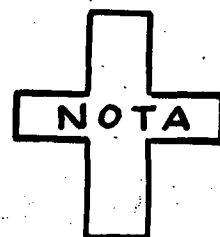
MISSIONER I EXPLORADOR CATALÀ

Joaquim Juanola i Rovira, missioner i explorador català, nasqué a Maià (Girona) el 1853. Vestí l'hàbit de l'Immaculat Cor de Maria, i fou destinat a les missions d'Àfrica. Deixà escrits una Gramàtica del dialecte Budí i nombrosos escrits científics i d'investigació, molts d'ells publicats a la Guinea Espanyola i en el "Boletín de la Sociedad Geográfica". Morí el 1899. Segell espanyol de l'ex-colònia de Rio Muni.

JEROGLÍFIC

per SNOOP

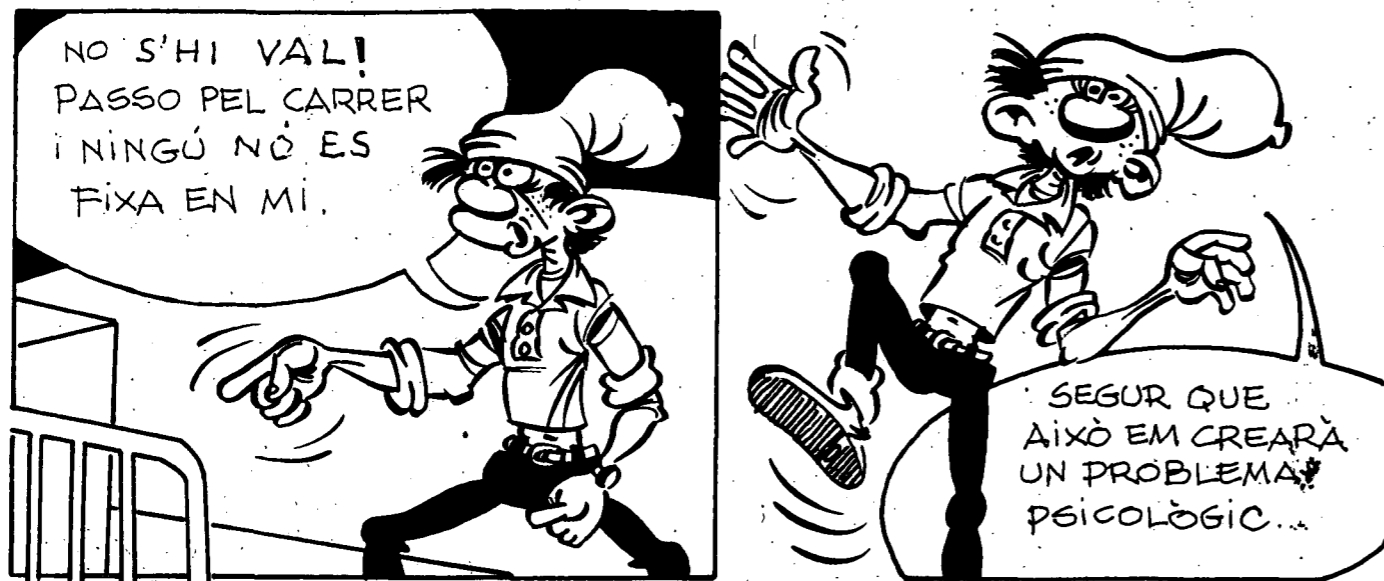
LA FE...

Solució al 520
ES LACA
ES LA (K) CA

CLASIFICACIONES

AT. MADRID	PJ	PTS	2	4+2
SEVILLA	PJ	PTS	2	4+2
LOGROÑES	PJ	PTS	2	4+2
REAL MADRID	PJ	PTS	2	3+1
ATH. BILBAO	PJ	PTS	2	3+1
ZARAGOZA	PJ	PTS	2	2
F.C. BARCELONA	PJ	PTS	2	2
VALLADOLID	PJ	PTS	2	2
OVIEDO	PJ	PTS	2	2
CASTELLÓ	PJ	PTS	2	2
REAL SOCIEDAD	PJ	PTS	2	2
RAYO VALLECANO	PJ	PTS	2	2
OSASUNA	PJ	PTS	2	2
MÁLAGA	PJ	PTS	2	1-1
MALLORCA	PJ	PTS	2	1-1
TENERIFE	PJ	PTS	2	1-1
CELTA	PJ	PTS	2	1-1
VALENCIA	PJ	PTS	2	1-1
GIJÓN	PJ	PTS	2	1-1
CADIZ	PJ	PTS	2	0-2

L'EIXERIT

SUPLEMENT INFANTIL DE "CATALUNYA CRISTIANA"

N.º 476

Parlem de l'escola

Ja sé que hi ha dies, i sobretot aquests primers, en què anar a escola, haver d'anar al "cole" és ben empipador.

Aquests dies, almenys jo, tinc com una mena de mandra, o poques ganes d'anar i venir i treballar. Per què? Ves, ben mirat, se'm fa difícil de contestar. Potser encara portem al damunt el mandrejar de les vacances; potser encara necessitem entrenament per agafar el ritme del nou curs; potser ens espanta la pila de llibres que haurem d'arrossegar amunt i avall; potser enyorem els companys i amics que hem fet durant l'estiu... què sé jo!

Però hem de ser realistes. No se'n treu res de queixar-se, encaparrar-se o posar-se de mal humor. I ben mirat tampoc no n'hi ha per tant. També passa que som aviciats i gemegosos de mena, eh?

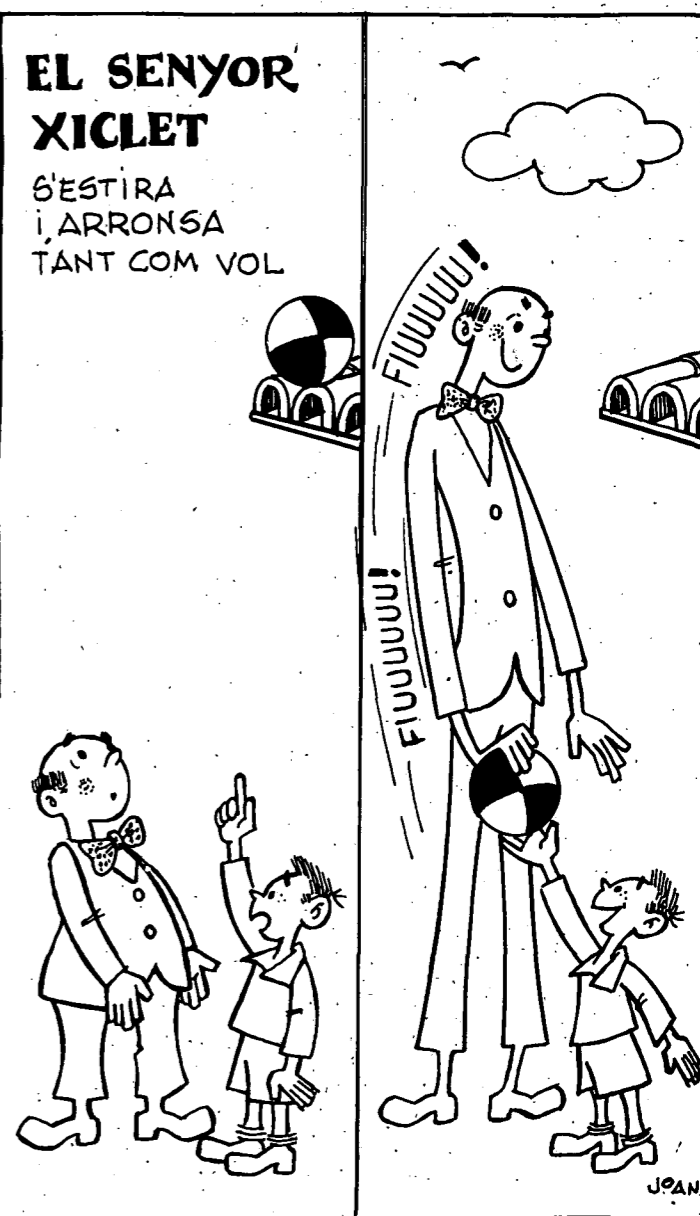
Fa pocs dies amb una colla d'amics, discutíem això. Per acabar vàrem intentar veure la part divertida o interessant d'anar al "cole". Conclusions: 1. Fer amistat amb companys i amics és fantàstic. 2. Jugar és molt divertit. 3. Com que ningú no neix ensenyat, s'ha d'aprendre. 4. Tot allò que val la pena, costa. 5. De classes n'hi ha de més espesses que altres, però, ben mirat, totes són interessants... Em sembla que varen sortir més coses però ara no me'n recordo.

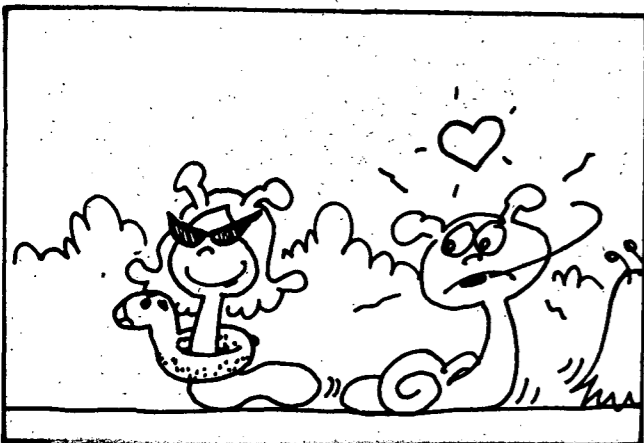
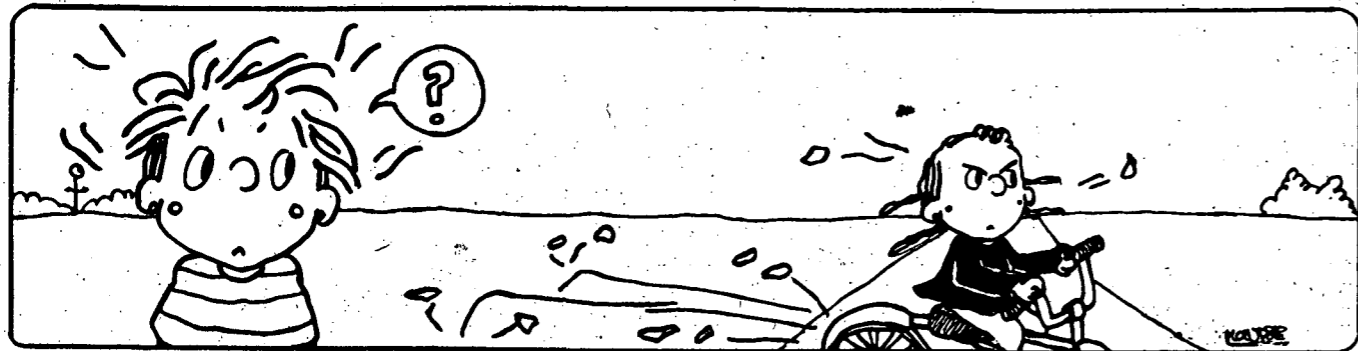
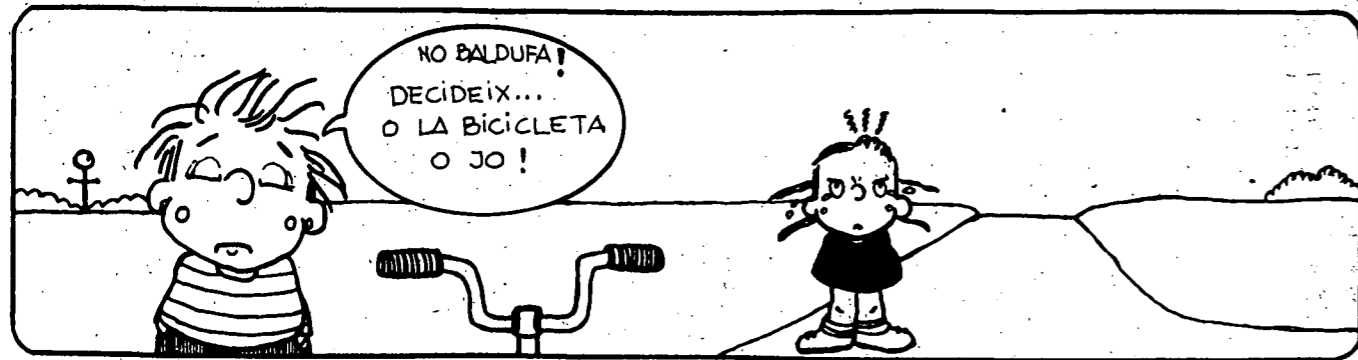
Resumint: Hem d'estar ben contents de "poder" anar a escola. Hi ha molts nois i moltes noies d'arreu del món que no hi "podran" anar. Si l'escola, avui i de cara al demà, és pel nostre bé, encara que algun dia ens costi, podem anar-hi xiulant i cantant.

L'Eixerit

EL SENYOR XICLET

S'ESTIRA
I ARRONSA
TANT COM VOL

Jesús ens parla

Busquem l'evangeli del diumenge: Evangeli segons sant Lluç, capítol 15, versets de l'1 al 32 (Lc 15:1-32).

Reflexionem: 1. Déu ens estima, i quan penedit del mal que hem fet tornem a ell, experimenta la joia de perdonar. Aquest és el tema de les paràboles que llegim avui. De fet, quan hi ha desavinences o malvolences entre els familiars, entre els amics, entre els companys es crea un clima estrany i trist. Quan es fan les paus, en canvi, i quan les coses s'aclareixen, tothom està content.

2. Els nois i noies cristians, conscients que tots necessitem que Déu ens perdoni constantment, han d'estar sempre a punt de veure la part bona de les persones, d'oblidar les ofenses i de conèixer la joia de perdonar. Les baralles i els rancors no porten enlloc; l'estimació i el perdó porten sempre alegria.

3. Jesús no renyava els qui no eren bons, ni els condemnava. Mirava de fer-s'hi amic. Jesús sabia que el mal no fa feliç a ningú. I ell ens estima i vol que siguem feliços. Quan fem el bé, estimem i perdonem, certament Déu se n'alegra. Perquè el bé sí que fa feliç.

El mossèn

EL PETIT PARDAL

Hi havia una vegada una nena molt trista i sola que no tenia amics. Els seus pares treballaven molt i ella solia passar-se moltes estones sola a casa. La seva única companyia era un petit pardal que visitava cada matí el seu jardí.

Cada dia la nena guardava unes molles del seu esmorzar per donar-li al seu amigueta, i en compensació, el pardalet acostumava a fer riure la nena amb els seus saltirons i tombarelles. Quan la petita cantava el pardal piulava acompanyant-la, i quan la nena estava trista el pardal piulava igual per tal d'aconsolar-la.

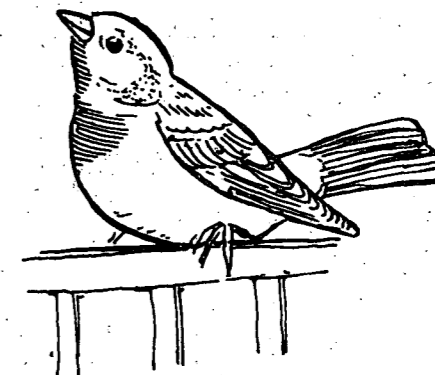
Uns dies que la nena es va posar malalta i va haver de fer repòs, el pardal entrava a la seva cambra i es posava a piular estant-se molt quietet als peus del seu llit.

La petita se l'estimava més que qualsevol altra cosa, per a ella era el seu millor amic, el seu millor company de jocs, el seu únic consol quan estava trista. I pel pardalet la nena era com un refugi o protecció.

Un dia els pares van dir-li a la nena d'anar-se'n unes setmanes d'excursió a les muntanyes, i la idea va fer-li tanta il·lusió que per un temps va oblidar-se del pardal. Durant aquella excursió va nevar a tot el país, i en tornar a casa tot el jardí era encara glaçat. Va ser llavors, en tornar a casa, que la nena va tornar a pensar en el pardal, feia molt que no el veia, què li hauria passat?

Una nit, quan el jardí encara era nevat, la nena va fixar-se en una flor molt bonica que creixia sota la seva finestra obrint-se pas entre la neu.

—Has vist mare, quina flor més bonica i de quin color més estrany, ha crescut sota la meua finestra?

—li digué tota encuriosida a la mare— m'agradaria que el meu pardalet la pogués veure.

Va passar el temps i la calor va fondre tota la neu. Un dia, mentre el pare netejava el jardí, al costat de la flor va trobar una cosa ben estranya; uns ossets molt blancs i petits i una ploma de pardal gelada.

Però el pardal no va tornar mai més.

DIUMENGE - 17

- 11.30 Matinal a TV3.
- 13.00 Matí esports estiu.
- 14.30 Gol a gol -1-
- 15.00 Telenotícies.
- 15.25 El temps.
- 15.35 Festival Tex Avery.
- 16.00 Les aventures de Guillem Tell, Ballesta: "Els electors".
- 16.20 Barman.
- 16.45 Tarda de western: "Tamango".
- 18.15 Bàsquet.
- 20.00 Gol a gol -2-
- 20.30 Telenotícies.
- 21.00 El temps.
- 21.05 Trenta minuts.
- 21.40 Califòrnia: "Autoestop" (1a Part).
- 22.25 Gol a Gol -3-

DILLUNS - 18

- 11.45 Canal 33-segona vegada: "La caixa sàvia".
- 13.25 TV3-segona vegada: "Gol a gol".
- 13.45 TN Comarques.
- 14.00 TV3 segona vegada: "Gol a gol".
- 14.30 Telenotícies.
- 15.00 El temps.
- 15.10 Si, Primer Ministre (D) - Ep 8.
- 15.30 A cor obert (D): "Un dels nostres".
- 16.20 Pel·lícula tarda: "Les ambicions equivocades".
- 18.20 El genet solitari.
- 18.45 Durrell a Rússia: "Els altres russos".
- 19.15 L'espantaocells i la Sra. King (D): "Dotty la intrèpida".
- 20.00 Ràdio Cincinnati (D): "Famílies d'avui".
- 20.30 Telenotícies.
- 21.00 El temps.
- 21.05 Gent del barri (D) - Ep 55.
- 21.35 Tot un senyor - Ep 11.
- 22.05 Històries de Hollywood - 5.
- 23.10 Telenotícies.
- 23.30 L'home i la ciutat: "Cent pàgines en blanc".

DIMARTS - 19

- 11.45 Canal 33-segona vegada I: "Futbol 90".
- 12.15 Canal 33-segona vegada II: "Basquetmania".
- 13.15 TV3-segona vegada I: "La casa dels famosos".
- 13.45 TN Comarques.
- 14.00 TV3 segona vegada II: "Trenta minuts".
- 14.30 Telenotícies.
- 15.00 El temps.
- 15.10 Si, Primer Ministre (D) - Ep 9.
- 15.30 A cor obert (D): "Retorn a casa".
- 16.20 Pel·lícula tarda (D): "Un desembre càlid".
- 18.20 El genet solitari.
- 18.45 Durrell a Rússia: "Rescat de la inundació".
- 19.15 L'espantaocells i la Sra. King (D): "Cap de setmana".
- 20.00 Ràdio Cincinnati: "La nena".
- 20.30 Telenotícies.
- 21.00 El temps.
- 21.05 Gent del barri (D) - Ep 56.
- 21.40 Dallas (D): "Vaques magres".
- 22.30 Informatiu documental: "48 Hores: A l'Institut".
- 23.30 Telenotícies.
- 23.50 L'home i la ciutat: "L'hauria hagut de deixar morir".

DIMECRES - 20

- 11.45 Canal 33-segona vegada I: "Spumnik".
- 12.45 TV3-segona vegada: "Informatiu documental".
- 13.45 TN Comarques.
- 14.00 Canal 33-segona vegada II: "Thalassa".
- 14.30 Telenotícies.
- 15.00 El temps.
- 15.10 Si, Primer Ministre (D) - Ep 10.
- 15.30 A cor obert (D): "Despertar".
- 16.20 Pel·lícula tarda: "Otra vuelta de tuerca".
- 18.20 El genet solitari.
- 18.45 Durrell a Rússia: "Cormorants, cornelles i silurs".
- 19.15 L'espantaocells i la Sra. King (D): "Esperant Godorsky".
- 20.00 Ràdio Cincinnati (D): "Suite de luxe".
- 20.30 Telenotícies.
- 21.00 El temps.
- 21.05 Sorteig Lotto 6/49.
- 21.20 Gent del barri (D) - Ep 57.
- 21.50 Informatiu cinema (D).
- 22.10 Cinema-3: "Sweet Charity".
- 24.00 Telenotícies.

00.20 L'home i la ciutat: "La fugida".

DIJOUS - 21

- 11.45 Canal 33-segona vegada I: "60 minuts".
- 12.45 Canal 33-segona vegada II: "Oscamandit".
- 13.45 TN Comarques.
- 14.00 TV3 segona vegada: "Informatiu cinema".
- 14.30 Telenotícies.
- 15.00 El temps.
- 15.10 Si, Primer Ministre (D) - Ep 11.
- 15.30 A cor obert (D): "Doctor Wiler (I)".
- 16.20 Pel·lícula tarda (D): "El casament del segle".
- 18.20 El genet solitari.
- 18.45 Durrell a Rússia: "Foques i martes".
- 19.15 L'espantaocells i la Sra. King (D): "La caritat comença per un mateix".
- 20.00 Ràdio Cincinnati (D): "No es pot anar atribolat".
- 20.30 Telenotícies.
- 21.00 El temps.
- 21.05 Gent del barri (D) - Ep 58.
- 21.40 La casa dels famosos.
- 22.10 Esports flash.
- 23.00 Motor a fons.
- 23.30 Tramuntana.
- 23.50 Telenotícies.
- 00.10 L'home i la ciutat: "La font de la mort".

DIVENDRES - 22

- 11.45 Canal 33-segona vegada I: "Senyals".
- 12.30 Canal 33-segona vegada II: "Actual".
- 13.30 TV3-segona vegada I: "Esports flash".
- 13.45 TN Comarques.
- 14.00 TV3 segona vegada II: "Esports flash".
- 21.40 Telenotícies.
- 15.00 El temps.
- 15.10 Si, Primer Ministre (D) - 12.
- 15.30 A cor obert (D): "Doctor Wiler (II)".
- 16.20 Pel·lícula tarda (D): "L'esperit de St. Louis".
- 18.20 El genet solitari.
- 18.45 Durrell a Rússia: "L'última estepa verge".
- 19.15 L'espantaocells i la Sra. King (D): "Els temps canvien".
- 20.00 Ràdio Cincinnati (D): "La paga de Nadal".
- 20.30 Telenotícies.
- 21.00 El temps.
- 21.05 Gent del barri (D) - Ep 59.
- 21.40 Històries de Ray Bradbury (D): "La fruita del fons de la fruitera".
- 22.10 La nit bruixa.
- 23.20 Cagney i Lacey (D): "Fora de control".
- 00.10 Telenotícies.
- 00.30 L'home i la ciutat: "Buscant la claror del dia".

DISSABTE - 23

- 13.00 Sardanes.
- 13.30 Kidd Video.
- 13.55 Jazz.
- 15.00 Telenotícies.
- 15.25 El temps.
- 15.35 Els picapedra (D).
- 16.00 Les aventures de Sherlock Holmes (D): "El pacient domèstic".
- 16.55 La ciutat de Los Angeles: "El castell dels somnis".
- 17.55 Esports en acció.
- 19.55 Vida salvatge (D): "Un tigre a la teulada".
- 20.30 Telenotícies.
- 21.00 El temps.
- 21.05 Sorteig Lotto 6/49.
- 21.15 L'hora d'Alfred Hitchcock (D): "El convidat".
- 22.05 Pel·lícula: "Gran Prix".
- 00.45 Cinema de mitjanit: "Viatge a la mort".

CANAL - 33

DIUMENGE - 17

- 16.00 Sport.
- 17.30 13 x 13: "Stress de primavera".
- 18.35 Fila 33: "Capone".
- 20.00 Curt-metratge.
- 20.30 Thalassa.
- 21.00 Telenotícies.
- 21.30 El temps.
- 21.45 El món del cinema.
- 22.15 Versió original: "La meua preciosa bugaderia".
- DILLUNS - 18**
- 19.30 Universitat oberta: Curs sobre Grècia: "El teatre".
- 20.00 Basquetmania.

- 21.00 Telenotícies.
- 21.30 El temps.
- 21.35 Tor l'esport.
- 22.00 Dimensió desconeguda - 2.
- 22.30 Debat.

DIMARTS - 19

- 19.30 Universitat oberta: Curs de Grècia: "Vaixells i mariners".
- 20.00 Star Trek - 2.
- 21.00 Telenotícies.
- 21.30 El temps.
- 21.35 Tor l'esport.
- 22.00 Teatre: "Cyrano de Bergerac".

DIMECRES - 20

- 19.30 Universitat oberta: Curs sobre Grècia: "Jocs i festivals".
- 20.00 Cosmos.
- 21.00 Telenotícies.
- 21.30 El temps.
- 21.35 Tor l'esport.
- 22.00 L'avi Bernat - 2.
- 22.30 Oscamandit.

DIJOUS - 21

- 19.30 Universitat oberta: Curs sobre Roma: "Roma - ta August".
- 20.00 Sputnit.
- 21.00 Telenotícies.
- 21.30 El temps.
- 21.35 Tor l'esport.
- 22.00 L'actual.
- 23.00 Canal 33 presenta: "El retrat de Tex Avery".

DIVENDRES - 22

- 19.30 Universitat oberta: Curs sobre Roma: "Retrat i imatge".
- 20.00 Futbol 90.
- 21.00 Telenotícies.
- 21.30 El temps.
- 21.35 Tor l'esport.
- 22.00 La bella i la bèstia - 2.
- 23.00 Documental - 33: "Sidney Nolan".

DISSABTE - 23

- 16.00 Esports.
- 17.30 Cadència.
- 19.00 Connexions: "Morir un mati".
- 20.00 Senyals.
- 21.00 Telenotícies.
- 21.30 El temps.
- 21.35 La caixa sàvia.
- 23.15 60 minuts.

DIUMENGE - 17

- 01.10 Filmoteca TV: "¡Qué viva México!".
- 02.35 Però... això què és?
- 03.55 El planeta miraculós.
- 04.45 El fugitiu: "Un caballero blanco".
- 05.35 Alquibla.
- 07.25 Llarg-metratge: "Los paladines".
- 09.00 Sopa de gansos.
- 09.30 Camp i mar.
- 10.00 El dia del Senyor - Santa Missa.
- 11.00 Avanç Telediari.
- 11.05 Concert.
- 12.10 Poble de Déu.
- 12.40 Nova gent.
- 13.35 Autopista vers el cel: "Una cançió de delfin para Lee".
- 14.30 Diumenge revista.
- 15.00 Telediari cap de setmana.
- 15.30 El temps.
- 15.35 Seabert.
- 16.00 La Comèdia: "Un detective barato".
- 17.35 Superman.
- 18.00 Dibuxos animats.
- 18.35 Alf.
- 19.00 Torn d'ofici: "Las manos del tiempo".
- 20.00 La marisma i el pla.
- 20.30 Telediari cap de setmana.
- 21.05 A portada.
- 21.35 El temps és or.
- 22.40 Diumenge cinema: "Rio abajo".
- 00.25 Avanç Telediari.
- 00.30 Llarg-metratge: "El inspector Hoku".

DILLUNS - 18

- 11.30 Santa Barbara - Ep 97.
- 12.15 Avanç Telediari.
- 12.20 Grans magatzems: "En beneficio de Gloria".
- 13.05 L'ocell boig.
- 13.30 3 x 4.
- 15.00 Telediari - 1.
- 15.35 A la meua manera.
- 18.00 Els mons de Yupi.
- 18.30 Els nens del molí de la vall.
- 19.00 Dóna-li la volta.
- 19.30 De pel·lícula.
- 20.30 Telediari - 2.

- 21.10 Tribunal popular.
- 22.50 El local de Frank.
- 23.15 Documents TV.
- 00.15 Telediari-3.
- 00.35 Telesport.
- 00.50 La Nit.
- 02.00 Estrenes TV: "Sospecha".

DIMARTS - 19

- 11.30 Santa Barbara - Ep 98.
- 12.15 Avanç Telediari.
- 12.20 Grans magatzems.
- 13.05 Jonny Quest.
- 13.30 3 x 4.
- 15.00 Telediari - 1.
- 15.30 A la meua manera.
- 18.00 Els mons de Yupi.
- 18.30 Contes del bou.
- 19.00 Vigilància de l'espai.
- 19.30 Entre línies.
- 20.00 Com en els vells temps.
- 20.30 Telediari - 2.
- 21.15 La lluna.
- 22.20 Sessió de nit: "El sueño eterno".
- 00.20 Telediari - 3.
- 00.55 Testimoni.
- 01.00 La Nit.
- 02.00 Filmoteca del dimarts: "Los niños de Helidona".

DIMECRES - 20

- 11.30 Santa Barbara - Ep 99.
- 12.15 Avanç Telediari.
- 12.20 Grans magatzems.
- 13.05 Els ossos Berenstain: 13.30 3 x 4.
- 15.00 Telediari - 1.
- 15.30 A la meua manera.
- 18.00 Els mons de Yupi.
- 18.30 El noi i l'elefant.
- 19.00 Un cistell ple de llibres.
- 19.30 Parlant clar.
- 20.00 Throb.
- 20.30 Telediari - 2.
- 21.15 La gran esquerra.
- 22.15 Cançó trista de Hill Street: "Una tarde de perro".
- 23.10 Fora de sèrie.
- 00.30 Telediari - 3.
- 02.00 Última sessió: "La Condesa de Hong Kong".

DIJOUS - 21

- 11.30 Santa Barbara - Ep 100.
- 12.15 Avanç Telediari.
- 12.20 Grans magatzems.
- 13.05 Scooby Doo.
- 13.30 3 x 4.
- 15.00 Telediari - 1.
- 15.35 A la meua manera.
- 18.00 Els mons de Yupi.
- 18.30 Érase una vez... la vida.
- 19.00 Sopa de gansos.
- 19.30 Amb les mans a la massa.
- 20.00 Els problemes creixen.
- 20.30 Telediari - 2.
- 21.15 La lley de los Angeles - Ep 16.
- 22.10 Entre parèntesis.
- 23.30 Deliris d'amor.
- 24.00 Telediari - 3.
- 02.00 Producció espanyola: "El segundo poder".

DIVENDRES - 22

- 11.30 Santa Barbara - Ep 101.
- 12.15 Avanç Telediari.
- 12.20 Grans magatzems.
- 13.05 Els petits Picapedra: 13.30 3 x 4.
- 15.00 Telediari - 1.
- 15.30 A la meua manera.
- 18.00 Fraguell Rock.
- 18.30 La llanterna màgica.
- 19.30 D'any en any.
- 20.00 Tots en el nº 20.
- 20.30 Telediari - 2.
- 21.15 Las nits revolucionaries: "Sombras".
- 22.20 Però... això què és?
- 23.45 Partir de zero: "El disgusto de Kate".
- 00.10 Telediari - 3.

DISSABTE - 23

- 04.05 00.45 Clàssics en Blanc i Negre: "Salvaje".
- 02.05 La Lluna.
- 03.00 Documents TV.
- 04.00 Corrupció a Miami.
- 04.45 Ni a tontes ni a boges.
- 05.40 El mirador.
- 06.10 El món del cavall.
- 06.35 De pel·lícula.
- 07.30 Llarg-metratge: "Las aventuras de Marco Polo".
- 09.10 Blake el Mag.
- 10.00 Calaix desastre.
- 15.00 Telediari cap de setmana.
- 15.30 El temps.
- 15.35 Els ossos amorosos.
- 16.05 Primera Sessió: "Infierno bajo las aguas".
- 18.00 Rockopop.
- 19.35 Remington Steele: "Sigo intentándolo".
- 20.30 Telediari cap de setmana.
- 21.05 Informe setmanal.
- 22.20 Dissabte cinema: "Star Trek, la película".
- 00.40 Rokambole.

DIUMENGE - 17

- 9.30 Santa Missa.
- 12.00 Estudi Estadi.
- 14.00 L'Informatiu Cap de Setmana.
- 14.10 Estudi-estadi.
- 18.30 Sessió de tarda: "Flash dance".
- 20.00 L'Informatiu cap de setmana.
- 20.30 Tria el 2.
- 21.00 Estudi Estadi.
- 00.00 Si un dia llamas a la puerta - 3.
- 01.00 Objectivo 92.

DILLUNS - 18

- 14.30 L'Informatiu Migdia.
- 15.00 Bellesa i poder - 288.
- 15.30 La ruta de la seda.
- 16.30 Dona Beija.
- 17.15 Sangre azul - 5.
- 18.15 Les aventures d'en Massagan - 4.
- 19.00 Avanç de l'Informatiu Vespre.
- 19.05 Falcon Crest - Ep 48.
- 20.00 L'Informatiu Vespre.
- 20.30 On li fa mal? - Ep 56.
- 21.00 Món esport.
- 21.30 Panoràmia.
- 22.00 Notícies - 2.
- 23.00 Cine Club: "Tango, baile nuestro".
- 00.00 Va de cine.
- 00.30 Jazz entre amigos.
- 01.30 Últimas preguntas.

DIMARTS - 19

- 14.30 L'Informatiu Migdia.
- 15.00 Bellesa i poder - 289.
- 15.30 La ruta de la seda.
- 16.30 Dona Beija.
- 17.15 Plàstic.
- 18.30 Biniki i la dragona rosa - 24.
- 19.00 Avanç de l'Informatiu Vespre.
- 19.05 Falcon Crest - 49.
- 20.00 L'Informatiu Vespre.
- 20.30 On li fa mal? - 57.
- 21.00 Mundo Deporte.
- 21.30 El show de Robert Guillaume - 9.
- 22.00 Notícies - 2.
- 22.30 Una bella història d'amor - 10.
- 23.30 Gulop - IV.
- 00.00 La Catalunya misteriosa - 11.
- 00.30 El nuevo espectador.
- 01.30 Tendido cero.

DIMECRES - 20

- 14.30 L'Informatiu Migdia.
- 15.00 La ruta de la seda.
- 16.30 Dona Beija.
- 17.15 Hombres de la ley - Ep 8.
- 18.10 Memòria del Pirineu - Ep 2.
- 18.30 La petita Polon - 10.
- 19.00 Avanç de l'Informatiu Vespre.
- 19.05 Falcon Crest - 50.
- 20.00 L'Informatiu Vespre.
- 20.30 Futbol: "Espanya-Polònia".
- 22.30 Notícies - 2.
- 23.00 Debat-2.
- 00.00 Loco de remate.
- 00.45 Poeta en su voz.
- 01.00 La buena música.

DIJOUS - 21

- 14.30 L'Informatiu Migdia.
- 15.00 Bellesa i poder - 291.
- 15.30 La ruta de la seda.
- 16.30 Dona Beija.
- 17.15 Primera funció: "El escalonito".
- 19.00 Avanç de l'Informatiu Vespre.
- 19.05 Falcon Crest - 51.
- 20.00 L'Informatiu Vespre.
- 20.30 On li fa mal? - 58.
- 21.00 Mundo deporte.
- 21.30 Barres i estrelles - 12.
- 22.00 Notícies - 2.
- 23.30 Jueves cine: "El Principe y la corista".
- 00.30 Metropolis.

DIVENDRES - 22

- 14.30 L'Informatiu Migdia.
- 15.00 Bellesa i poder - 292.
- 15.30 Documental.
- 16.30 Dona Beija.
- 17.15 Cine español: "La revoltosa".
- 19.00 Avanç de l'Informatiu Vespre.
- 19.05 Falcon Crest - Ep 52.
- 20.00 L'Informatiu Vespre.
- 20.30 On li fa mal? - 59.
- 21.00 Plàstic.
- 22.00 Notícies - 2.
- 22.30 A través del espejo.
- 00.00 Estrellas del verano 89.

DISSABTE - 23

- 9.30 Domingueros.
- 10.30 Melómanos.
- 11.30 Concierto.
- 13.00 Plàstic.
- 14.00 135 escans.
- 14.30 L'Informatiu Cap de Setmana.
- 15.00 Estadio 2.
- 22.00 Festival Internacional de Cine de San Sebastián.
- 22.30 Opera: "Rusalka".
- 01.15 Estadio 2.

GENERALITAT DE CATALUNYA

AQUEST TELÈFON SAP ESCOLTAR

Qualsevol dubte, avís, idea o suggeriment sobre el món dels infants, serà escoltat.

Perquè el Departament de Benestar Social de la Generalitat de Catalunya posa a la seva disposició el **Telèfon de la Infància**.
Un telèfon important, per als nostres nens, que sabrà informar, atendre i ajudar a solucionar tots els temes

que afectin directament aquells qui seran el futur de Catalunya. Una sola trucada al **900 300 100** posarà en moviment tot un grup d'especialistes en saber escoltar i respondre.

Departament de Benestar Social

Amb la col·laboració de la Federació de Municipis de Catalunya i l'Associació Catalana de Municipis.

PER AJUDAR **SOM 6 MILIONS** ELS NOSTRES NENS